

Finanšu un ekonomiskie aprēķini

Multifunkcionāla sporta un rekreācijas kompleksa izveide
Talsu novadā

2022. gads

Kopsavilkums

Finanšu un ekonomiskie aprēķini izstrādāti saskaņā ar Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (CFLA) Publiskās un privātās partnerības finanšu un ekonomisko aprēķinu izstrādes vadlīnijām (2019.gada 18.marta redakcija).

Projekts īsumā:

Multifunkcionālu sporta un rekreācijas kompleksu (MSRK) iecerēts izbūvēt Ezera ielā 26, Talsos. Zemes gabals pieder Talsu novada pašvaldībai. Tā kopējā platība ir aptuveni 2ha. Projekta iecere īsumā:

- 1) paredzamā būves platība: 6'000 - 6'500 m²;
- 2) MSRK vienā būvē apvieno ledus halli, peldbaseinu un SPA zonu;
- 3) hokeja laukums 58 m x 28 m; ledus arēna ar 500 skatītāju vietām;
- 4) peldbaseins 25 m x 11 m, H = 1,2 – 1,8 m;
- 5) ledus halle ir piemērota sacensību, tai skaitā starptautisku organizēšanai, jauniešu un profesionālā sporta treniņiem;
- 6) peldbaseins plānots pamatā jauniešu un profesionālā sporta treniņiem, kā arī veselības veicināšanai un rehabilitācijai
- 7) rehabilitācijas pakalpojumi (rehabilitologu kabineti; fizioterapijas vingrošanas zāles, fizioterapeitu, masieru un ergoterapeitu pakalpojumi, trenažieru zāle) un rekreācijas zona (SPA, pirtis, atpūtas un bērnu zona) veselības veicināšanas pakalpojumu sniegšanai;
- 8) ēdināšanas zona ar ietilpību 100 apmeklētājiem;
- 9) plaša autostāvvietā blakus MSRK.

Iecerētais risinājums Projekta īstenošanai:

Talsu novada dome par dzīvotspējīgāko un piemērotāko risinājumu MSRK ieceres īstenošanai ir atzinusi publisko un privāto partnerību (PPP).

Pozitīva ieguldījumam atbilstošā vērtība: 3'129 tūkst. EUR, ar IAV diapazonu 2'528 tūkst. EUR līdz 3'742 tūkst. EUR.

PPP risinājums: Līgumiskais PPP;

PPP modelis: DBFM- Projektē, Būvē, Finansē, Uzturi;

Risku pārdale: atbilst ārpusbilances uzskaites prasībām atbilstoši Eurostat vadlīnijām;

Privātā partnera ieņēmumu avots: Pieejamības maksājumi (būtiska daļa no kopējiem ienākumiem) un ieņēmumi no gala lietotājiem;

Projektēšanas un būvniecības periods: ne ilgāk kā 3 gadi (pirms pieejamības perioda uzsākšanās);

Pieejamības periods: 25 gadi (pēc būvniecības perioda beigām).

Projekta pamatojums:

Nepieciešamība pēc ledus halles Talsos

Talsu novadā ir spēcīgas hokeja tradīcijas - to apstiprina esošās ledus halles noslodze un iedzīvotāju anketēšanas rezultāti. Tomēr esošās ledus halles nestandarta izmērs liedz iespēju tajā rīkot starptautiskas sacensības, kā arī tā nav piemērota jauniešu un profesionālā sporta vajadzībām. Tādēļ, sasniedzot noteiktu vecumu, jaunie sportisti ir spiesti pārcelties uz dzīvi citās pilsētās, lai varētu turpināt trenēties atbilstošos apstākļos. Turklāt esošā ledus halle ir ļoti novecojusi. Tā ir pieejama lietošanai tikai 7 mēnešus gadā ar

nesamērīgi augstām ekspluatācijas izmaksām. Esošās ledus halles pārbūve un renovācija nebūtu uzskatāma par pamatotu ne ekonomiski, ne arī tehniski.

Nepieciešamība pēc peldbaseina Talsos

Latvija ir Eiropas Savienības līdere “melnajā” statistikā par noslīkušajiem (2018.gadā 6,1 noslīkušo uz 100'000 iedzīvotājiem gadā). Viens no kritiskiem šādas statistikas iemesliem ir vāja vai pat iztrūkstoša bērnu peldēšanas apmācība. Latvijas peldēšanas federācijas pētījumā “Cilvēku drošība uz ūdens Latvijā” norādīts, ka Talsos ir nepieciešams peldbaseins. 87% Talsu novadā esošo izglītības iestāžu piekrīt MSRK izbūvei, bet 94% no tām plānotu darbu tā, lai izglītojamie varētu apgūt peldēšanu MSRK. Talsu novadā, Rojā, Mērsragā un Dundagā nav bērnu peldēšanas apmācībām piemērotu peldbaseinu. Tuvākie peldbaseini atrodas Kuldīgā (58 km), Ventspilī (78 km) un Engures novada Ķesterciemā (aptuveni 50 km). Šāds attālumš nedod iespēju Talsu novada izglītības iestādēm plānot izglītojamo peldēšanas apmācību savu izglītības programmu ietvaros.

Nepieciešamība pēc Rehabilitācijas centra

Valsts kontroles revīzijas “Vai rehabilitācija ir pilnvērtīga veselības aprūpes pakalpojumu sastāvdaļa?” ziņojumā (08.01.2019) norādīts, ka rehabilitācija nepieciešama ikvienam ar akūtiem vai hroniskiem veselības traucējumiem vai traumām, kas ierobežo funkcionalitāti. Tā ļauj cilvēkiem ilgāk saglabāt darba spējas, tādējādi kopumā veicinot iedzīvotāju labklājību. Pašlaik rehabilitācijas un rekreācijas pakalpojumu pieejamība Talsu novadā un tam tuvākajos novados ir ļoti ierobežota.

Rehabilitācijas centra un rekreācijas zonas izveide MSRK ietvaros būs ieguldījums iedzīvotāju veselībā un labklājībā. Tai būs nozīmīga loma Talsu novada atpazīstamībā, apmeklētībā un pievilcīgumā potenciālajiem iedzīvotājiem.

Nepieciešamību pēc MSRK kopumā apstiprina iedzīvotāju anketēšanas rezultāti, izglītības iestāžu (t.sk. sporta skolu) viedokļi un Talsu novada uzņēmēju ieinteresētība izmantot MSRK.

MSRK lietotāji un apmeklētāji:

Tirgus apzināšanas rezultāti rāda, ka kopējais peldbaseina un rehabilitācijas centra apmeklējumu skaits gadā varētu veidot apmēram 100'000. Apmeklētāji iedalāmi šādās grupās:

- profesionālā sporta un jauniešu sporta komandas no Latvijas, Skandināvijas un Austrumeiropas, kas gatavas pavadīt Talsos un lietot MSRK vismaz 10 - 14 pilnas dienas (piemēram, treniņnometnes);
- sporta sacensības (starptautiskas, nacionālas un vietēja mēroga) jauniešiem un profesionāliem sportistiem;
- peldēšanas apmācību programmas pirmsskolas, sākumskolas un pamatskolas izglītojamiem no Talsu novadā izvietotajām izglītības iestādēm;
- sporta pasākumi skolēnu grupām no Talsiem, Talsu novada, Kurzemes reģiona, kā arī Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Baltkrievijas (1 diena Talsos). Pārsvarā brauc pavasarī, rudenī un ziemā;
- pieaugušo un jauniešu amatieru sporta veidi un komandas, korporatīvi sporta pasākumi, komandu saliedēšanas pasākumi, brīvā laika pavadīšanas iespējas;
- ģimenes ar bērniem no Talsiem, Talsu novada, Kurzemes reģiona un Baltijas valstīm (1-2 dienas Talsos un MSRK brīvdienu vai atvaļinājuma ietvaros);
- Talsu novada un blakus novadu iedzīvotāji, kas vēlas izmantot rehabilitācijas centru un rekreācijas zonu (tostarp ģimenes ar bērniem, pensionāri, personas ar īpašām vajadzībām).

MSRK radītie sociālekonomiskie ieguvumi:

Netiešie ekonomiskie ieguvumi MSRK izveides rezultātā aprēķināti kā aptuveni 12'650 tūkst. EUR (diskontētas nominālās vērtības bez PVN) PPP līguma darbības laikā, un ieguvumi, kas saistīti ar samazinātu noslīkušo skaitu, aprēķināti 23'661 tūkst. EUR (diskontētas nominālās vērtības bez PVN) PPP līguma darbības laikā. Projekta ENPV ir pozitīva (8'232 tūkst EUR) un ERR (6,45%) pārsniedz diskonta likmi (5,5%). Papildus tam, projekta ieviešana radītu virkni netiešo ieguvumu un ieņēmumu (piemēram, MSRK nodarbinātās personas, MSRK īstenotā trešo personu saimnieciskā darbība) un vairākus citus sociālekonomiskos ieguvumus (plašāk skatīt 2.1.1. nodaļu):

- **Lokālpatriotisms, pozitīva ietekme uz iedzīvotāju skaitu** – MSRK izbūve radītu iespēju sakārtot un labiekārtot apkārtējo infrastruktūru. MSRK izvietojamā atvērta zemes gabalā ir iespējams izveidot plašu un ērtu autostāvvietu, tādējādi būtiski atslogojot apkārtējās ielas un uzlabojot satiksmes drošību. Savukārt gājējiem tiktu veidota ērta infrastruktūra nokļūšanai MSRK no Talsu pilsētas centra. MSRK kopumā dos būtisku papildus ieguldījumu veselīga dzīvesveida veicināšanā Talsos un Talsu novadā, padarot tos atpazīstamākus. Sportisku aktivitāšu pieejamība brīvā laika pavadīšanai jauniešiem un pieaugušajiem vairotu veselīga dzīvesveida popularitāti. Tā varētu kalpot par kritēriju dzīvesvietas izvēlei Talsos vai Talsu novadā, piemēram, ģimenēm ar bērniem vai personām ar īpašām vajadzībām;
- **Ieņēmumi no kultūras pasākumiem un tūrisma (viesmīlība, naktsmītnes)** – sagaidāms, ka MSRK brīvdienai vai atvaļinājuma laikā (1-2 dienas) būs ieinteresēti apmeklēt tuvāko novadu, Kurzemes un arī Latvijas iedzīvotāji. Tādējādi Talsu pilsēta un novads gūs papildus ienākumus no kultūras un tūrisma nozares;
- **Ieņēmumi no sporta pasākumiem un sporta tūrisma** – MSRK ietvertā ledus halle un peldbaseins atbilst starptautiskiem standartiem. Tādēļ tie būs piemēroti dažādu jauniešu un pieaugušo profesionālā sporta sacensību rīkošanai. Tāpat ieņēmumus radīs arī sporta tūrisms - profesionālā sporta treniņu nometnes (primāri vasarā, vietējā un starptautiskā mēroga), sacensību dalībnieki un skatītāji. Pieredze līdzīgos objektos citos Latvijas novados liecina, ka šādi pakalpojumi ir ļoti pieprasīti. Turklāt tie rada būtiskus ienākumus ne tikai MSRK, bet arī sporta tūrisma apkalpotājiem (viesmīlība, naktsmājas);
- **Būvdarbu radītie ieņēmumi** - MSRK būvdarbu izpilde Talsu pilsētā radīs papildus ienākumu, jo būvdarbu izpildē potenciāli var tikt iesaistīts vietējais (Latvijas) darbaspēks, transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzēji, būvmateriālu ražotāji un piegādātāji;
- **Nodokļu ieņēmumi** – IIN un UIN no MSRK saistīto biznesu apgrozījuma; PVN ieņēmumi no MSRK citu biznesu darbības; kadastrālās vērtības pieaugums ne tikai zemes gabalam, uz kura tiks izvietots MSRK, bet arī apkārtējiem zemes gabaliem, jo tiktu sakārtota un labiekārtota infrastruktūra ap tiem; secīgi - NĪN pieaugums MSRK tuvākajā apkārtnē esošiem zemes gabaliem, kā arī ja tāds būtu piemērojams un maksājams par zemes gabalu zem MSRK.

FEA aprēķinu apkopojums:

PPP projekta aprēķini rāda, ka izlīdzinātais bruto pieejamības maksājums ceturksnī veidotu 298 tūkst. EUR apmērā nominālās cenās, un 238 tūkst. EUR reālās cenās. Papildus privātā partnera ieņēmumu aplēses no gala lietotājiem izlīdzināti ceturksnī veidotu 229 tūkst. EUR. Kopējā ietekme no indeksācijas PPP līguma darbības laikā veidotu 6'088 tūkst. EUR, pieņemot 2% eskalatoru indeksējamajai pieejamības maksājuma daļai.

Tabula 1. Kopsavilkums: PPP projekta ieņēmumi un izmaksas¹

Pozīcija	Nominālajās cenās		Reālajās cenās	
	tūkst. EUR	%	tūkst. EUR	%
BPM kopsumma	29'786		23'674	
Privātā partnera izmaksas	(52'579)	100%	(46'571)	100%
<i>Kapitālieguldījumi būvniecības perioda laikā</i>	(9'169)	17%	(9'169)	20%
<i>Ikdienas uzturēšanas un administrācijas izmaksas</i>	(14'788)	28%	(10'889)	23%
<i>Periodiskās uzturēšanas izmaksas</i>	(1'270)	2%	(850)	2%
<i>Finansējuma un ar tā piesaisti saistītās izmaksas</i>	(19'067)	36%	(18'436)	40%
<i>Banka (% maksājumi)</i>	(3'972)	-	(3'971)	-
<i>Privātā partnera kapitāla izmaksas</i>	(15'096)	-	(14'464)	-
<i>PVN</i>	(5'112)	10%	(4'225)	9%
<i>UIN</i>	(3'173)	6%	(3'002)	6%
Ieņēmumi no gala lietotājiem	22'860		22'860	

Aprēķini veikti, pamatojoties uz pieņēmumiem, kas apskatāmi 4.2 sadaļā.

Atruna

FEA Aprēķini ir vienots, savstarpēji integrēts un salāgots dokuments. Lai pilnībā un precīzi izprastu tā saturu, argumentāciju, pamatojumu un secinājumus, ir jāiepazīstas ar un jāņem vērā pilns FEA Aprēķinu teksts. Jebkādu secinājumu izdarīšana par FEA Aprēķiniem kopumā, balstoties tikai uz atsevišķu FEA Aprēķinu nodaļu vai citu teksta daļu, var kalpot par pamatu kļūdainu, FEA Aprēķiniem neatbilstošiem secinājumiem.

¹ Talsu pašvaldības materiāli, aprēķinu rezultāti

Saturs

Kopsavilkums.....	2
Atruna	5
Ievads	12
1. PPP kā instruments MSRK īstenošanai.....	13
1.1. Īsi par PPP.....	13
1.2. PPP risinājums	15
1.3. Privātā partnera atlase	16
1.4. Konkurence un valsts atbalsts	18
2. Projekta īstenošanas pamatojums.....	26
2.1. Tirgus analīze un MSRK nepieciešamības pamatojums	27
2.1.1. Sociālekonomiskie ieguvumi.....	29
2.1.1.1. Nekvantificējamie sociālekonomiskie ieņēmumi.....	29
2.1.1.2. Citi sociālekonomiskie ieņēmumi	30
2.1.2. Tirgus analīze un jaunas ledus halles nepieciešamības pamatojums.....	34
2.1.3. Tirgus analīze un peldbaseina nepieciešamības pamatojums	37
2.1.4. Tirgus analīze un rehabilitācijas centra pamatojums.....	39
2.1.5. MSRK nepieciešamības pamatojums dažādos plānošanas dokumentos	42
2.2. Projekta iespējamības novērtējums	43
2.2.1. Projekta tehniskā iespējamība.....	43
2.2.2. Projekta juridiskā iespējamība.....	44
2.2.3. Projekta finansiālā iespējamība	46
2.2.3.1. MSRK ieņēmumi un pieprasījums.....	46
2.2.3.2. MSRK izdevumi	48
2.2.4. Projekta sociālā un vides iespējamība	50
3. Projekta īstenošanas alternatīvu izvērtējums.....	53
3.1. PPP risinājuma piemērotības analīze	53
3.1.1. Publiskā partnera un privātā partnera iespējas	54
3.1.2. Projekta specifiskie aspekti.....	55
3.2. Ieguldījumu pieejamības analīze	57
3.3. Finansējuma piesaistes novērtējums.....	60

3.4.	Partnerības līguma statistiskās uzskaites novērtējums.....	60
3.5.	Projekta risku analīze.....	66
4.	Ieguldījumam atbilstošās vērtības aprēķins.....	70
4.1.	Novērtēšanas pieejas apraksts	70
4.2.	Finanšu modelis.....	70
4.2.1.	Finanšu modeļa pieņēmumi	70
4.2.2.	Bāzes modelim specifiski pieņēmumi	72
4.2.3.	Pieejamības maksājuma noteikšana	73
4.3.	Ieguldījumam atbilstošās vērtības noteikšana	73
4.3.1.	IAV noteikšanas rezultāti	74
4.3.2.	Partnerības pieejamības maksājumu kopsummas koridors.....	75
4.3.3.	Jutīguma analīze	75
	Pielikumi	77
1.	Demogrāfiskās tendences Talsu novadā.....	77
2.	Projekta naudas plūsmu grafiks.....	79
2.1.	Naudas plūsmas PPP modelī (tūkst. EUR).....	80
2.2.	Naudas plūsmas Bāzes modelī (tūkst. EUR).....	82
2.3.	Detalizēts ENPV aprēķins.....	83
3.	MSRK ekspluatācijas izdevumu analīze.....	84

Akronīmu un terminu skaidrojums

Tabula 2. Akronīmu un terminu skaidrojums

1.	Atbalsta likums:	Komercdarbības atbalsta kontroles likums.
2.	Ārpus bilances uzskaitē:	Partnerības līguma statistiskā uzskaitē ārpus vispārējā valdības sektora aktīvu bilances, ja privātais partneris PPP līgumā uzņemas lielāko daļu risku un saņem lielāko atlīdzības daļu no aktīviem par šo risku uzņemšanos.
3.	Bāzes modelis:	Tradicionālais publiskā iepirkuma modelis.
4.	BPM:	Bruto pieejamības maksājumi.
5.	CFLA:	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra, kas ir PPP likumā noteiktā uzraudzības institūcija. Ja uzraudzības institūcijas pienākumu izpilde nākotnē tiktu nodota kādai citai institūcijai, katra atsauce Vadlīniju tekstā uz CFLA būtu saprotama kā atsauce uz uzraudzības institūciju.
6.	DBFM:	PPP modelis "DBFM": Projektē, Būvē, Finansē, Uzturi (angļu val. – <i>Design, Build, Finance, Maintain</i>)
7.	Diskonta likme:	Procentu likme, kuru izmanto naudas plūsmas diskontēšanā, lai noteiktu nākotnes naudas plūsmas pašreizējo neto vērtību.
8.	DSCR:	Vidējā minimāla parāda apkalpošanas seguma attiecība (angļu val. - Debt service coverage ratio/ DSCR). Tas ir finanšu rādītājs, kas sniedz informāciju par aizņēmēja spēju segt saistību maksājumus konkrētajā periodā. To aprēķina, dalot naudas plūsmu, kas pieejama saistību maksājumiem, ar saistību maksājumu kopsummu pārskata periodā.
9.	EIIA:	Ekonomisko izmaksu un ieguvumu analīze.
10.	EK:	Eiropas Komisija.
11.	EKS 2010:	Eiropas Nacionālo un reģionālo kontu sistēma, kas izveidota ar Regulu (ES) Nr. 549/2013, ir starptautiski saderīgs uzskaites ietvars, kas paredzēts, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu kopējo ekonomiku (proti, reģionu, valsti vai valstu grupu), tās sastāvdaļas un attiecības ar citām kopējām ekonomikām.
12.	ENPV:	Ekonomiskā neto pašreizējā vērtība (angļu val. – economic net present value)
13.	EPEC:	Eiropas PPP kompetenču centrs (angļu val. – European PPP Expertise Centre).
14.	ERR:	Ekonomiskā iekšējā ienesīguma, jeb atdeves likme (angļu val. – economic rate of return)
15.	ES:	Eiropas Savienība.
16.	Eurostat:	ES statistikas iestāde, kas minēta Regulas (EK) Nr. 223/2009 6.panta 1.punktā un kas izstrādā, sagatavo un izplata Eiropas statistiku saskaņā ar profesionālās neatkarības, taisnīguma, objektivitātes, ticamības, statistiskas konfidencialitātes un izmaksu lietderības principiem. Eurostat tostarp sniedz Ex ante vai Ex post atzinumus par Partnerības līguma atbilstību statistiskajai ārpus bilances uzskaitē, atsevišķos gadījumos, kad CSP nevar sniegt viedokli par statistisko uzskaiti, pamatojoties uz esošajiem metodoloģiskajiem

		skaidrojumiem, kā arī nepieciešamības gadījumā, kad projekts ir komplikēts vai ar būtisku ietekmi uz valsts fiskālajiem rādītājiem.
17.	Ex ante atzinums:	Eurostat atzinums par Partnerības līguma atbilstību statistiskajai ārpus bilances uzskaitēi, kas saņemts pirms Partnerības līguma noslēgšanas.
18.	Ex post atzinums:	Eurostat atzinums par Partnerības līguma atbilstību statistiskajai ārpus bilances uzskaitēi, kas saņemts pēc Partnerības līguma noslēgšanas.
19.	FEA:	Finanšu un ekonomiskie aprēķini.
20.	Finansēšanas līgums:	Līgums, kas tiek noslēgts, lai piesaistītu un nodrošinātu finansējumu Partnerības līguma izpildei.
21.	Finansētājs:	Ekonomiska vienība, kas nodrošina visu vai daļu finansējuma, kas nepieciešams Partnerības līguma finansēšanai. Šāda ekonomiskā vienība var būt, piemēram, institucionāla kredītiestāde, jebkura cita kredītiestāde, jebkura veida fonds u.c.
22.	Finanšu modelis:	Excel datne, kas ir šo Vadlīniju sastāvdaļa.
23.	Finanšu noslēgums:	Datums, kurā tiek parakstīts Finansēšanas līgums. Atkarībā no PPP projekta struktūras un plānojuma, Finanšu noslēgums var notikt vienā datumā ar Partnerības līguma parakstīšanu vai pēc Partnerības līguma parakstīšanas datuma.
24.	FM:	Finanšu ministrija.
25.	IAV koridors:	Starpība starp zemāko un augstāko FEA ietvaros aprēķināto IAV.
26.	IAV:	leguldījumam atbilstošā vērtība (angļu val. - value for money).
27.	Iepirkuma procedūra:	Procedūra, kas tiek izmantota privātā partnera atlasei. Koncesijas gadījumā koncesionāra atlasei piemērojama PPP likumā noteiktā Koncesijas procedūra. Pārējo PPP risinājumu, kā arī deleģējuma gadījumā piemērojama iepirkuma procedūra atbilstoši PIL, SPSIL, ADJIL, izņemot šajos likumos noteiktos gadījumus, kuros iepirkuma procedūra nav jāpiemēro. Atsauce uz Iepirkuma procedūru vienlaikus ietver atsauci uz Koncesijas procedūru.
28.	IIN:	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis.
29.	Informācijas apmaiņas līgums:	Līgums, kas tiek slēgts vienlaikus ar Partnerības līgumu un kas regulē informācijas apmaiņu starp publisko partneri un finansētāju par Partnerības līgumā un Finansēšanas līgumā noteikto privātā partnera saistību izpildi.
30.	Institucionālā PPP:	Viens no trim (minēti šī saraksta 51.punktā un Vadlīniju 1.2.nodaļā) PPP risinājumiem, kura ietvaros publiskais partneris un privātais partneris nodibina kopsabiedrību, kura slēdz Partnerības līgumu kā privātais partneris.
31.	IRR:	Iekšējā ienesīguma likme (angļu val. - Internal rate of return).
32.	Izšķērdēšanas novēršanas likums:	Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums.
33.	Koncesija:	Viens no trim (minēti šī saraksta 51.punktā un Vadlīniju 1.2.nodaļā) PPP risinājumiem, kas tiek īstenots uz Koncesijas līguma pamata.
34.	Koncesijas līgums:	Partnerības līgums, uz kura pamata var tikt īstenots tikai viens no trim (minēti šī saraksta 31.punktā un Vadlīniju 1.2.nodaļā) PPP risinājumiem, proti, Koncesija.

35.	Koncesijas procedūra:	PPP likumā noteikta procedūra koncesionāra atlasei konkrētas Koncesijas vajadzībām.
36.	Līgumcenas koridors:	FEA ietvaros aprēķināts Partnerības līguma potenciālās līgumcenas koridors. Tas veidojas starp potenciālo zemāko un augstāko FEA aprēķināto potenciālo Partnerības līgumcenu.
37.	Līgumiskā PPP:	Viens no trim (minēti šī saraksta 51.punktā un Vadlīniju 1.2.nodaļā) PPP risinājumiem, kura ietvaros publiskais partneris un privātais partneris sadarbojas uz Partnerības līguma pamata.
38.	LLCR:	Aizdevumu termiņa seguma attiecība (angļu val. - Loan life coverage ratio/ LLCR). Tas ir finanšu rādītājs, ko izmanto, lai novērtētu aizņēmēja maksātspēju. To aprēķina, aizņēmuma atmaksai pieejamās naudas plūsmas pašreizējo neto vērtību atlikušajā aizņēmuma līguma termiņā dalot ar neatmaksāto aizņēmuma summu pārskata periodā.
39.	MSRK:	Multifunkcionāls sporta un rekreācijas komplekss.
40.	NĪN:	Nekustamā īpašuma nodoklis.
41.	Partnerības līguma dzīves cikls:	Laika posms no Partnerības līguma noslēgšanas datuma līdz pilnīgai visu Partnerības līgumā noteikto visu līgumslēdzēju pušu saistību un pienākumu izpildei, bez izņēmuma ieskaitot arī visu Partnerības līgumā noteikto garantijas un apkalpošanas pienākumu izpildi, tostarp arī pēc Partnerības līguma darbības termiņa beigām, un no Partnerības līguma izrietošo vai ar to saistīto pretenziju un strīdu atrisināšanu sarunu vai tiesas ceļā, tostarp arī pēc Partnerības līguma darbības termiņa beigām.
42.	Partnerības līgums:	Publiskās un privātās partnerības līgums, uz kura pamata īstenojams kāds no trim PPP risinājumiem: Līgumiskā PPP, Koncesija vai Institucionālā PPP. Atsauce tekstā uz Partnerības līgumu sevī ietver arī atsauci uz Koncesijas līgumu.
43.	Pārvaldības likums:	Publiskās personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
44.	Pieejamības maksājums:	Publiskā partnera maksājums privātajam partnerim par būves vai pakalpojumu pieejamību Partnerības līguma pieejamības periodā.
45.	Pieejamības periods:	Periods, kura laikā PPP projekta ietvaros uzbūvētā vai rekonstruētā ēka un/vai ieviestie pakalpojumi ir pieejami lietošanai.
46.	PIL:	Publisko iepirkumu likums.
47.	PLCR:	Projekta termiņa seguma attiecība (angļu val. - Project life coverage ratio/ PLCR). Tas ir finanšu rādītājs, ko izmanto, lai novērtētu aizņēmēja maksātspēju. Tā ir naudas plūsmas pašreizējās neto vērtības atlikušajā Partnerības līguma dzīves ciklā attiecība pret nenokārtotajam parāda atlikumam pārskata periodā.
48.	PPP likums:	Publiskās un privātās partnerības likums.
49.	PPP modeļi:	Praksē plaši pielietoti modeļi, kas īstenojami kāda no PPP risinājumiem ietvaros atkarībā no konkrētā PPP projektā ietvertu būvdarbu un/vai pakalpojumu klāsta, kā arī atbildības un risku sadales starp publisko partneri un privāto partneri.

50.	PPP projekts:	Projekts, kas paredzēts konkrētas sabiedrības vajadzības nodrošināšanai un ko ir paredzēts īstenot, izmantojot kādu no PPP risinājumiem un PPP modeļiem, kuriem tiek izstrādāts FEA.
51.	PPP risinājumi:	Līgumiskā PPP, Koncesija un Institucionālā PPP kopīgi.
52.	PPP:	Publiskā un privātā partnerība.
53.	Prioritārais aizņemtā kapitāls:	Prioritārais aizņemtā kapitāls ir aizdevums ar augstāku prioritāti par citiem aizdevumiem vai vērtspapīriem, vērtējot pēc kreditora prasījumiem pret aizņēmēja aktīviem un peļņu.
54.	PVN:	Pievienotās vērtības nodoklis
55.	Risku bāze:	Ar projektu saistītās izmaksas un ieņēmumi, kurus ietekmē riska iestāšanās.
56.	Risku iestāšanās iespējamība:	Varbūtība, ar kādu novērtēta attiecīgā riska iestāšanās.
57.	Saistību dzēšanas periods pirms paredzamo naudas plūsmu perioda beigām:	Starpība starp Partnerības līguma termiņu un kredīta termiņu (angļu val. - Credit tail).
58.	Sociālā ietekme:	Ilgtermiņa sociālas pārmaiņas, kas tiks sasniegtas PPP projekta īstenošanas rezultātā.
59.	SWAP:	Procentu likmju mijmaiņas darījums (angļu val. – Interest rate swap).
60.	UIN:	Uzņēmumu ienākuma nodoklis.
61.	VPIL:	Valsts pārvaldes iekārtas likums.

Ievads

Atbilstoši Talsu novada attīstības programmai 2014. – 2020. gadam² Talsu novada attīstības vīzija ir: Talsu novads – ekonomiski attīstīts novads Ziemeļkurzemē ar reģiona centru Talsos, ar konkurētspējīgiem un inovatīviem uzņēmumiem, ar drošu un pievilcīgu dzīves vidi, bagāts ar izglītotiem, radošiem un pilsoniski aktīviem cilvēkiem, kuri veido veselīgu, ģimenisku un pārtikušu sabiedrību; efektīvi pārvaldīts novads, kurā katrai pilsētai un pagastam ir sava dabas un kultūras pievilcība.

Talsu novada ilgtermiņa attīstības vīzijas sasniegšanai ir izvirzīti četri stratēģiskie mērķi:

- Sociālie aspekti (Iedzīvotāji) - izglītota, radoša un pilsoniski aktīva, veselīga, ģimeniska un pārtikusi sabiedrība;
- Ekonomiskie aspekti (Ekonomika) - vides resursos balstīta progresīva un attīstīta daudznozaru ekonomika;
- Vides aspekti (Unikalitāte) - Talsu pilsētas izcilība, novada nozīmība un atpazīstamība – novada svītrkods;
- Pārvalde (Pārvaldība) - iedzīvotājiem tuva pašvaldība, stipra un efektīva pārvaldība.

Katra stratēģiskā mērķa sasniegšanai ir noteiktas ilgtermiņa prioritātes un izstrādāti rīcības virzieni. Rīcības plāns ir veidots, kompleksi izvērtējot tādus kritērijus kā teritoriālā pārstāvniecība, pakalpojumu saņēmēju skaits un konkurētspējas paaugstināšana.

Talsu novada pašvaldība izskata iespēju Talsos uzbūvēt jaunu multifunkcionālu sporta un rekreācijas kompleksu (MSRK) – jaunu ledus halli un peldbaseinu apvienotā ilgtspējīgā un energoefektīvā kompleksā. Papildus MSRK būtu paredzēts iedzīvotāju veselības veicināšanai un rekreācijai (SPA zona ar pirtīm, masāžām, sāls istabu un tml.), fizioterapijai (t.sk. ūdenī) un peldēšanas apmācībai mazajā baseinā. MSRK dotu nozīmīgu stimulu Talsu pilsētas un novada ekonomisko aktivitāšu paplašināšanai.

Mērķis uzbūvēt MSRK ir izvirzīts atbilstoši Talsu novada attīstības programmas 2014.-2020. gadam sadaļā “Unikalitāte” noteiktajam rīcības virzienam u-1-1 “Talsi – reģiona līmeņa izglītības, kultūras, sporta un veselības aprūpes centrs” un tam pakārtotajai rīcībai “Talsu novada multifunkcionālā sporta un rekreācijas kompleksa būvniecība”.

² Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam ir pieejama tīmekļa vietnē:
https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_2662

1. PPP kā instruments MSRK īstenošanai

Izskatot iespēju izbūvēt MSRK, Talsu novada dome par ticamāko risinājumu šīs ieceres īstenošanai ir atzinusi publisko un privāto partnerību (PPP). Šajā nolūkā ir pieņemts lēmums izstrādāt šos finanšu un ekonomiskos aprēķinus (FEA Aprēķini), lai gūtu sākotnēju pārlicību par ieceres dzīvotspēju.

Viens no izšķirīgi nozīmīgiem priekšnoteikumiem PPP projekta īstenošanai ir tā plānošana un strukturēšana tādējādi, lai tas atbilstu starptautiskajām statistiskās ārpus bilances uzskaites prasībām³. Ja PPP projekta risku pārdale starp publisko partneri un privāto partneri atbildīs minētajām ārpus bilances uzskaites prasībām un FEA Aprēķini liecinās par PPP projekta dzīvotspēju, Talsu novada domei būs pamats turpināt darbu pie MSRK ieceres īstenošanas PPP ietvarā. FEA Aprēķinu ietvaros konstatējot kādu iespējamu rīcības variantu vai modeli, kura īstenošana būtu iespējama tikai pie nosacījuma, ka iecerētais PPP projekts neatbilst ārpus bilances uzskaites prasībām, šāda varianta vai modeļa turpmāks izvērtējums FEA Aprēķinos netiek iekļauts. FEA Aprēķini saistībā ar jebkuru tajā ietvertu jautājumu ir iztulkojami un piemērojami, apzinoties šīs obligātās prasības – atbilstība ārpus bilances uzskaites prasībām visā PPP līguma darbības laikā – noteikto ietvaru un ietekmi uz attiecīgo jautājumu.

Pirmajā nodaļā iekļautas vispārīgās ziņas par PPP un augsta līmeņa izvērtējums par potenciāli piemērotāko PPP risinājumu un ieteicamāko iepirkuma procedūru privātā partnera izvēlei, kā arī atsevišķu nozīmīgāko konkurences un valsts atbalsta aspektu vērtējums. Vairākus šajā nodaļā ietvertus apsvērumus atbalsta un pamato FEA Aprēķinu citās nodaļās aprakstītie fakti, apsvērumi un secinājumi.

1.1. Īsi par PPP

Publiskā un privātā partnerība ir ilgtermiņa sadarbība starp publisko partneri un privāto partneri, kas vērsta uz sabiedrības vajadzību nodrošināšanu būvdarbu izpildē vai pakalpojumu sniegšanā un kas tiek īstenota uz partnerības līguma pamata⁴. Nolūkā sasniegt plānoto rezultātu publiskais partneris un privātais partneris apvieno un izmanto tiem pieejamos resursus, piemēram, īpašumu, finanšu līdzekļus, zināšanas, pieredzi, partnerības līguma ietvaros pārdalot atbildību un riskus⁵. Šādi strukturētas sadarbības pamata mērķis ir dot iespēju katrai no pusēm – publiskajam partnerim un privātajam partnerim – kopīgi īstenojamajā projektā uzņemt tos riskus un to darbu izpildi, ko katra no tām spēj pārvaldīt vispiemērotāk vai izpildīt vislabāk.

Kā pieminēts ievadā un detalizētāk analizēts 2.nodaļā, Talsu novada pašvaldība (publiskais partneris) izskata iespēju izbūvēt MSRK Talsu pilsētā. Talsu novada pašvaldība pieaicinātu privāto partneri šī PPP projekta īstenošanai. Privātais partneris visticamāk varētu būt juridiska persona vai mērķsabiedrība (angļu val. – *special purpose vehicle*).

Partnerības līgums ir rakstveidā slēdzams civiltiesisks līgums, kura darbības termiņš parasti pārsniedz piecus gadus⁶, bet nepārsniedz 30 gadus⁷. Atsevišķos izņēmuma gadījumos ir iespējams paredzēt arī ilgāku

³ Detalizēti par ārpus bilances uzskaiti skatīt FEA Aprēķinu 1.daļas ievada 2.rindkopu, 1.4.nodaļu, 3.1.1.nodaļu un 3.4.nodaļu

⁴ PPP likums, 1.pants, 1.punkts.

⁵ PPP likums, 1.pants, 1.punkts.

⁶ PPP likums, 60.pants, 5.daļa. Koncesijas līguma darbības termiņš var būt īsāks par pieciem gadiem, ja privātajam partnerim paredzētā kompensācija neizslēdz būves un pakalpojumu ekspluatācijas riskus.

⁷ PPP likums, 1.pants, 4.punkts, 60.pants, 1.daļa. PPP likuma 62.pantā ir noteikts PPP līguma obligātais minimālais saturs.

termiņu. Viena no būtiskām partnerības līguma iezīmēm ir mērķtiecīga līguma strukturēšana un izstrāde tādējādi, lai pēc iespējas sekmētu (i) tajā noteikto saistību izpildi līdz pat Partnerības līguma darbības termiņa beigām un (ii) Partnerības līgumā paredzēto būvdarbu un/vai pakalpojumu nepārtrauktību visā Partnerības līguma darbības termiņa laikā.

Partnerības līgums parasti kā līdzvērtīgas un neatņemamas komponentes apvieno vairāku darbu izpildi vai pakalpojumu sniegšanu, kas tradicionāli tiek pildīti vai sniegti uz atsevišķu, patstāvīgu līgumu pamata. Partnerības līguma īpašo dabu, atšķirīgos pamatprincipus un izpildi raksturo nepieciešamība pēc padziļinātas izpratnes un pieredzes PPP plānošanā, organizēšanā, vadībā, finansējuma piesaistē, atbildības un risku sadalījumā. Uz Partnerības līguma pamata ierasti savstarpēji nodalītie darbi un pakalpojumi ir izpildāmi saskaņoti, kas arī iezīmē pamata ietvaru atbildības un risku sadalījumam starp publisko partneri un privāto partneri. MSRK projekta vajadzībām partnerības līgumā būtu nepieciešams apvienot projektēšanu, būvniecību, finansējuma piesaisti, MSRK uzturēšanu un nodošanu publiskajam partnerim partnerības līguma darbības beigās. Visu minēto darbību apvienošana kopīgā līgumā rada vietu sinerģijām, ieguvumiem, efektivitātei un inovatīviem risinājumiem.

Tradicionāli finansējuma piesaiste PPP projekta īstenošanai ir viens no privātā partnera pienākumiem. Gadījumā, ja privātais partneris izvēlas piesaistīt ārējo finansējumu, līdztekus Partnerības līgumam ir jānoslēdz arī Informācijas apmaiņas līgums. Tajā tiek noteikta kārtība, kādā publiskais partneris un finansētājs apmainās ar informāciju par to, kā privātais partneris izpilda Partnerības līgumu un finansēšanas līgumu. Līdztekus tajā tiek noteikti gadījumi, pie kādiem, un kārtība, kādā finansētājs ir tiesīgs izmantot iejaukšanās tiesības, ja publiskais partneris pieņem lēmumu izbeigt vai vienpusēji atkāpties no Partnerības līguma.

Būtiskākie apsvērumi par labu izvēlei īstenot ieceri par MSRK kā PPP projektu:

- Talsu novada pašvaldība vēlas izbūvēt MSRK, lai īstenotu vienu no pašvaldības autonomajām funkcijām: “nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un sportu”^{8,9};
- savu funkciju izpildes vajadzībām Talsu novada pašvaldība ir tiesīga slēgt darījumus, iegūt kustamu un nekustamu mantu, slēgt darījumus un veikt citas privāttiesiska rakstura darbības¹⁰;
- Talsu novada pašvaldībai pieder nekustamais īpašums Ezera ielā 26, Talsos (aptuveni 2,5 ha), kas būtu piemērots MSRK izbūvei, kā arī plašas autostāvvietas un citas nepieciešamās infrastruktūras izvietojšanai;
- Talsu novada pašvaldībai nav iespēju piesaistīt MSRK izbūvei nepieciešamo finansējumu, ņemot attiecīgu aizņēmumu Valsts kasē, jo nepieciešamais finansējums projektēšanas un būvniecības darbu apmaksai tuvāko 2-3 gadu periodā pārsniegtu Talsu novada pašvaldībai pieejamo aizņemšanās limitu Valsts kasē;
- Talsu novada pašvaldībai nav pietiekamu zināšanu, prasmju un pieredzes MSRK līdzvērtīga kompleksa projektēšanā, būvniecībā, uzturēšanā un apmeklētāju piesaistīšanā;
- Talsu novada pašvaldība ir ieinteresēta, lai MSRK notiktu aktīva darbība (12 mēnešu ikgadēja sezona), tiktu organizētas sporta nodarbības, treniņu nometnes, nacionāla un starptautiska mēroga sacensības

⁸ Likuma “Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 6.punkts

⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019.gada 12.novembra lēmums lietā SKA-1640/2019, 6.rindkopa: “Savu autonomo funkciju organizēšanā pašvaldībām ir rīcības brīvība. Tas nozīmē, ka pašvaldībai ir plaša kompetence izvērtēt arī to, kurai no autonomajām funkcijām konkrētajā gadījumā ir piešķirama lielāka nozīme”.

¹⁰ Likuma “Par pašvaldībām” 14.panta pirmās daļas 2.punkts

gan ledus hallē, gan arī peldbaseinā. Tādējādi Talsu pilsēta un novads kopumā gūtu spēcīgu stimulu ekonomiskai attīstībai, viesmīlības un sabiedriskās ēdināšanas, tūrisma attīstībai;

- Talsu novada pašvaldība ir ieinteresēta apmaksāt, piemēram, peldbaseina apmeklējumu Talsu novada pirmsskolas un vispārizglītojošo skolu audzēkņiem vai citām personām, kam piešķirts attiecīgs sociāls vai cita rakstura pašvaldības atbalsts. Vienlaikus Talsu novada pašvaldība nav ieinteresēta pilnībā uzņemties pieprasījuma risku attiecībā uz peldbaseinu, ledus halli vai SPA zonu;
- Talsu novada pašvaldība būtu ieinteresēta piesaistīt privāto partneri, uzticot tam MSRK projektēšanu, izbūvi, finansējuma piesaisti, uzturēšanu un nodošanu atpakaļ Partnerības līguma darbības termiņa noslēgumā. Privātajam partnerim būtu jāuzņemas būvniecības, pieejamības risks un būtiska daļa pieprasījuma riska.

Izstrādājot FEA Aprēķinus (attiecināts uz visu FEA Aprēķinu tekstu), izmantoti šādi nozīmīgākie normatīvie akti: Valsts pārvaldes iekārtas likums; Civillikums; Komerclikums; Publiskās un privātās partnerības likums; Konkurences likums; Komerccarbības atbalsta kontroles likums; Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums; Publisko iepirkumu likums un likums "Par pašvaldībām" (uzskaitījums nav izsmeltošs).

1.2.PPP risinājums

PPP projekts var tikt īstenots, izmantojot kādu no trim PPP risinājumiem: Koncesija, Institucionālā publiskā – privātā partnerība un Līgumiskā PPP.

Koncesija ir viens no PPP risinājumiem. To īsteno uz Koncesijas līguma pamata. Saskaņā ar to, privātais partneris izpilda būvdarbus (var ietvert arī projektēšanas darbus), izveido būvi vai sniedz pakalpojumus atbilstoši publiskā partnera prasībām, uzņemas ar būves vai pakalpojumu ekspluatāciju saistītos riskus un kā atlīdzību iegūst tiesības ekspluatēt būvi vai pakalpojumus ar vai bez papildus samaksas no publiskā partnera. FEA Aprēķini kopumā analizē MSRK ieceri, attiecībā uz pakalpojumu pieprasījumu balstoties uz šādu pamata pieņēmumu: pieprasījuma risku daļa privātais un publiskais partneris. Publiskais partneris uzņemas pieprasījuma risku attiecībā uz pašvaldības radīto pieprasījumu – peldēšanas apmācībām skolēniem un peldbaseina un ledus halles noslogojumu pašvaldības organizētu interešu izglītības pasākumu norises laikā (piemēram, sporta skolas nodarbības un sacensības). Pieprasījuma risku, kas attiecas uz gala lietotāju pieprasījumu (privātpersonas un fiziskas personas, kas iegādājas MSRK pakalpojumus), uzņemas privātais partneris. Līdz ar to, īstenojot MSRK ieceri, Talsu novada pašvaldība uzdotu privātajam partnerim būt atbildīgam par iedzīvotāju, sporta treniņu nometņu un komandu ieinteresēšanu apmeklēt MSRK un lietot tajā pieejamos pakalpojumus. Tā kā privātajam partnerim ir paredzēts uzņemties būtisku daļu pieprasījuma riska un būtiska daļa privātā partnera ienākumu avots būs publiskā partnera maksātie pieejamības maksājumi (skatīt 25.tabulu), tad neiestājas nepieciešamais pamats MSRK ieceres atzīšanai par koncesiju (vērtējot no statistiskās uzskaites aspekta)¹¹. Secīgi, Koncesija FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros netiek atzīta par piemērotu risinājumu, tādēļ turpmāk FEA Aprēķinu ievaros tā netiek analizēta.

Institucionālās PPP ietvaros publiskais partneris un privātais partneris sadarbojas, izveidojot kopīgu sabiedrību (angļu val. – special purpose vehicle), kas kā privātais partneris slēdz Partnerības līgumu ar publisko partneri. FEA Aprēķinu izstrādes gaitā Talsu novada dome ir apstiprinājusi, ka PPP projekta

¹¹ A Guide to the Statistical Treatment of PPPs. 2016. EPEC. 22.lapa.

Pieejams: https://www.eib.org/attachments/thematic/epec_eurostat_statistical_guide_en.pdf

vajadzībām tā nav ieinteresēta izskatīt iespēju iesaistīties kopīgas sabiedrības dibināšanā ar potenciālo privāto partneri. Tādēļ turpmāk FEA Aprēķinos šāda iespēja nav analizēta.

Līgumiskā PPP ir visplašāk izplatīts un praksē biežāk sastopamais PPP risinājums. Tās ietvaros publiskais partneris un privātais partneris sadarbojas, slēdzot un izpildot Partnerības līgumu, ko tradicionāli dēvē par PPP līgumu. FEA Aprēķinu izstrādes gaitā detalizēti noskaidrojot Talsu novada pašvaldības vajadzības, ieceri attiecībā uz MSRK un sākotnējo redzējumu šīs ieceres īstenošanai, tika secināts, ka Līgumiskā PPP būtu piemērotākais un atbilstošākais PPP risinājums.

FEA Aprēķinu izstrādes gaitā detalizēti pārrunājot Talsu novada pašvaldības redzējumu par MSRK ieceres īstenošanai nepieciešamo darbu un pakalpojumu klāstu, tika identificēts, ka piemērotākais PPP modelis šī PPP projekta īstenošanai, balstoties uz attiecīgi strukturētu PPP līgumu, būtu PPP modelis "DBFM": Projektē, Būvē, Finansē, Uzturi (angļu val. – *Design, Build, Finance, Maintain*). PPP līguma darbības laikā privātajam partnerim tiktu uzticēts arī pienākums apdrošināt aktīvu, kā arī PPP līguma darbības noslēgumā nodot to atpakaļ Talsu novada pašvaldībai, tam atbilstot PPP līgumā noteiktām prasībām un kritērijiem, lai Talsu novada pašvaldība varētu turpināt tā lietošanu arī pēc PPP līguma darbības termiņa beigām.

1.3.Privātā partnera atlase

Lai izvēlētos piemērotāko privāto partneri PPP projekta īstenošanai, nepieciešams izvēlēties piemērotāko iepirkuma procedūru, kas ļautu Talsu novada pašvaldībai gūt ekonomiski izdevīgāko, kvalitatīvāko un ilgtspējīgāko risinājumu iecerētā PPP projekta īstenošanai.

Par bāzes scenāriju PPP projekta ietvaros paredzēto būvdarbu un pakalpojumu īstenošanai var uzskatīt atklātu konkursu (vairākus atklātus konkursus, jo viena atklāta konkursa ietvaros būtu praktiski neiespējami iepirkt tāda paša satura, apjoma un kvalitātes pakalpojumu, salīdzinot ar šajā nodaļā turpmāk izklāstītajām citām divām atklātām iepirkuma procedūrām), publiskajam partnerim ļaujot visiem ieinteresētajiem privātajiem partneriem iesniegt piedāvājumus un finansējumu PPP projektam iegūstot no Valsts kases. Tomēr, kā minēts iepriekš, Talsu novada pašvaldībai nav iespēju tuvāko 2-3 gadu laikā aizņemties Valsts kasē finansējumu, kāds nepieciešams projektēšanas un būvdarbu apmaksai.

Turklāt, pat arī tad, ja aizņēmums Valsts kasē būtu iespējams, tik apjomīgai iecerei kā MSRK projektēšana, būvniecība, finansēšana, uzturēšana un nodošana atpakaļ, vairāki secīgi atklātie konkursi tomēr nebūtu piemērotākā izvēle. Proti, vairāku atsevišķu atklātu konkursu gadījumā Talsu novada pašvaldībai nāktos organizēt vairākus secīgus iepirkumus projektēšanas, būvniecības un uzturēšanas pakalpojumu iepirkšanai. Rezultātā pastāv augsta varbūtība, ka katru projekta fāzi īstenotu cits komersants. Pirmkārt, katra atklātā konkursa uzvarētājs nestu atbildību tikai par sevis īstenoto posmu, līdz ar ko viņš neatbildētu pat par atbilstoši iepirkumā noteiktajiem standartiem un uzdevumam paveikta darba secīgu piemērotību, derību un sadarbības spēju ar nākamās fāzes īstenošanai piekrītošajiem darbiem vai pakalpojumiem. Otrkārt, tas potenciāli var sadārdzināt projekta īstenošanas kopējās izmaksas. Piemēram, gadījumos, ja būvniekam būtu jāizstrādā un jāizbūvē izmaiņas, salīdzinot ar projektētāja izstrādāto projektu, vai ja uzturētājam nāktos tērēt papildu līdzekļus nekvalitatīvu būvdarbu izlabošanai.

Tādēļ, ņemot vērā ierobežotās iespējas piesaistīt finansējumu no Valsts kases, kā arī riskus, ko kopējai projekta īstenošanai var radīt tā sadrumstalošana starp vairākiem atsevišķiem iepirkumiem, aicinām izvēlēties citu iepirkuma procedūru. Tās izvēlē ieteicams ņemt vērā, ka PPP ir ilgtermiņa sadarbība starp

publisko partneri un privāto partneri. Tā ir vērsta uz sabiedrības vajadzību nodrošināšanu būvdarbu izpildē vai pakalpojumu sniegšanā, publiskajam un privātajam partnerim apvienojot un izmantojot tiem pieejamos resursus (piemēram, īpašums, finanšu līdzekļi, zināšanas), kā arī dalot atbildību un riskus¹².

Lai atlasītu privāto partneri PPP projekta īstenošanai, Talsu novada pašvaldībai tas ir jāizvēlas ciešā kopsakarā ar iecerētā PPP projekta mērķi, sasniedzamo rezultātu, apzināto tirgu. Potenciālā privātā partnera atlasei tādēļ būtu piemērotāk izvērtēt iespēju pielietot vienu no divām iepirkuma procedūrām - konkursa dialogs vai konkursa procedūra ar sarunām. Tās ir divas atšķirīgas iepirkuma procedūras, kuru izmantošana apsverama gadījumos, kad atbilstošu piedāvājumu nebūtu iespējams saņemt atklātā vai slēgtā konkursā. Abas minētās iepirkuma procedūras kopumā ir uzskatāmas par atklātām iepirkuma procedūrām, jo jebkurš ieinteresētais piegādātājs var pieprasīt tiesības piedalīties tajās. Tomēr, atšķirībā no ikdienā visbiežāk sastopamās iepirkuma procedūras – atklāta konkursa, piedāvājumus iesniegt un turpināt dalību konkursa procedūrā ar sarunām vai konkursa dialogā tiek uzaicināti tikai tie pretendenti, kurus pasūtītājs ir atlasījis no visiem kandidātiem, kas ir izrādījuši interesi piedalīties iepirkumā un iesnieguši atbilstošus kvalifikācijas dokumentus¹³. Šāda veida iepirkuma procedūru pielietošanu PPP projekta īstenošanai rekomendē, piemēram, Pasaules Banka (rekomendāciju devēju uzskaitījums nav izsmēlošs arī zemsvītras atsaucē), jo tās nodrošina PPP projekta mērķim un īstenošanai adekvātu iepirkuma procedūras atklātumu, caurspīdīgumu un konkurences līmeni¹⁴.

Konkursa dialogu un konkursa procedūru ar sarunām var piemērot, ja:

- publiskā partnera vajadzības nevar apmierināt, nepielāgojot jau tirgū pieejamus risinājumus;
- iepirkuma līgums ietver projektēšanu vai inovatīvus risinājumus;
- iepirkuma līguma slēgšanas tiesības nevar piešķirt bez iepriekšējām sarunām īpašu apstākļu dēļ, kas attiecas uz iepirkuma raksturu, sarežģītību vai juridisko un finansiālo struktūru, vai ar tiem saistīto risku dēļ; vai
- publiskais partneris nevar pietiekami precīzi sagatavot tehniskās specifikācijas, atsaucoties uz standartiem, Eiropas tehnisko novērtējumu, kopējām tehniskajām specifikācijām vai tehniskajām atsaucēm.¹⁵

Izvēloties piemērotāko iepirkuma procedūru, vienlaikus jāizsver tās mērķis un publiskā partnera praktiskās iespējas sagatavot kvalitatīvu iepirkuma procedūras dokumentāciju, spēju un pieredzi sarunu vešanā ar pretendentiem. Abās no minētajām iepirkuma procedūrām sarunas ir jāspēj īstenot tādējādi, ka ne tikai tiek saglabāta publiskā partnera sākotnēji identificētā vajadzība pēc iepirkuma priekšmeta, sarunu gaitā to pārlietu nepaplašinot vai nevajadzīgi nesašaurinot, bet arī tiek izstrādāta tāda iepirkuma dokumentācija un izstrādāts tāds iepirkuma līgums, kas kvalitatīvi spēs darboties visu tā darbības laiku (piemēram, 25 vai 30

¹² PPP likums, 1.pants, 1.punkts

¹³ PPP likums, 1.pants, 14.un 15.punkts, 8.pants, 2.un 6.daļa.

¹⁴ Public – Private Partnerships. Reference Guide, 3.redakcija, 163.lapa. Pieejams: <https://library.pppknowledgelab.org/documents/4699/download>; PPPs and Procurement. Impact of the new EU Directives. Eiropas Investīciju banka, 2016.gada aprīlis. Pieejams: <https://www.eib.org/en/publications/epcc-ppps-and-procurement>

¹⁵ PIL, 8.panta 6.daļas 1.-4.punkts (5.punkts nav minēts apzināti, jo konkrētajā situācijā netiks izsludināts atklāts vai slēgts konkurss)

gadus). Sarunu elements atklātās iepirkuma procedūrās ir viens no izšķirīgiem instrumentiem, lai nodrošinātu patiesu un efektīvu konkurenci starp pretendentiem, kuri ir uzaicināti piedalīties sarunās, un radītu iespējami labvēlīgākos apstākļus labākās vērtības / kvalitātes un naudas attiecības (angļu val. – *value for money*) iegūšanai.

Konkursa dialoga mērķis ir sarunās ar atlasītajiem kandidātiem noteikt un raksturot līdzekļus, kas vislabāk piemēroti publiskā partnera vajadzību apmierināšanai¹⁶. Tādēļ konkursa dialogs ir lietderīgāks, ja publiskajam partnerim pirms iepirkuma procedūras izsludināšanas nav iespējams, piemēram, pietiekami detalizēti noteikt un izstrādāt tehniskās specifikācijas, noteikt vērtēšanas kritērijus vai izvirzīt citas prasības piedāvājumiem vai to vērtēšanai. Savukārt konkursa procedūras ar sarunām mērķis ir dot pretendentiem iespēju sarunu laikā uzlabot piedāvājumu saturu atbilstoši publiskā partnera vajadzībām¹⁷. Šajā gadījumā publiskajam partnerim pirms iepirkuma procedūras izsludināšanas ir iespējams izstrādāt pietiekami detalizētas tehniskās specifikācijas, noteikt vērtēšanas kritērijus un izvirzīt citas prasības piedāvājumiem. Šajā iepirkuma procedūrā sarunu gaitā iepirkuma dokumentācija tiek apspriesta minimāli, tikai iepriekš norādītos jautājumos, tādējādi ļaujot strukturēt un pēc iespējas kompakti laika un resursu ziņā vadīt sarunas ar pretendentiem.

Ņemot vērā publiskā partnera rīcībā esošo, līdz iepirkuma procedūras uzsākšanai pieejamo un tās gaitā iegūstamo informāciju un dokumentāciju par MSRK ieceri, tā funkcionalitāti un vispārējo tehnisko specifikāciju, Talsu novada pašvaldība būs spējīga efektīvi un sekmīgi risināt sarunas iepirkuma procedūras ietvaros, lai iepirkuma procedūra tiktu īstenota saskaņā ar visaptverošu un kvalitatīvu iepirkuma dokumentāciju. FEA Aprēķinu izstrādes laikā tādēļ pirmšķietami rekomendējam MSRK ieceres īstenošanai pielietot konkursa procedūru ar sarunām. Tomēr atšķirīgs lēmums ir iespējams, ja, turpinot darbu pie PPP projekta detalizētas strukturēšanas, iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma projekta izstrādes tiktu konstatēti pārliecinoši un pietiekami apsvērumi citas iepirkuma procedūras pielietošanai.

1.4. Konkurence un valsts atbalsts

Likums “Par pašvaldībām” noteic virkni pašvaldību autonomo funkciju. Viena no tām ir veselības aprūpes pieejamība, iedzīvotāju veselīga dzīvesveida un sporta veicināšana¹⁸. Šīs autonomās funkcijas ietvaros Talsu novada pašvaldība izskata iespēju izbūvēt MSRK. Tādējādi Talsu pilsētas un novada iedzīvotājiem tiktu padarīts pieejams plašs un kvalitatīvs izglītības, sporta un veselības veicināšanas pakalpojumu klāsts, ko papildinātu vienuviet pieejamie SPA zonas pakalpojumi.

Lai novērtētu, vai Talsu novada pašvaldības iniciatīva organizēt sporta un veselības uzlabošanas pakalpojumus iedzīvotājiem ir publiski tiesiska vai privāttiesiska, vērtējums izdarāms divos secīgos soļos.

Pirmkārt, Talsu novada pašvaldība vispirms pieņems izsvērtu lēmumu, vai Talsu novada pašvaldība organizēs sporta un veselības uzlabošanas pakalpojumu Talsu novada iedzīvotājiem. Lēmums tiks pieņemts, balstoties uz likumā “Par pašvaldībām” noteikto pašvaldības autonomo funkciju veicināt sporta aktivitātes

¹⁶ PIL, 1.panta 14.un 15.punkts

¹⁷ PIL, 1.panta 14.un 15.punkts

¹⁸ Likums “Par pašvaldībām”, 15.panta pirmās daļas 6.punkts

un veselības aprūpes pieejamību¹⁹. Lēmums ietilps pašvaldībai piemītošajā rīcības brīvībā pašai patstāvīgi izlemt, ar kādu saturu un kādā veidā īstenot šo autonomo funkciju²⁰, tādēļ pašvaldība šī lēmuma pieņemšanā nav pakļauta neatkarīgai ārējai kontrolei. Tiktāl Talsu novada pašvaldības rīcība, pieņemot lēmumu par MSRK ieceres īstenošanu, ir publiski tiesiska.

Otrkārt, pamatojoties uz pieņemto lēmumu par MSRK ieceres īstenošanu konkrētas pašvaldības autonomās funkcijas izpildei, Talsu novada pašvaldība lems par piemērotāko risinājumu sporta aktivitāšu un veselības aprūpes pieejamības veicināšanai pārsvarā Talsu novada iedzīvotāju vajadzībām²¹. Šajā gadījumā Talsu novada pašvaldības rīcība, pieņemot lēmumu par MSRK ieceres īstenošanai piemērotāko risinājumu, var paredzēt ieceres īstenošanu publiski tiesiskā ietvarā (piemēram, pašvaldībai tikai izdodot attiecīgus normatīvos aktus) vai privāttiesiskā ietvarā²². MSRK ieceres īstenošana publiski tiesiskā ietvarā, Talsu novada pašvaldībai tikai izdodot pašvaldības normatīvu aktu, piemēram, saistošos noteikumus, praktiski nav realizējama. Talsu novada pašvaldības rīcībā nav ne pietiekamu brīvo līdzekļu MSRK izbūvei un uzturēšanai, ne darba spēka un materiālo resursu MSRK izbūvei un uzturēšanai, ne arī nepieciešamo zināšanu sporta, veselības, rehabilitācijas un SPA pakalpojumu sniegšanā. Turklāt, Talsu novada pašvaldībai arī nav nodoma uzsākt pašai (tieši vai netieši) iesaistīties minēto pakalpojumu sniegšanā. Līdzīgi Talsu novada pašvaldībai nav iespējams izdot, piemēram, pašvaldības saistošos noteikumus, uzliekot pienākumu jebkurai trešajai personai uzņemties izbūvēt un uzturēt MSRK, kā arī sniegt sporta, veselības, rehabilitācijas un SPA pakalpojumus. Līdz ar to šis rīcības variants FEA Aprēķinu kontekstā ir tikai teorētisks un tā turpmāks izvērsums nav lietderīgs.

Privāttiesiskajā ietvarā Talsu novada pašvaldībai ir divas rīcības izvēles MSRK ieceres īstenošanai – pašai izpildīt savu autonomo funkciju vai deleģēt trešajai personai pārvaldes uzdevuma izpildi.

Ja Talsu novada pašvaldība izlemtu pati pildīt savu autonomo funkciju, īstenojot MSRK ieceri, piemēram, ar divu vai vairāku atsevišķu atklāto konkursu starpniecību iepērkot vien projektēšanas un būvniecības pakalpojumus, kā arī uzņemtos pati (vai ar pašvaldības uzņēmuma starpniecību) nodrošināt gan MSRK funkcionalitāti, uzturēšanu un remontus, gan arī sporta un veselības uzlabošanas pakalpojumu organizēšanu vai pat sniegšanu, Talsu novada pašvaldība pēc būtības iesaistītos tādos komercdarbības sektoros, kas tradicionāli ir atvērti privātā sektora komercdarbībai (piemēram, uzturēšana un remonts, sporta pakalpojumu sniegšana, sporta pasākumu organizēšana, veselības uzlabošanas pakalpojumu sniegšana un virkne citu pakalpojumu)²³.

Tomēr, kā norādīts iepriekš, Talsu novada pašvaldībai nav pieejami līdzekļi un resursi šādas ieceres īstenošanai. Vēl jo vairāk, Talsu novada pašvaldībai nav intereses un nodoma iesaistīties (tieši vai netieši)

¹⁹ Likums "Par pašvaldībām", 15.panta pirmās daļas 6.punkts

²⁰ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2019.gada 12.novembra lēmums lietā SKA-1640/2019, 6.punkts: "Savu autonomo funkciju organizēšanā pašvaldībām ir rīcības brīvība. Tas nozīmē, ka pašvaldībai ir plaša kompetence izvērtēt arī to, kurai no autonomajām funkcijām konkrētajā gadījumā ir piešķirama lielāka nozīme"

²¹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 16.februāra spriedums lietā SKA-16/2009, 13.punkts

²² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 20.jūnija spriedums lietā SKA-170/2018, 10.-11.punkts

²³ FEA Aprēķinu izstrādes gaitā detalizēti pārrunājot MSRK ieceri, Talsu novada pašvaldība ir apstiprinājusi, ka tai nav nolūka iesaistīties nevienā no MSRK ieceres aptvertajiem komercdarbības veidiem, kas tradicionāli ir atvērti privātajam sektoram darbu veikšanai un pakalpojumu sniegšanai. Tādēļ šis rīcības modelis FEA Aprēķinu ietvaros netiek analizēts.

MSRK iecerē ietilpstošo pakalpojumu sniegšanā. Tādēļ, pieņemot lēmumu padarīt MSRK ieceri pieejamu īstenošanai privātajam sektoram, Talsu novada pašvaldība lemtu par MSRK ieceres īstenošanu tikai tādējādi, ka Talsu novada pašvaldība neiesaistītos to darbu un pakalpojumu izpildē, kas tradicionāli ir atvērta privātajam sektoram.

Šajā gadījumā pieņēmums par to, ka Talsu novada pašvaldība MSRK ieceres īstenošanas gaitā neiesaistīsies preču vai pakalpojumu sniegšanā tirgū, ir balstīts un izriet no FEA Aprēķinu viena no visbūtiskākajiem pamata pieņēmumiem un obligātajiem priekšnoteikumiem – iecerētā PPP līguma atbilstības ārpus bilances uzskaites prasībām visā PPP līguma darbības laikā²⁴. Šī atbilstības prasība ir obligāta, izstrādājot, iepazīstoties ar un vērtējot FEA Aprēķinus. Tāpat šī atbilstības prasība ir obligāti ņemama vērā, izstrādājot iepirkuma dokumentāciju, izstrādājot un slēdzot PPP līgumu, kā arī uzraugot PPP līguma izpildi visā tā darbības laikā.

No statistiskās uzskaites viedokļa, PPP līgums var tikt uzskaitīts ārpus valsts budžeta saistībām (atzīts par atbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām) tikai pie nosacījuma, ka privātais partneris pārliecinoši un vienlaicīgi uzņemas lielāko daļu risku un ieguvumu, kas attiecas uz konkrētajā partnerībā iesaistīto aktīvu (tieši un saistībā ar tā lietošanu). Risku pārnese starp publisko partneri un privāto partneri ir vienlaikus pamata kritērijs un ietvars ārpus bilances prasību atbilstības novērtēšanai. Šajā izpratnē jēdziens 'riski' vienlaikus attiecas uz (a) konkrētas PPP līguma puses rīcības ietekmi uz ienākumiem un peļņu kopsakarā ar konkrētu risku (būvniecību, uzturēšanu vai pakalpojumu sniegšanu), un (b) citu ekonomisko vienību (valsts, gala lietotāju, citu tirgus dalībnieku) rīcībā izraisītām sekām, tiekot īstenotai minētās PPP līguma puses rīcībai (piemēram, izmaiņas pieprasījumā pēc pakalpojuma). Riska uzņemšanās šajā izpratnē noteikti ietver un nozīmē brīvas (otras PPP līguma puses neierobežotas vai no tās neatkarīgas) tiesības rīkoties (īstenot darbību vai bezdarbību), lai izvairītos no konkrētiem riskiem, kas PPP līguma ietvaros noteikti attiecīgajai pusei, vai mazinātu to ietekmi.²⁵

FEA Aprēķinu un turpmākas MSRK ieceres īstenošanas ietvaros, no vienas puses, PPP līgumu MSRK ieceres īstenošanai ir pieļaujami strukturēt un izstrādāt tikai tādējādi, ka visā PPP līguma darbības laikā tas atbilst ārpus bilances uzskaites prasībām. No otras puses, PPP līgumu MSRK ieceres īstenošanai ir iespējams strukturēt un izstrādāt, lai tas visā PPP līguma darbības laikā atbilstu ārpus bilances uzskaites prasībām, tikai pie obligāta nosacījuma, ka Talsu novada pašvaldība nekādā veidā neiesaistās (ne tieši, ne pastarpināti) privātā partnera biznesa modelī, tostarp lēmumu pieņemšanā par rīcību privātajam partnerim iedalīto risku pārvaldībā vai to iespējamās ietekmes mazināšanā. Jebkāda Talsu novada pašvaldības tiesība (tieši vai pastarpināti) vērtēt, apstiprināt, ietekmēt, pieprasīt, uzlikt par pienākumu, ierobežot, atļaut vai aizliegt privātajam partnerim īstenot kādu konkrētu rīcību (darbību vai bezdarbību) tam iedalīto risku pārvaldībā liegtu PPP līgumam iespēju tikt atzītam par atbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībai. Līdzīgi, Talsu novada pašvaldības iesaistīšanās to pakalpojumu sniegšanas tirgū, kas tiks sniegti MSRK ieceres īstenošanas gaitā, arī ar augstu varbūtības pakāpi liegtu atzīt PPP līgumu par atbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām. Tādēļ FEA Aprēķina ietvaros izvērstāk netiks analizēta iespēja Talsu novada pašvaldībai privāttiesiskajā

²⁴ Detalizēti par ārpus bilances uzskaiti skatīt FEA Aprēķinu 1.daļas ievada 2.rindkopu, 3.1.1.nodaļu un 3.4.nodaļu.

²⁵ Manual on Government Deficit and Debt. Implementation of ESA 2010 2019 edition. Section 6.4.1, paragraph 4. Pieejams: www.mfcr.cz; A Guide to the Statistical Treatment of PPPs. 2016. EPEC. 16.lapa. Pieejams: https://www.eib.org/attachments/thematic/epec_eurostat_statistical_guide_en.pdf

ietvarā uzņemties pašai (pilnībā vai daļēji) izpildīt savu autonomo funkciju, turpmākajās rindkopās analizējot otru rīcības modeli privāttiesiskajā ietvarā – autonomās funkcijas izpildes deleģēšanu.

Pašvaldība pēc saviem ieskatiem ir tiesīga deleģēt to pārvaldes uzdevumu izpildi, kas ietilpst tās kompetencē²⁶. Savukārt, ja pārvaldes uzdevuma izpildi paredzēts deleģēt privātpersonai, tad priekšroka dodama deleģējumam PPP risinājuma ietvaros²⁷. Ievērojot PPP likumā un Publisko iepirkumu likumā noteikto kārtību, Talsu novada pašvaldība, pielietojot kādu no atklātajām iepirkuma procedūrām (konkursa procedūra ar sarunām vai konkursa dialogs), izvēlēsies piemērotāko privāto partneri iecerētā PPP projekta īstenošanai²⁸.

Talsu novada pašvaldības iecerētais PPP projekts paredz, ka privātajam partnerim būs pienākums projektēt MSRK, uzbūvēt to uz Talsu novada pašvaldībai piederošā zemes gabala, finansēt projektēšanas, būvniecības un uzturēšanas darbus, kā arī PPP līguma darbības beigās nodot MSRK atpakaļ Talsu novada pašvaldībai²⁹. PPP projekta vajadzībām Talsu novada pašvaldība publiskās – privātās partnerības īstenošanas vajadzībām atvēlēs Talsu novada pašvaldībai piederošu zemes gabalu, lai uz tā tiktu izveidota un ekspluatēta Talsu novada pašvaldības autonomās funkcijas izpildei nepieciešamā ēka un infrastruktūra (MSRK). Zemes gabala atvēlēšana MSRK ieceres vajadzībām PPP projekta ietvarā nav zemes īpašuma tiesību, valdījuma vai lietošanas tiesību nodošana privātajam partnerim ar publiskā partnera mērķi gūt ienākumu (peļņu) no zemes.

Zemes gabala atvēlēšana MSRK ieceres vajadzībām PPP projekta ietvarā ir publiskā partnera devums (pienesums) konkrētas publiskās – privātās partnerības ieceres īstenošanā. Viena no publisko – privāto partnerību raksturojošām pazīmēm ir, ka publiskais un privātais partneris apvieno un izmanto tam pieejamos resursus (piemēram, īpašumu, finanšu līdzekļus, zināšanas un pieredzi)³⁰. Šajā gadījumā zemes gabals uzskatāms par publiskā partnera īpašumā esošu resursu³¹, kas bez atsevišķas samaksas tiek nodots privātajam partnerim lietojumā PPP projekta īstenošanas ietvaros.

Papildus iepriekš aprakstītajiem būvniecības un pieejamības riskiem, ko Talsu novada pašvaldība ir iecerējusi PPP projekta ietvaros nodot privātajam partnerim, pieprasījuma risku ir paredzēts dalīt starp privāto partneri un publisko partneri³². Publiskais partneris uzņemas pieprasījuma risku attiecībā uz pašvaldības radīto pieprasījumu – peldēšanas apmācībām skolēniem un peldbaseina un ledus halles noslogojumu pašvaldības organizētu interešu izglītības pasākumu norises laikā (piemēram, sporta skolas nodarbības un sacensības). Pieprasījuma risku, kas attiecas uz gala lietotāju pieprasījumu (privātpersonas un fiziskas personas, kas iegādājas MSRK pakalpojumus), uzņemas privātais partneris.

Izvēlētais risinājums MSRK ieceres īstenošanai, ciktāl tas skars komercdarbību, līdztekus ir pakļauts konkurences un valsts atbalsta tiesiskajam regulējumam. Konkurences tiesību kontekstā, vēl tikai sākot strukturēt PPP projektu, FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros apzinot tirgu un potenciāli ieinteresētos privātos

²⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likums, 41.panta pirmā daļa

²⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likums, 45.panta ceturtnā daļa

²⁸ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2015.gada 23.janvāra spriedums lietā SKA-17/2015, 14.punkts

²⁹ Skatīt FEA Aprēķinu 3.2.1. apakšnodaļu

³⁰ PPP Likums, 1.pants, 1.d punkts

³¹ PPP Likums, 1.pants, 30.punkts

³² Papildus skatīt FEA Aprēķinu 3.4.nodaļas ceturtnās rindkopas pēdējo apakšpunktu.

partnerus, Talsu novada pašvaldībai jau sākotnēji analizē minētos aspektus no brīvas, godīgas un vienlīdzīgas konkurences skatu punkta, tostarp rūpējoties par pastāvošās konkurences aizsargāšanu, saglabāšanu un attīstīšanu³³.

Nosakot MSRK projekta mērķi un sasniedzamo rezultātus, FEA ietvaros apzinot tirgu un potenciālo privāto partneru ieinteresētību, Talsu novada pašvaldība jau sākotnēji strukturē PPP projektu tādējādi, ka brīva, godīga un vienlīdzīga konkurence (pie nosacījuma, ka konkrētajā tirgū tāda pastāv) tiek aizsargāta, saglabāta un attīstīta. Apzinoties, ka PPP līguma darbības termiņš MSRK ieceres īstenošanai būs vismaz 25 gadi (vai vairāk), kas vairākas reizes pārsniedz vidējo tipiskāko iepirkuma līgumu darbības termiņu, savlaicīga un mērķtiecīga konkurences tiesisko aspektu izvērtēšana kļūst īpaši nozīmīga.

PPP kā instrumenta pielietošana konkrētas ilgtermiņa ieceres īstenošanai pati par sevi nav automātiski uzskatāma par konkurences kropļojumu, ierobežojumu vai izslēgšanu. Tomēr lielos vilcienos ir nepieciešams izsvērt, vai MSRK ieceres uzticēšana privātajam partnerim, vienā līgumā apvienojot projektēšanas, būvniecības, finansēšanas, uzturēšanas un atpakaļ nodošanas darbus, kā arī uzticot privātajam partnerim rūpēties par būtisku daļu pieprasījuma riska (sporta aktivitāšu un notikumu piesaiste ledus hallē un peldbaseinos, saturiska piedāvājuma organizēšana un apmeklētāju piesaiste SPA un rekreācijas zonai), potenciāli varētu rasties konkurenci kropļojoša, ierobežojoša vai izslēdzoša ietekme plānotajā PPP līguma darbības termiņa laikā. Proti, vai tādējādi potenciāli varētu tikt (a) ierobežotas pārējo tirgus dalībnieku iespējas turpināt vai uzsākt līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, vai (b) nostiprināta PPP līgumu noslēgušā privātā partnera tirgus vara, garantējot tam būtiskas priekšrocības tirgū.

FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros tika apkopotas ziņas par MSRK līdzīgu būvju piemēriem Latvijā un Baltijas valstīs, kā arī apzināti vairāki uzņēmumi, kuriem piemīt pieredze līdzīgu projektu īstenošanā³⁴. Iegūtās ziņas par ledus hallēm un peldbaseiniem, kas tikuši izbūvēti Latvijā un Baltijas valstīs pārskatāmā laika periodā liecina, ka tirgū ir pieejamas MSRK ieceres projektēšanai, būvniecībai, uzturēšanai un finansēšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes. Tāpat secināms, ka līdzīgu projektu attīstītājiem ir izveidojusies izpratne, uzkrājusies pieredze un jau ir zināmi sadarbības partneri un speciālisti, kopīgi ar kuriem lemt, kā uzturēt lietotāju interesi par izbūvēt objektu, piesaistīt sporta aktivitātes, rīkot sporta sacensības un citus notikumus, kā arī veidot un uzturēt saistošu pakalpojumu klāstu SPA un rekreācijas zonā. Līdz ar to būs iespējams brīvas konkurences apstākļos atlasīt potenciālo privāto partneri MSRK ieceres īstenošanai, tas ir, tirgū būs pieejams pietiekams ieinteresēto kandidātu skaits³⁵.

PPP līguma spēkā esamība uz visu tā darbības termiņu nav uzskatāma par beznosacījumu, absolūtu un garantētu iespēju izvēlētajam privātajam partnerim īstenot MSRK ieceri. Līdzīgi kā virkne citu privāttiesisku līgumu, arī PPP līgums satur virkni prasību un konkrētus, skaidri noteiktus un iepriekš paredzamus kritērijus, pie kuru neizpildes vai nepienācīgas izpildes (gan nesavlaicīgas, gan nepietiekamas) publiskais partneris ir tiesīgs lauzt PPP līgumu, PPP likumā noteiktajā kārtībā piesaistot citu privāto partneri atlikušās vai vēl neizpildītās PPP līguma daļas izpildes pārņemšanai. Šādi PPP līgums konkurences apstākļos tiek padarīts pieejams citiem ieinteresētajiem tirgus dalībniekiem.

³³ Konkurences likuma 14.¹ pants

³⁴ Skatīt FEA Aprēķinu 3.2.2. apakšodaļu

³⁵ Ministru kabineta 2017.gada 28.februāra noteikumi Nr. 107 "Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība", 66. un 106.punkts

Tādēļ pie nosacījuma, ka (i) PPP līgums satur skaidrus, samērīgus, taču mērķtiecīgi un konkrētā PPP projekta kontekstā atlasītus darbības kritērijus un priekšnoteikumus publiskajam partnerim vienpusēji atkāpties no PPP līguma, un (ii) PPP līguma darbības laikā tiek īstenota samērīga, procesus lieki neapgrūtināša, taču regulāra un padziļināta PPP projekta īstenošanas un PPP līguma izpildes kontrole, PPP līguma radītā slodze uz konkurenci, kas pirmšķietami var raisīt aizdomas par tā nesamērīgi ierobežojošu vai pat izslēdzošu ietekmi uz konkurenci, ir atzīstama par samērīgu un pamatotu.

FEA Aprēķinu ietvaros īstenotās sākotnējās tirgus izpētes ietvaros nav konstatēti tādi konkurences aspektu radīti šķēršļi, kas liegtu īstenot MSRK ieceri. Turpinot darbu pie MSRK ieceres īstenošanas, PPP projekta detalizētākas strukturēšanas, iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādes, Talsu novada pašvaldībai līdztekus ir arvien detalizētāk jāvērtē minētie konkurences aspekti un jāpārlicinās, ka gan iepirkuma dokumentācija, gan arī PPP līguma pakete ir izstrādātā tādējādi, lai privātā partnera izvēlē iepirkumā notiktu pietiekamas konkurences apstākļos, kā arī PPP līguma darbības laikā tiktu uzturēts samērīgs, taču jūtams konkurences spiediens uz privāto partneri motivācijai precīzi un savlaicīgi izpildīt ar PPP līgumu uzņemtās saistības. FEA Aprēķinos iekļautie pieņēmumi un prognozes par privātā partnera pakalpojumu cenām ir balstītas publiski pieejamos datos par līdzīgu pakalpojumu cenām citviet Latvijā. Talsu novada pašvaldība arī nav iecerējusi iekļaut PPP līgumā tādus noteikumus, kas liktu vai radītu iespēju privātajam partnerim izvairīties sniegt savus pakalpojumus par tirgus cenām.

FEA Aprēķinu ietvaros esam arī iezīmējuši sākotnējo redzējumu par jautājumiem, kas MSRK ieceres kontekstā varētu tikt saistīti ar valsts atbalsta tiesisko regulējumu. Turpmāk izklāstītais sākotnējais redzējums par valsts atbalsta jautājumiem balstīts metodiskajā pieejā, kas plaši tiek pielietota nacionālajā un Eiropas Savienības tiesas judikatūrā, analizējot ar valsts atbalstu saistītus jautājumus.

Atbalsta likums sasaista Eiropas Savienības un nacionālo tiesisko regulējumu valsts atbalsta jomā. Atbalsta likums līdz detalizētāk izskaidrot un pārnest nacionālajā likumdošanā Eiropas Savienības tiesisko regulējumu. Tomēr Atbalsta likums to nesašaurina, saglabājot Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma prioritāti.

Atbalsta likums noteic četras pazīmes, lai finansiālo palīdzību komercdarbības veicināšanai uzskatītu par valsts atbalstu. Tām ir jāizpildās vienlaicīgi (pazīmes raksturotas Talsu novada pašvaldības un MSRK ieceres kontekstā):

- (a) finansiālo palīdzību tieši vai pastarpināti sniedz no valsts, pašvaldības, Eiropas Savienības vai citiem publiskiem līdzekļiem, un publiskajam partnerim vai citām valsts pārvaldes iestādēm ir kontrolējoša ietekme pār finanšu līdzekļiem; un
- (b) privātais partneris veic saimniecisko darbību un attiecībā uz saimniecisko darbību iegūst ekonomiskas priekšrocības, kādas tā nevarētu iegūt, ja komercdarbības atbalsts netiktu sniegts; un
- (c) finansiālā palīdzība neattiecas uz visām komercsabiedrībām vienādi, bet ir paredzēta privātajam partnerim atkarībā no tā lieluma, darbības veida vai atrašanās vietas, kā arī citiem diferencējošiem kritērijiem vai arī ir paredzēta tikai konkrētajam privātajam partnerim; un
- (d) finansiālā palīdzība ietekmē tirdzniecību un izkropļo konkurenci Eiropas Savienības iekšējā tirgū³⁶.

³⁶ Atbalsta likums, 5.pants

Izvērtējot pirmo pazīmi, no vienas puses, Talsu novada pašvaldība ir atvasināta publiskā persona³⁷. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas un nacionālajai judikatūrai, jēdziens “valsts” Eiropas Savienības tiesiskajā regulējumā par valsts atbalsta jautājumiem un līdz ar to arī Atbalsta likuma kontekstā ir saprotams tā plašākajā nozīmē, ietverot tajā arī pašvaldības un to rīcībā esošos publiskos līdzekļus. No otras puses, Talsu novada pašvaldības nolūks īstenot MSRK ieceri nav vērsts uz komercdarbības – ledus haļļu, peldbaseinu vai multifunkcionālu sporta centru – projektēšanas, būvniecības un uzturēšanas komercdarbības veicināšanu (tostarp komersanta spēja ienākt, darboties vai saglabāt savu līdzdalību konkrētajā tirgū)³⁸.

Talsu novada pašvaldība ir atzīstama par Atbalsta likuma subjektu un tās veiktie pieejamības maksājumi tiktu maksāti no tās rīcībā esošajiem publiskā sektora līdzekļiem. Pieejamības maksājumi, ko Talsu novada pašvaldība uz PPP līguma pamata maksās izvēlētajam privātajam partnerim, būs samaksa par PPP līgumā noteikto pakalpojumu sniegšanu, pienākumu izpildi un risku uzņemšanos.

Talsu novada pašvaldība kā publiskā partnera īpašumā esošu resursu bez atlīdzības nodos atlasītajam privātajam partnerim lietošanā zemes gabalu PPP projekta īstenošanai. PPP līgumam ir jāsaturs liegumu privātajam partnerim iegūt īpašuma vai lietu tiesības uz šo zemes gabalu, tai skaitā – tiesības apgrūtināt nekustamo īpašumu ar lietu un saistību tiesībām. Vienlaikus iepirkuma dokumentācijai un PPP līgumam ir jānosaka, ka PPP līguma darbības laikā juridiskās īpašuma tiesības uz MSRK piederēs Talsu novada pašvaldībai, bet ekonomiskās – privātajam partnerim. Minētajam dalījumam piemīt izšķirīga nozīmē saistībā ar nepieciešamību nodrošināt, ka PPP līgums pie iepirkuma izsludināšanas, PPP līguma noslēgšanas un visā tā darbības laikā atbilst ārpus bilances uzskaites prasībām.

Savukārt otrās un trešās pazīmes ietvaros izvērtējams, vai attiecīgā finansiālā palīdzība izvēlētajam privātajam partnerim radītu ekonomisko priekšrocību un vai tā vienādi attiektos uz visām komercsabiedrībām.

Talsu novada pašvaldība ir paredzējusi pielietot publisko iepirkumu, lai tā ietvaros izvēlētos piemērotāko privāto partneri MSRK ieceres īstenošanai. Tādējādi visi ieinteresētie kandidāti, kas vien atbilstu iepirkuma dokumentācijā noteiktajām kvalifikācijas prasībām, būtu tiesīgi vienlīdzīgi pretendēt saņemt tiesības slēgt PPP līgumu. Kvalifikācijas prasību noteikšana iepirkumā, kā arī vērtēšanas algoritma un metodoloģijas pielietošana iepirkuma procedūras ietvaros ir samērīgs un tiesisks instruments atklātas un godīgas konkurences nodrošināšanai iepirkumā. Iepirkuma rezultātā Talsu novada pašvaldība atlasīs privāto partneri saskaņā ar saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma atlases kritēriju kopumu un vērtējuma algoritmu, kas būs iekļauts publiskā iepirkuma dokumentācijā un kopš publiskā iepirkuma izsludināšanas vienādi zināms visām komercsabiedrībām, kas būs ieinteresētas piedalīties publiskajā iepirkumā. Vienlaikus publiskā iepirkuma pielietošanas mērķis ir tādu ekonomiski pamatotu piedāvājumu saņemšana, kuri izteikti atklātas un godīgas konkurences apstākļos un ievērojot cenas attiecīgajā tirgū. Minētais tostarp nozīmē, ka publiskais iepirkums novērsīs ekonomisku priekšrocību uzņemumam, kuram tiks piešķirtas tiesības slēgt iepirkuma līgumu, jo tā izteiktais piedāvājums būs izteikts atbilstoši attiecīgajām tirgus cenām.

Tā kā publiskā iepirkuma pielietošana MSRK ieceres īstenošanā ļaus izslēgt ekonomiskas priekšrocības gūšanu konkrētam uzņēmumam, kuram iepirkuma rezultātā tiktu piešķirtas tiesības kā privātajam partnerim slēgt iepirkuma līgumu par MSRK ieceres īstenošanu, tad ir pamatoti secināt, ka otrā pazīme

³⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likums, 1.panta otrais punkts

³⁸ MSRK ieceres nolūki un mērķi detalizēti analizēti FEA Aprēķinu 2.1. nodaļā

neizpildīsies. Tādēļ FEA ietvaros ir pamatoti neturpināt citu savstarpēji saistīto otrās un trešās pazīmes aspektu padziļinātu analīzi.

Ceturtās pazīmes ietvaros būtu nepieciešams konstatēt, ka finansiālā palīdzība ietekmē tirdzniecību un kropļo konkurenci Eiropas Savienības iekšējā tirgū³⁹. Tomēr padziļināts izvērtējums par šo jautājumu FEA Aprēķinu ietvaros nav lietderīgs, jo nav izpildījies vismaz otrā no četrām kumulatīvajām pazīmēm valsts atbalsta konstatēšanai.

FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros nav identificēti tādi apstākļi vai šķēršļi, kas dotu pamatu uzskatīt vai vismaz ticami sagaidīt, ka MSRK ieceres īstenošana atbilstoši FEA Aprēķinu ietvaros kopumā iezīmētajiem principiem satur vai potenciāli varētu saturēt valsts atbalstu.

Neskatoties uz minēto, uzsveram, ka konkurences un valsts atbalsta tiesību aspekti ir padziļināti jāanalizē un atkārtoti jāpārvērtē, Talsu novada pašvaldībai turpinot darbu pie PPP projekta detalizētākas strukturēšanas, iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādes.

Konkurences un valsts atbalsta aspektu pilnībā vai daļēji atšķirīgu vērtējumu MSRK ieceres turpmākā īstenošanā potenciāli varētu izraisīt (i) iespējamās izmaiņas publiskā partnera iesaistē un līdzdalībā PPP projekta īstenošanā; (ii) iespējamās izmaiņas risku dalījumā starp publisko un privāto partneri; (iii) nepamatotas vai nepietiekami izsvērtas kvalifikācijas prasības, atlases vērtēšanas kritēriji, algoritms un metodoloģija iepirkumā privātā partnera izvēlei; (iv) nepietiekami vai nepilnīgi salāgotas prasības, kritēriji un virkne citu PPP līguma izpildes rādītāju starp iepirkuma dokumentāciju un PPP līguma paketi; un (v) PPP līguma kvalitatīvas un savlaicīgas izpildes nozīmīgāko rādītāju nepietiekama vai neprecīza sasaiste ar PPP līgumā iepriekš skaidri noteiktām sankcijām, tostarp – iespēju zaudēt PPP līgumu. Līdztekus iepirkuma dokumentācijai un PPP līguma paketei, konkurences un valsts atbalsta aspektu atšķirīgu vērtējumu var izraisīt arī nepilnības uzraudzības un kontroles īstenošanā pār PPP līguma izpildi tā darbības laikā. Tādēļ šajā FEA Aprēķinā nodaļā iekļautais sākotnējais vērtējums par valsts atbalsta neesamību MSRK iecerē ir atkārtoti un padziļināti izvērtējams katrā nākamajā MSRL ieceres īstenošanas solī, piemēram, pārliecinoties, ka iepirkuma dokumentācija vai PPP līguma projekts nesatur kādus noteikumus vai nosacījumus, kas varētu kalpot par pamatu vērtējuma pārskatīšanai. Gadījumā, ja tādi tiktu identificēti, Talsu novada pašvaldībai rekomendējams pārskatīt attiecīgos iepirkuma dokumentācijas vai PPP līguma projekta noteikumus vai nosacījumus, lai nodrošinātu, ka MSRK ieceres īstenošanas gaitā vai rezultāta privātajam partnerim netiek sniegts valsts atbalsts.

³⁹ Detalizētāk skatīt, piemēram, Eiropas Komisijas paziņojuma 2004/C 101/07 "Vadlīnijas par ietekmes uz tirdzniecību koncepcijas piemērošanu, kas izriet no Eiropas Kopienas Dabīgās Dabības līguma 81. un 82.panta" 94.punkts

2. Projekta īstenošanas pamatojums

Talsu novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos, Ziemeļkurzemē, Kurzemes plānošanas reģionā. Novads izveidojies 2009.gada 1.jūlijā Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot 16 teritoriālās vienības – Talsu un Stendes pilsētas, Valdemārpils pilsētu ar lauku teritoriju (Valdemārpils pilsēta un Ārlavas pagasts), Sabiles novadu (Sabiles pilsēta un Abavas pagasts), Balgales, Ģibuļu, Īves, Ķūļciema, Laidzes, Laucienes, Lībagu, Lubes, Strazdes, Valdgales, Vandzenes, Virbu pagastus. Talsu novada kopējā platība ir 1'763 km². Talsu novads ir piektais lielākais novads Latvijā, aizņemot 13% no Kurzemes plānošanas perioda. Talsu novadā uz 2020. gada 1. janvāri dzīvoja 29'936 iedzīvotāji.

Attālums no Talsiem līdz Rīgai – 116 km (Starptautiskā lidosta "Rīga" - 111 km, Rīgas osta – 117 km), attālums līdz Ventspils ostai – 81 km. Novada teritoriju šķērso valsts galvenie transporta koridori – autoceļš A10 (Rīga – Ventspils) un valsts nozīmes dzelzeļa līnija Zilupe – Krustpils – Jelgava – Tukums 2 – Ventspils. Talsu pilsētu ar valsts galveno autoceļu A10 (Rīgas un Ventspils virzieni) savieno valsts reģionālais autoceļš P120.

Saeima 2019. gada 21. marta sēdē pieņēma lēmumu turpināt 1998. gadā iesākto teritoriālo reformu, līdz 2021. gadam izveidojot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām pašvaldībām. Šīs reformas rezultātā Talsu novadam tiek pievienotas 3 blakus esošo novadu teritorijas - Dundagas, Rojas un Mērsraga novadi. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Talsu novada teritorija sasniedz 2'749 km². Platības ziņā tas kļūst par 5.lielāko novadu ar kopējo iedzīvotāju skaitu 39'006.

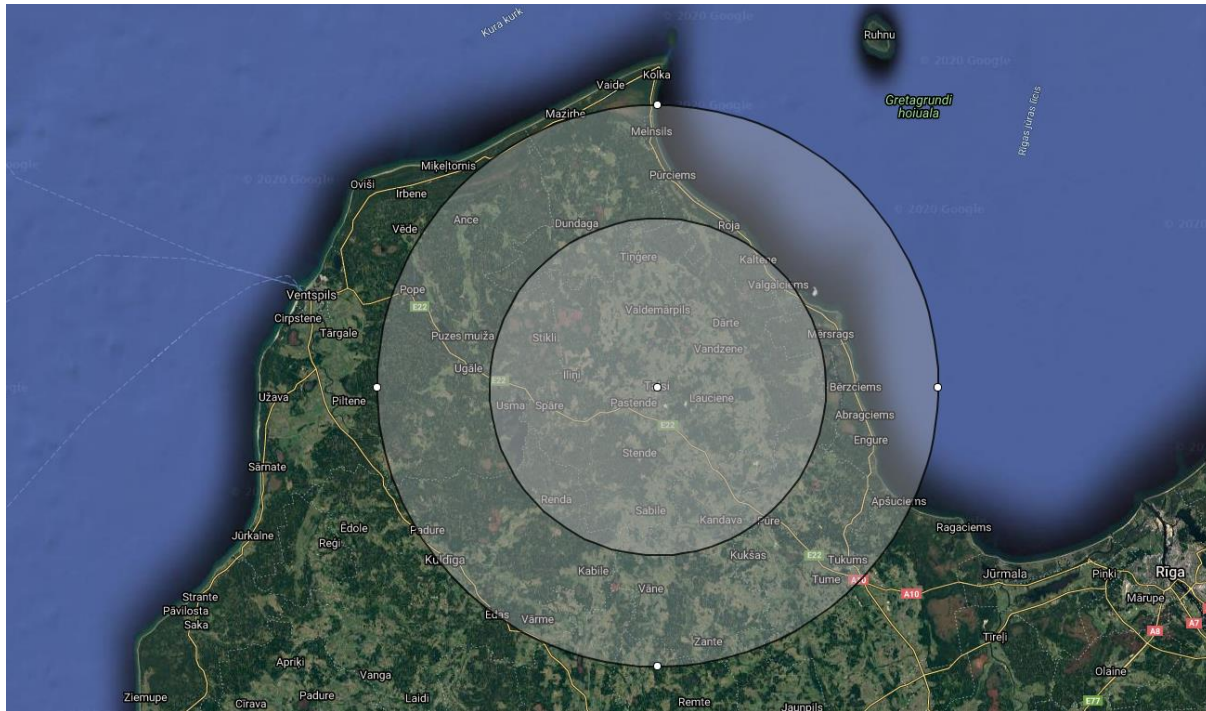
Turpmāk tekstā dati un ziņas par Talsu novadu ir aplūkoti, rēķinoties ar tādu Talsu novada platību un iedzīvotāju skaitu, kāds tas ir pēc 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas, tas ir, ietverot ziņas arī par Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu.

Talsu novadā nav neviena slēgta 25 m peldbaseina, tāpēc novada un tuvāko pašvaldību iedzīvotājiem ir ierobežotas iespējas regulāri izmantot peldbaseinu, lai nodarbotos ar peldēšanu un citām fiziskām aktivitātēm, saglabātu un atjaunotu darba spējas, kā arī uzlabotu veselības stāvokli. Talsu novadam tuvākie peldbaseini: Ķesterciems - aptuveni 50 km attālumā, Kuldīga - 58 km un Ventspils - 78 km. Šo peldbaseinu apmeklējums Talsu novada iedzīvotājiem prasa papildus laika un finanšu resursus, kā arī tajos nav piemēroti īstenot Talsu novada izglītības iestāžu apmācību programmās ietilpstošas peldēt apmācības vai sporta nodarbības. Uzbūvējot MSRK, iedzīvotājiem vienuviet būs pieejams plašs un kvalitatīvs izglītības, sporta un veselības veicināšanas pakalpojumu kopums, ieskaitot arī rekreācijas un SPA zonas pakalpojumus.

Talsu pilsētā atrodas 1989.gadā būvēta ledus halle. Tās īpašnieks un apsaimniekotājs ir biedrība "Talsu hokeja klubs". Šī ledus halle neatbilst starptautiskajiem standartiem un normatīviem, tehniskajām un labiekārtojuma prasībām, lai tajā būtu pieļaujami noturēt kvalitatīvus hokeja vai daiļslidošanas sporta treniņus vecuma grupā virs 15 gadiem. Tajā arī nav iespējams organizēt nacionāla vai plašāka starptautiska mēroga sporta sacensības vai treniņu nometnes. Talsu novadam tuvākās ledus halles atrodas Ventspilī (70 km) vai Tukumā (53 km). Tādēļ bērni un jaunieši vecuma grupā virs 15 gadiem nereti maina dzīves un mācību vietu, pārceļoties prom no Talsu novada, lai viņiem būtu iespējams pilnvērtīgi nodarboties ar izvēlēto profesionālās ievirzes sporta programmu.

Potenciālie MSRK izmantotāji ir ne tikai Talsu novada iedzīvotāji, bet arī blakus novadu iedzīvotāji, kas dzīvo aptuveni 50 km rādiusā ap Talsu pilsētu, piemēram, no Tukuma novada (33 km) vai Kuldīgas novada Rendas pagasta u.c.

Attēls 1. 30 km un 50 km rādiuss ap Talsu pilsētu⁴⁰

Tirgus analīze pamatota ar iedzīvotāju aptauju rezultātiem, ekspertu viedokļiem no pieredzes līdzīgos objektos, pašvaldības darba grupas diskusijām un stratēģiskajos plānošanas dokumentos pieejamās informācijas.

2.1. Tirgus analīze un MSRK nepieciešamības pamatojums

Nepieciešamību izbūvēt MSRK pamato šādi būtiskākie apsvērumi:

- Talsu novadā nav 25 m peldbaseina;
- Talsu novada izglītības iestādēm nav iespējams piedāvāt audzēkņiem peldēt apmācības un sporta nodarbības;
- Talsu pilsētā esošā ledus halle neatbilst starptautiskiem standartiem un normatīviem, tehniskajām un labiekārtojuma prasībām;
- Talsu pilsētā nav iespējams rīkot nacionāla un starptautiska mēroga hokeja un daiļslidošanas sacensības un sporta treniņu nometnes;
- Talsu pilsētā nav pieejama kvalitatīva infrastruktūra ūdens rehabilitācijai un fizioterapijai gan cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem, gan arī visiem pārējiem interesentiem veselības uzlabošanai;
- SPA zonas pieejamība tiešā peldbaseinu un ledus halles tuvumā radītu interesentiem iespēju apvienot šo relaksācijas un veselības uzlabošanas pakalpojumu izmantošanu ar sporta un rehabilitācijas pakalpojumu izmantošanu.

Papildu apsvērumi Talsu MSRK izbūvei:

⁴⁰ Talsu pašvaldības materiāli

- Talsu novadam un visam Kurzemes reģionam nepieciešamas jauns reģionāla līmeņa sporta infrastruktūras objekts. Tas ļautu piesaistīt novada un apkārtējā reģiona iedzīvotājus, dotu iespēju piedāvāt izglītības iestāžu peldēt apmācības un sporta nodarbību programmas, kā arī ļautu organizēt nacionāla un starptautiska līmeņa sporta sacensības, treniņu nometnes un treniņu bāzes;
- sporta aktivitātes ir ļoti būtiskas, lai piesaistītu iedzīvotājus novadam, veicinātu un uzlabotu iedzīvotāju veselību, popularizētu veselīgu dzīvesveidu un veicinātu slimību profilaksi. Veselības veicināšana un uzturēšana ilgtermiņā ļauj samazināt sociālās un slimību ārstēšanas izmaksas;
- cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem regulāra iespēja peldēties un piedalīties ārstnieciskās vingrošanas nodarbībās peldbaseinā uztur organisma funkcionalitāti, mazina sāpes, uzlabo pašsajūtu un vispārējo veselības stāvokli;
- rehabilitācijas un SPA zonas pakalpojumu pieejamība MSRK veicinātu šo pakalpojumu izmantošanu, jo tie būtu ērti pieejami viena apmeklējuma ietvaros. Secīgi, interesentiem rastos plašāka iespēja veselības uzlabošanai;
- sporta aktivitātes ļauj radīt jauniešos interesi par profesionālu sportu, lai nākotnē varētu attīstīt viņu talantus un audzinātu pasaules klases sportistus;
- arvien vairāk cilvēku vēlas pavadīt brīvo laiku, aktīvi sportojot. MSRK līdzvērtīgi dotu iespēju ikdienā sportot arī tiem bērniem un jauniešiem, kuri nav izvēlējušies saistīt savu nākotni ar profesionālo sportu;
- Talsu novadā bērnu un jauniešu vidū ir izveidojušās spēcīgas hokeja tradīcijas. Iespēja turpināt aktīvās sporta gaitas Talsu novadā radīs bērniem un jauniešiem iespēju turpināt izglītību Talsu novadā, neizraisot nepieciešamību pēc dzīvesvietas maiņas;
- MSRK dotu iespēju Talsu novada izglītības iestādēm savlaicīgi izstrādāt, ieviest un piedāvāt peldēt apmācības un sporta nodarbības peldbaseinā, vēl pirms šīs apmācības valsts mērogā paredzēts noteikt par obligātām. Talsu novada izglītības iestādēm tādēļ radīsies iespēja dalīties ar gūto pieredzi, īstenot pilotprogrammas un tādējādi dot savu ieguldījumu valsts obligātā izglītības standarta izstrādē un noteikšanā peldēt apmācības jomā. Izstrādes noslēguma fāzē aktuālākā Sporta politikas pamatnostādņu 2021.-2027.gadam redakcija ietver šādu mērķi un aktivitāti laika periodam no 2022.gada līdz 2027.gadam: “3.2. Izstrādāt un īstenot programmu Latvijas iedzīvotāju noslīkšanas novēršanai „Drošība uz ūdens”: izstrādāt un ieviest mācību saturu vispārējās izglītības iestādēs peldēšanas prasmes un ūdens kompetences apmācībai (108 stundu „ūdens kompetences” programma), vienlaikus nodrošinot trīs gadu ūdens kompetences programmas ieviešanu un apguvi vispārējās izglītības iestāžu sākumskolas audzēkņiem, nodrošinot valsts finansējumu”⁴¹.
- MSRK veicinās privātās investīcijas tūrisma un pakalpojumu jomā Talsu pilsētā, jo radīsies nepieciešamība sniegt dažādus viesmīlības un citus pakalpojumus Talsu pilsētas viesiem – sportistiem, sacensību un citu pasākumu apmeklētājiem, MSRK apmeklētājiem no Talsu novada vai tuvākajiem reģioniem. Tādējādi tiks radīta efektīva saiti starp MSRK un Talsu pilsētas centru. Savukārt Talsu pilsētas viesi radīs papildus ienākumus veikaliem, kafējnīcām un restorāniem, naktsmītnēm ne tikai tūrisma aktīvajā sezonā, bet visu gadu. Tiks iedzīvināta vecpilsēta un tās apskates objekti.

Potenciālie MSRK apmeklētāji:

- Ģimenes ar bērniem no Talsu novada, Kurzemes reģiona, no Baltijas, kas gatavi centrā pavadīt vismaz vienu dienu (brīvdienu vai atvaļinājuma ietvarā), gatavi palikt Talsos vismaz uz vienu nakti, gatavi atbraukt arī ārpus tūrisma aktīvajā sezonā;

⁴¹ https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/media_file/sporta_politikas_pamatnostadnes.pdf

- Sporta komandas no Latvijas, Skandināvijas un Austrumeiropas, kas gatavas izmantot Talsu sporta infrastruktūru un pavadīt Talsos vismaz 10 - 14 pilnas dienas, gatavi braukt regulāri noturēt treniņnometnes visa gada garumā, tādējādi izmantojot arī citus pakalpojumus Talsos;
- Skolēnu grupas no Talsu pilsētas, Talsu novada, Kurzemes reģiona, valsts un Baltijas brauc uz MSRK sporta pasākumu ietvaros, pavada Talsos maksimums 1 dienu. Pārsvārā brauc pavasarī un rudenī (no Latvijas), bet arī ziemas sezonā (Lietuva, Igaunija, Baltkrievija);
- Pieaugušie, kuri paši izlēmuši nodarboties ar sportiskām aktivitātēm vai kuriem nodrošinātas sporta aktivitātes korporatīvo pasākumu (piemēram, veselības apdrošināšana) ietvaros komandas saliedēšanai, rehabilitācijas nodarbības, brīvā laika pavadīšanas iespējas peldēšanā;
- Talsu un blakus novada iedzīvotāji, kas vēlas baudīt SPA un rekreācijas zonas pakalpojumus, primāri ģimenes ar bērniem un pensionāru;
- Personas ar invaliditāti vai citu nepieciešamību pēc rehabilitācijas pakalpojumiem, piemēram, atkopjoties pēc traumām vai operācijām.

2.1.1. Sociālekonomiskie ieguvumi

Projekta īstenošanas rezultātā sagaidāmi dažādi ieguvumi novada iedzīvotājiem, kas sniedzas tālāk kā finanšu ieguvumi tieši MSRK darbiniekiem un tajā saimniecisko darbību veicošajiem uzņēmumiem. Infrastruktūras attīstība, pilsētā pieejamo pakalpojumu klāsta palielināšana un modernu risinājumu ieviešana sniedz dažādus ekonomiskus un sociālus ieguvumus, kas aprakstīti šajā nodaļā.

Pieņēmumu izdarīšanai izmantoti Talsu novada pašvaldībai pieejamie materiāli, ekspertu viedoklis un dažādi statistikas avoti (Centrālā statistikas pārvalde un Eurostat).

2.1.1.1. Nekvantificējamie sociālekonomiskie ieņēmumi

Nekvantificējamie sociālekonomiskie ieguvumi ir tie ieguvumi, ko novadam un tā iedzīvotājiem nes MSRK, kuru efekts ir pārāk komplekss, lai tiktu aprakstīts naudas plūsmās. Šie ieguvumi rada pozitīvu ietekmi uz novada tēlu, iedzīvotāju labklājību un dzīves līmeni kopumā.

Tabula 3. Nekvantificējamie sociālekonomiskie ieņēmumi⁴²

Ieguvumi	Pieņēmumi	Ietekmes rādītājs
Lokālpatriotisms, pozitīva ietekme uz iedzīvotāju skaitu		
Uzbūvēts objekts - vietējo iedzīvotāju pašapziņas celšana. Projekta īstenošanas rezultātā tiks veicināta Talsu novada un tam pieguļošās teritorijas iedzīvotāju iesaistīšanās sporta aktivitātēs profesionālā un tautas sporta līmenī, kas veicinātu iedzīvotāju veselības un dzīves kvalitātes uzlabošanos.		
Uzlabojot novada iedzīvotājiem sniegto sporta un veselības veicināšanas pakalpojumu veidus un to kvalitāti, tiks paaugstināta novada konkurētspēja piesaistīt cilvēkresursus attiecībā pret citām pašvaldībām, kurās nav šāda infrastruktūras objekta.	-Katrs Talsu novadā deklarētais strādājošais pašvaldības budžetu gadā papildina par aptuveni vismaz 800 EUR	Papildu nodokļu ieņēmumi, palielinoties iedzīvotāju skaitam

⁴² Darba grupas materiāli un aprēķini

	iedzīvotāju ienākuma nodokļa veidā	
Paredzams, ka palielināsies sportiski aktīvo jauniešu skaits, kas kā brīvā laika pavadīšanas alternatīvu izvēlēsies pieejamo infrastruktūru sporta aktivitātēm. Tātad pieaugs Talsu novada pievilcība kā dzīvesvieta ģimenēm ar bērniem.		Palielināts iedzīvotāju skaits, īpaša pievilcība ģimenēm ar bērniem
Rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība var būt būtisks arguments dzīvesvietas izvēlē senioriem, personām ar invaliditāti un personām ar hroniskām saslimšanām.		Iedzīvotāju dzīves līmeņa celšana, iedz. skaita pieaugums
Noziedzības līmeņa samazināšanās ir sociālekonomisks ieguvums, ko ietekmē sporta aktivitāšu un brīvā laika pavadīšanas iespējas apkārtējiem iedzīvotājiem.		Noziedzības samazinājums

2.1.1.2. Citi sociālekonomiskie ieņēmumi

Sagaidāms, ka MSRK nesīs ieguvumus un ieņēmumus ne tikai tieši MSRK nodarbinātajiem un ar to saistītajiem uzņēmējiem, bet stimulēs uzņēmējdarbības vidi visā novadā. Papildu tūristu un apmeklētāju plūsmas, novada atpazīstamība, būvniecības veikšana un citi pasākumi rada papildu valsts un novada nodokļu ieņēmumus un apgrozījumu biznesā. Šos ieguvumus pamatojošie pieņēmumi izdarīti pēc darba grupas diskusijām ar pašvaldības pārstāvjiem un ekspertu novērojumiem līdzīgos objektos.

Tabula 4. Citi sociālekonomiskie ieņēmumi⁴³

Ieguvumi	Pieņēmumi	Ietekmes rādītājs	Nominālie ieguvumi, tūkst. EUR
Ieņēmumi no tūrisma			
Talsu novada, īpaši Talsu pilsētas pievilcības palielināšana apmeklētāju acīs, kas varētu palielināt Talsu novada, kā tūrisma un atpūtas objekta popularitāti. MSRK veicinātu uzņēmējdarbības vides un aktivitātes uzlabošanu, it īpaši, ja būs vērojams apmeklētāju skaita un to patēriņa pieaugums. MSRK apmeklētāji ir potenciālie kultūras un izklaides pasākumu apmeklētāji.	- MSRK publisko peldēšanu, slidotavu, amatieru hokeju un sporta zāli gadā apmeklēs apmēram 300'000 apmeklētāju - 30% no augstāk minētajiem apmeklētājiem būs citu novadu iedzīvotāji - 70% no šiem apmeklētājiem novadā iztērēs 5 EUR ēdināšanas pakalpojumos - 30% no šiem apmeklētājiem iztērēs 4 EUR citās aktivitātēs (apskates objekti, ieejas	Talsu novada uzņēmēju ieņēmumu palielinājums objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	11'499

⁴³ Darba grupas materiāli un aprēķini

ieguvumi	Pieņēmumi	Ietekmes rādītājs	Nominālie ieguvumi, tūkst. EUR
	bijetes, citas preces un pakalpojumi)		
MSRK veicinātu tūristu Talsu pilsētas apmeklējuma ilguma palielināšanos un izmitināšanas iestāžu izmantošanu. Apmeklētājiem būtu ar ko nodarboties Talsos ilgāk par vienu dienu, turklāt viesnīcām būtu iespēja paplašināt pakalpojumu izmantojot MSRK pakalpojumus. Darbojoties MSRK tiek nodrošināta apmeklētāju plūsma arī nesezonā, īpaši tāpēc, ka apmeklējumu objektu skaits novadā nesezonā ir zemāks, apkaimes iedzīvotājiem ir mazāk brīvā laika pavadīšanas iespēju	- 5% MSRK klientu izmantos izmitināšanas iestāžu pakalpojumus - 5% MSRK klientu izmantos izmitināšanas iestāžu pakalpojumus - Vidējā vienas nakts cena izmitināšanas iestādēs ir 45 EUR - MSRK apmeklētāji Talsu novadā pavadīs vidēji 1 nakti	Viesnīcu klientu skaita palielinājums objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	23'855
Ieņēmumi no sporta pasākumiem un sporta tūrisma			
Sagaidāma liela interese no Latvijas un ārvalstu sporta nometņu organizatoriem, radot ieņēmumus Talsu novada izmitināšanas un ēdināšanas uzņēmumiem.	- Visi sporta nometņu apmeklētāji izmantos Talsu novada izmitināšanas pakalpojumus - Gadā plānots uzņemt 10 sporta nometnes ar vidējo dalībnieku skaitu katrā 30 - Izmitināšanas ieņēmumi par katru dalībnieku 10 EUR dienā - Ēdināšanas ieņēmumi par katru dalībnieku 10 EUR dienā - Vidējais nometnes ilgums - 7 dienas	Novada uzņēmēju ieņēmumi no sporta nometnēm objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	1'142
MSRK atbildīs starptautiskajām sporta sacensību rīkošanas prasībām, kompleksā plānots rīkot sacensības gan peldēšanā, gan hokejā un daiļslidošanā.	- Uz katru sacensību apmeklētāju paredzēta viena pavadošā persona - Gan baseinā, gan ledus hallē plānots rīkot sacensības 3 reizes mēnesī - Plānots, ka sacensības peldēšanā apmeklēs 50 cilvēki un hokejā / daiļslidošanā 100 cilvēki - Katrs sacensību apmeklētājs Talsu novadā iztērē 5 EUR ēdināšanas pakalpojumos	Novada uzņēmēju ieņēmumi no sacensību apmeklētājiem objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	552

ieguvumi	Pieņēmumi	Ietekmes rādītājs	Nominālie ieguvumi, tūkst. EUR
	- 20% apmeklētāju novadā iztērēs 5 EUR citos pakalpojumos (apskates objekti u.c.)		
Ar būvniecību saistītie ieņēmumi			
Multifunkcionālā sporta centra būvniecība un apsaimniekošana veicinās uzņēmējdarbības attīstību novadā, būvniecības periodā nodrošinot darbu būvniekiem un to apkalpojošo uzņēmumu (būvmateriālu piegādātāju, ēdināšanas, u.c., uzņēmumu) darbiniekiem.	- Objekta būvniecībā visā projekta gaitā piedalīsies vidēji 50 personas mēnesī - No šīm personām 70% katru dienu novadā iztērēs 5 EUR ēdināšanas pakalpojumos dienā - No šīm personām 20% izmantos izmitināšanas pakalpojumus 12 EUR/diennaktī	Talsu novada uzņēmēju ieņēmumi visā būvniecības periodā (2022. - 2024. gads)	8,66
Ar samazināto noslikušo skaitu saistītie ieguvumi			
Noslīkušo skaits Latvijā uz 100'000 iedzīvotāju ir augstākais Eiropas savienībā. Latvijas Peldēšanas Federācija kā galveno augstā noslikušo skaita iemeslu min neprasmī pietiekami labi peldēt un novērtēt ūdens potenciālas briesmas. ⁴⁴ Peldētāpmācību ieviešana palīdzētu noslikušo skaitu samazināt, tā radot arī ekonomiskos ieguvumus novadā.	- Vidējais noslikušo skaits Talsu novadā atbilst noslikušo skaitam Kurzemē uz 100'000 iedz. 2019. gadā – 7.54 - Talsu iedzīvotāju skaits 2023 – 2050. gadā atbilst iedzīvotāju skaitam apvienotajā Talsu novadā 2021. gadā – 38'617 - Peldēšanas nodarbību ieviešana palīdzētu noslikušo skaitu samazināt līdz vidējam skaitam Rīgā uz 100'000 iedz. 2019. gadā – 4.29 ⁴⁵ - Vidējā dzīves vērtība (<i>value of statistical life</i>) 2014. gadā ir 1'419'369 ASV dolāri ⁴⁶ , kam tiek piemērots inflācijas indekss 9.3% pārrēķinam	Ekonomiskie ieguvumi noslikušo skaita samazinājuma dēļ objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	61'580

⁴⁴ Peldi droši. Slikšana un noslikšana Latvijā

<https://peldidrosi.lv/sakums/slikšana-un-noslikšana-latvija/>

⁴⁵ Peldi droši. Pārskats par 2019. gadu

<https://peldidrosi.lv/parskats-par-2019-gadu/>

⁴⁶ Frontier Economics, iRAP (the International Road Assessment Programme).

https://www.frontier-economics.com/media/1017/20151105_the-cost-of-drowning_frontier.pdf

ieguvumi	Pieņēmumi	Ietekmes rādītājs	Nominālie ieguvumi, tūkst. EUR
	uz 2020. gada cenām ⁴⁷ un Latvijas Bankas konvertācijas kurss 1.186 konvertācijai uz EUR ⁴⁸ , iegūstot 1'308'069 EUR 2020. gadā		
Kopā novada uzņēmēju ienākumi		Novada uzņēmēju ieņēmumi objekta darbības laikā (2025. – 2050. gads)	37'057
Nodokļu ieņēmumi			
MSRK radīs papildus darba vietas centrā strādājošiem. Šobrīd ir gūti prognozēt precīzu darba vietu skaita pieaugumu, taču potenciāli tās varētu būt 15 - 20 darba vietas, neskaitot pakalpojuma sniedzējus.	-Aprēķināts, ka katrs strādājošais gadā rada vidēji 800 EUR IIN ieņēmumus novadam	IIN ieņēmumi	10'000 – 20'000 EUR gadā
Nodarbināto skaita pieaugums nodrošina Talsu novada pašvaldības budžeta sociālo izdevumu samazināšanos un ienākumu nodokļa apjoma palielināšanos.	- Vidējais bezdarbnieku pabalsts ir 326 EUR mēnesī	Sociālo izdevumu samazinājums	50'000 – 70'000 EUR gadā
Palielināsies arī ieņēmumi no NĪN gan par ēkām, gan zemi, jo centrs sniegs pakalpojumus ne tikai pašvaldībai, bet arī komercpakalpojumus, par kuriem proporcionāli jāmaksā šie nodokļi.		NĪN ieņēmumi	
Jauna objekta būvniecība un teritorijas sakārtošana ap to ar laiku paaugstina arī apkārt esošo teritoriju kadastrālo vērtību.		NĪN ieņēmumi	
Ar būvniecības izdevumiem saistītie nodokļu ieņēmumi	- PVN likme - 21% - ar PVN apliekamās MSRK būvniecības izmaksas - 10 milj. EUR - Būvniecības periods - 3 gadi - 50% no kapitālieguldījumiem ir lokāli	PVN ienākumi būvniecības periodā	100'000 – 150'000 EUR gadā
Ar būvniecības izdevumiem saistītie nodokļu ieņēmumi	- UIN likme - 20% - Vidējā ar nodokļiem apliekamā peļņas daļa būvniecības nozarē - 20% - Objekta būvniecības izmaksas – 10 milj. EUR	UIN ienākumi būvniecības periodā	30'000 – 70'000 EUR gadā

⁴⁷ Latvijas Banka, Centrālā statistikas pārvalde
https://tools.csb.gov.lv/cpi_calculator/lv/2014M01-2021M01/0/100

⁴⁸ Latvijas Bankas kurss uz 8.09.2021.

Lai noteiktu projekta potenciālo sociālekonomisko ietekmi un tā izdevīgumu sabiedrībai, tikai veikts ekonomiskās tīrās tagadnes vērtības (net present value (turpmāk – NPV) aprēķins. Šajā aprēķinā tika izmantoti iepriekšminētie (Tabula 4. Citi sociālekonomiskie ieņēmumi) pieņēmumi un visas projekta izmaksas, kas redzamas Tabula 1. Kopsavilkums: PPP projekta ieņēmumi un izmaksas. Aprēķini veikti pēc Eiropas Komisijas vadlīnijām izdevumu-ieguvumu analīzei projektiem, no kuriem gūst ieņēmumus. Aprēķinos lietots 2% inflācijas koeficients un 5,5% diskonta faktors un visas vērtības uzrādītas bez PVN.^{49,50}

Tabula 5. ENPV aprēķina rezultāti

Rezultāti	Vērtības, tūkst. EUR
Diskontēti ieguvumi	36'221
<i>Diskontēti novada uzņēmēju ieņēmumi 2022. – 2050.gadā, bez PVN</i>	12'560
<i>Diskontēti ieguvumi, kas saistīti ar samazināto noslikušo personu skaitu 2020. – 2025. gadā</i>	23'661
Diskontētas nominālās izmaksas	(27'990)
ENPV	8'232
ERR	6,43%

Aprēķinātā NPV vērtība ir pozitīva (8'232 tūkst. EUR) un ERR rādītājs (6,43%), pārsniedz diskonta likmi tāpēc projekts ir sociālekonomiski pamatojams un sabiedrība kopumā iegūs no tā realizācijas. Šie rezultāti tika validēti arī izmantojot multiplikatoru metodi, piemērojot Eiropas Komisijas 2018.gada pētījumā izvirzītos sektoru multiplikatorus sporta un būvniecības sektoriem. Arī šie rezultāti ir pozitīvi un pārsniedz augstākminētajos aprēķinos iegūtos rezultātus, pierādot projekta izdevīgumu. Detalizēts ENPV aprēķins pieejams Pielikumā 2.3.

2.1.2. Tirgus analīze un jaunas ledus halles nepieciešamības pamatojums

Talsu pilsētā atrodas 1989.gadā uzbūvēta ledus halle ar nestandarta ledus laukumu (21m x 45m). Tās īpašnieks un apsaimniekotājs ir biedrība "Talsu hokeja klubs". Ledus halle darbojas 7 mēnešus gadā, no septembra līdz aprīlim. Tās laukums neatbilst Hokeja federācijas laukumu izmēru vadlīnijām, lai nodrošinātu kvalitatīvus treniņus un sacensības vecuma grupā virs 15 gadiem. Līdz ar to tajā nav iespējams organizēt plaša mēroga nacionālas vai starptautiskas sacensības hokejā vai daiļslidošanā.

⁴⁹ Eiropas Komisija. Guide to Cost-Benefit Analysis of Investment Projects.

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

⁵⁰ Eiropas Komisija. Izdevumu-ieguvumu analīze un projekti, no kuriem gūst ieņēmumus

https://m.esfondi.lv/upload/00-vadlinijas/vadlinijas_2013/4.3.1._prezentacija.pdf

Attēls 2. Ledus halles izvietojums⁵¹

Turpmāka ledus halles attīstība nav iespējama ierobežotās teritorijas dēļ (skatīt Attēls 2. Ledus halles izvietojums). Turklāt lielu Talsu ledus halles daļu apņēma jau apgūta un aktīvā lietošanā esošā AS "Talsu Pienāmsaimnieks" teritorija. Tādēļ objektīvi nav iespējams paplašināt ledus laukumu līdz standartos noteiktajam izmēram (58m x 28m), kā arī izvietot pietiekamu skaitu skatītāju sēdvietas, kas atbilstu pašreizējām prasībām. Tāpat norādītajā teritorijā nav iespējams izvietot plašu autostāvvietu lielam apmeklētāju skaitam. Diemžēl, līdz šim dažādu mazāka mēroga turnīru un spēļu laikā automašīnas tiek novietotas tuvumā esošajās ielās, būtiski palielinot ceļu satiksmes negadījumu riskus. Automašīnas tiek novietotas uz ledus halles pievedceļa, Gravas, Ezera, Vītolu un Draudzības ielas. Minētais kopumā negatīvi ietekmē Vilkmuižas apkaimes iedzīvotāju dzīves vidi.

2019./2020. mācību gadā profesionālās ievirzes sporta izglītības programmā mācības uzsāka 60 audzēkņi. Izglītojamo skaits pēdējo gadu laikā ir vērtējams kā stabils (svārstības robežās no 60 līdz 70 audzēkņiem). Ledus halli izmanto ne tikai sporta skolas audzēkņi, bet arī 6 amatieru un vecmeistaru hokeja komandas. Līdztekus Talsu pilsētas izglītības iestādes to izmanto slidošanas apmācībām, vidēji 2-3 skolēnu grupas darba dienā. 2 reizes nedēļā ledus hallē tiek dota iespēja izmantot slidotavu publiskajai slidošanai.

Tuvākās ledus halles atrodas Ventspilī (70 km) un Tukumā (53 km). Tādēļ bērniem un jauniešiem vecuma grupā virs 15 gadiem nereti nākas mainīt dzīves un mācību vietu, lai pilnvērtīgi apgūtu profesionālā sporta ievirzes programmu.

Ņemot vērā augstāk minētos funkcionālos un tehniskos ierobežojumus, nav iespējams attīstīt esošo ledus halli, lai tajā izvietotu MSRK ietvaros paredzēto ledus halli.

Esošās ledus halles galvenās identificētās problēmas un trūkumi:

- ledus halles darbības laiks ir ierobežots, tikai 7 mēneši gadā (septembris – aprīlis);

⁵¹ Talsu pašvaldības materiāli

- Teritorija, kurā ir izvietota ledus halle, ir ierobežota. Tādēļ objektīvi nav iespējams paplašināt ledus laukumu līdz atbilstošiem ledus laukuma standarta izmēriem (58 m x 28 m), un tai blakus izvietot vēl pietiekamu skaitu skatītāju sēdvietu;
- Sākot no U-17 vecuma grupas, samazināta izmēra ledus laukums ierobežo iespēju komplektēt komandu un piedalīties Latvijas Hokeja federācijas (LHF) Latvijas bērnu un jaunatnes čempionātā hokejā. Tas nozīmē, ka Talsu hokeja audzēkņiem 15 - 16 gadu vecumā ir jāapsver izvēle pārcelties uz citu pilsētu, lai turpinātu nodarboties ar hokeju, vai arī jāpārtrauc tādu hokeja treniņus, kas ļautu cerēt nākotnē nodarboties ar šo sporta veidu profesionāli (atliek tikai iespēja turpināt spēlēt amatieru līmenī);
- Nepietiekams autostāvvietu un, jo īpaši, autobusu stāvvietu skaits.

Aptaujātie novada iedzīvotāji (1'828 atbildes kopā) norādījuši, ka viņus interesētu apmeklēt jauno ledus halli šādu iemeslu dēļ:

- Publiskā slidotava – 94%, (1'718 atbildes);
- Hokeja treniņi visās vecuma grupās - 58%, (1'065 atbildes);
- Slidotapmācība – 61%, (1'110 atbildes);
- Daiļslidošanas nodarbības - 33%, (609 atbildes).

Pašvaldība arī saņēmusi vairākus apliecinājumus par MSRK lietošanu, paužot vēlmi un gatavību izmantot plānotā kompleksa pakalpojumus. Apliecinājumi izdarīt pamatojoties uz 2021. gadā aktuālajām tirgus cenām.

Tabula 6. Apliecinājumi par MSRK izmantošanu

Nr. p.k.	Apliecinājuma izteicējs	Izmantojamie pakalpojumi un nosacījumi
1.	SIA "Stats"	Ledus halles noma vienu stundu nedēļā par summu līdz 160 EUR/h Baseina celiņa nomu vienu stundu nedēļā par summu līdz 100 EUR/h
2.	SIA "Talsi Bio – Enerģija"	Ledus halles noma divas stundas nedēļā par summu līdz 160 EUR/h
3.	AS "Ingrid D"	Ledus halles noma 1000 EUR apjomā katru mēnesi atbilstoši stundu tarifam
4.	SIA "Krauzers"	Ledus halles noma divas stundas nedēļā par summu līdz 160 EUR/h
5.	SIA "Sigma GP"	Ledus halles noma divas stundas nedēļā par summu līdz 160 EUR/h
6.	SIA "Scandbio Latvia"	Ledus halles noma divas stundas nedēļā par summu līdz 160 EUR/h

7.	SIA "Lateva"	SPA un ledus halles izmantošana 1000 EUR vērbā mēnesī
8.	SIA "Vika Wood"	Ledus halles noma divas stundas nedēļā par summu līdz 160 EUR/h
9.	SIA "LMK"	Peldbaseina izmantošana 200 EUR vērbā katru mēnesi
10.	SIA "LM Auto"	Peldbaseina izmantošana 280 EUR vērbā katru mēnesi
11.	Kandavas novada pašvaldība	Apliecina izglītojamo, senioru un citu novada iedzīvotāju interesi izmantot MSRK Talsos pakalpojumus

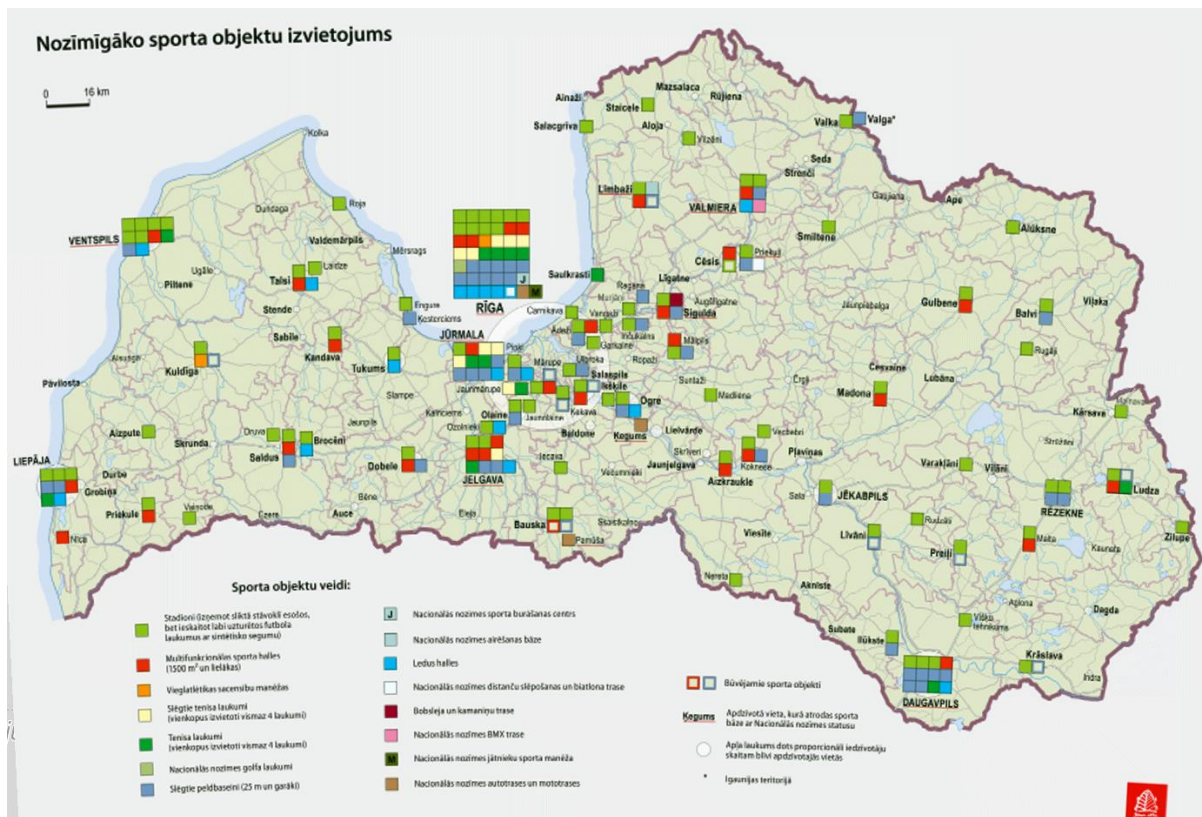
2.1.3. Tirgus analīze un peldbaseina nepieciešamības pamatojums

Saskaņā ar Centrālās Statistikas pārvaldes datiem (publicēti 2018. gada augustā) Latvija ir Eiropas Savienības līdere "melnajā" statistikā par noslīkušajiem, to skaitam uz 100'000 iedzīvotājiem sasniedzot 6,1 cilvēku gadā. ES vidēji šis rādītājs ir 1,1. Taču ir atsevišķas ES valstis, kur noslīkušo skaits ir mazāks nekā 0,5 cilvēki gadā uz 100'000 iedzīvotājiem.

Latvijas Peldēšanas federācijā kā vienu no šādas statistikas iemesliem uzskata to, ka drošībai uz ūdens un peldēt apmācībai skolu programmās tiek pievērsta pārāk maza uzmanība. Peldbaseinu vājā pieejamība ir viens no faktoriem, kas to veicina. Latvijas peldēšanas federācijas uzdevumā SKDS pētījumu centrs 2018. gadā veica aptauju. Tajā tika konstatēts, ka tikai 36% respondentu savu peldēt prasmi novērtējuši kā labu vai ļoti labu. Eiropas ziemeļvalstīs šis rādītājs nekur nav zemāks par 60%.

Talsu novadā, kā arī Rojā, Mērsragā un Dundagā nav starptautiskajiem standartiem atbilstošu peldbaseinu. Tuvākie peldbaseini atrodas Kuldīgā (58 km), Ventspilī (78 km) un Tukuma novada Ķesterciemā (aptuveni 50 km). Šāds attālums nedod iespēju Talsu novada iedzīvotājiem regulāri izmantot peldbaseinus peldēt apmācībai un sportiskām aktivitātēm. Talsu novadā, kā arī Rojā, Mērsragā un Dundagā ir pieejami nelieli privātie peldbaseini. Tomēr tie neatbilst normatīvu prasībām, lai tajos varētu organizēt, piemēram, peldēt apmācības visu vecumu grupu skolēniem. Peldbaseinu izvietojums Latvijā nav vienmērīgs, tādēļ visiem Latvijas iedzīvotājiem nepastāv vienādas iespējas tos apmeklēt.

Attēls 3. Nozīmīgākās sporta infrastruktūras izvietojums Latvijā⁵²

Netālu no Talsiem ir pieejams viens privātais peldbaseins. Tajā tiek piedāvāti peldbaseina, pirts un saunas pakalpojumi. Tomēr tā izmēri neatbilst normatīvu prasībām, tādēļ peldēt apmācības tajā būtu iespējams nodrošināt tikai nelielām bērnu grupām vecumā līdz 8 gadiem. Pārējie Talsu novadā, Rojā, Mērsragā un Dundagā pieejamie privātie peldbaseini ir nelieli. Tie atrodas atpūtas un tūrisma mītnēs, piemēram, viesu namos “Īdensdzirnavas”, “Bezdubeņi”, “Rančo” un viesnīcā “Rojupe”.

Saskaņā ar Latvijas peldēšanas federācijas pētījumu “Cilvēku drošība uz ūdens Latvijā”, Talsos ir nepieciešams peldbaseins, lai nodrošinātu to pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem vienlīdzīgi. Arī 87% Talsu novadā esošo izglītības iestāžu piekrīt, ka MSRK izbūve ir nepieciešama. 94% no tām norādīja, ka plānotu iestādes darbu tā, lai tās audzēkņu varētu iegūt peldēšanas prasmes MSRK.

Lai baseinu komplekss būtu novada iedzīvotājiem interesants un viņi to apmeklētu:

- 89%, (1'635) uzskata, ka nepieciešams liels baseins;
- 60%, (1'097) uzskata, ka nepieciešams bērnu baseins;
- 70%, (1'277) uzskata, ka nepieciešama SPA zona ar pirtīm;
- 44%, (796) uzskata, ka nepieciešams SPA baseins džakuzi;
- 62%, (1'129) uzskata, ka nepieciešamas organizētu nodarbību piedāvājums veselības uzlabošanai;
- 52%, (958) uzskata, ka nepieciešams rehabilitācijas iespējas arī cilvēkiem ar īpašām vajadzībām;
- 51%, (930) uzskata, ka nepieciešami citi fiziskās labsajūtas uzlabošanas pakalpojumi;

⁵² Sporta infrastruktūras kartēšana “Jāņa Sētas” kartējums. Peldbaseinu izvietojuma karte. No Talsu pašvaldības materiāliem.

- 57%, (1'045) uzskata, ka nepieciešama kafējnīca;
- 43%, (785) uzskata, ka nepieciešama sāls istaba.

2.1.4. Tirgus analīze un rehabilitācijas centra pamatojums

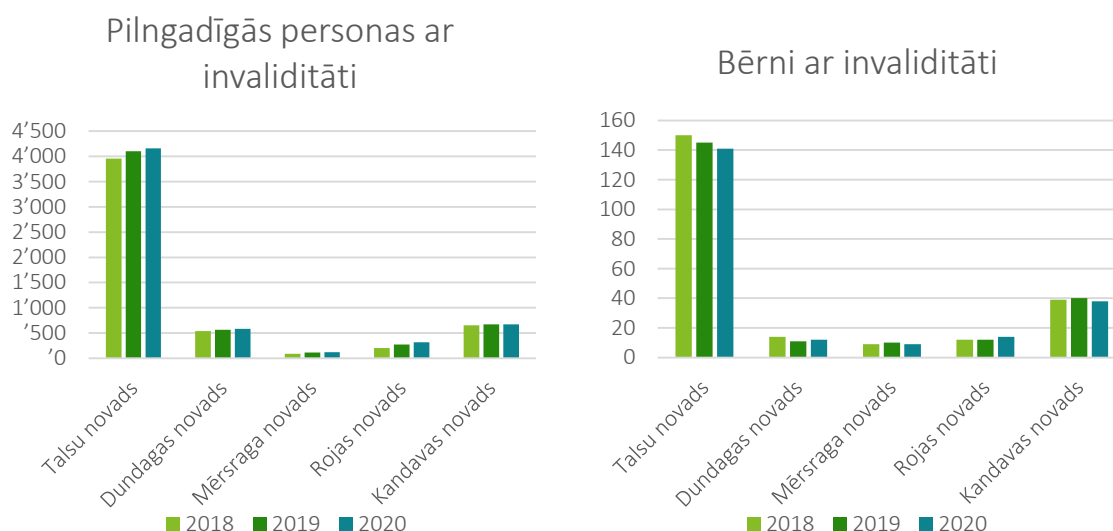
Saskaņā ar 08.01.2019. valsts kontroles veikto revīziju “Vai rehabilitācija ir pilnvērtīga veselības aprūpes pakalpojumu sastāvdaļa?”⁵³ ir noteikts, ka rehabilitācija nepieciešama ikvienam, kam ir akūti vai hroniski veselības traucējumi vai traumas, kas ierobežo funkcionalitāti. Tā ir nepieciešama cilvēkiem darba spēju saglabāšanai visa mūža garumā. Rehabilitācija ir ieguldījums cilvēku kapitālā. Tā veicina veselības, ekonomisko un sociālo attīstību. Lai neaizkavētos veselības uzlabošanās, pacientam jāsaņem pēctecīga veselības aprūpe, tai skaitā atbilstoša rehabilitācija.

Saskaņā ar revīzijas ziņojumu ir izdalītas šādas galvenās pacienšu grupas:

- cilvēki ar skeleta, muskuļu un saistaudu slimībām;
- iedzīvotāji ar invaliditāti;
- onkoloģisko, sirds un asinsvadu slimību pacienti.

Talsu novadā, ietverot Roju, Mērsragu un Dundagu 2020. gadā ir reģistrēti 5'179 pieaugušie ar pirmreizēju invaliditāti un 176 bērni, kuriem ir nepieciešami dažādi rehabilitācijas un fizikālās terapijas pakalpojumi. Kandavas novadā vidēji ir reģistrētas 665 personas ar pirmreizēju invaliditāti un 39 bērni.⁵⁴

Attēls 4. Personas ar invaliditāti Talsu novadā (absolūtos skaitļos)

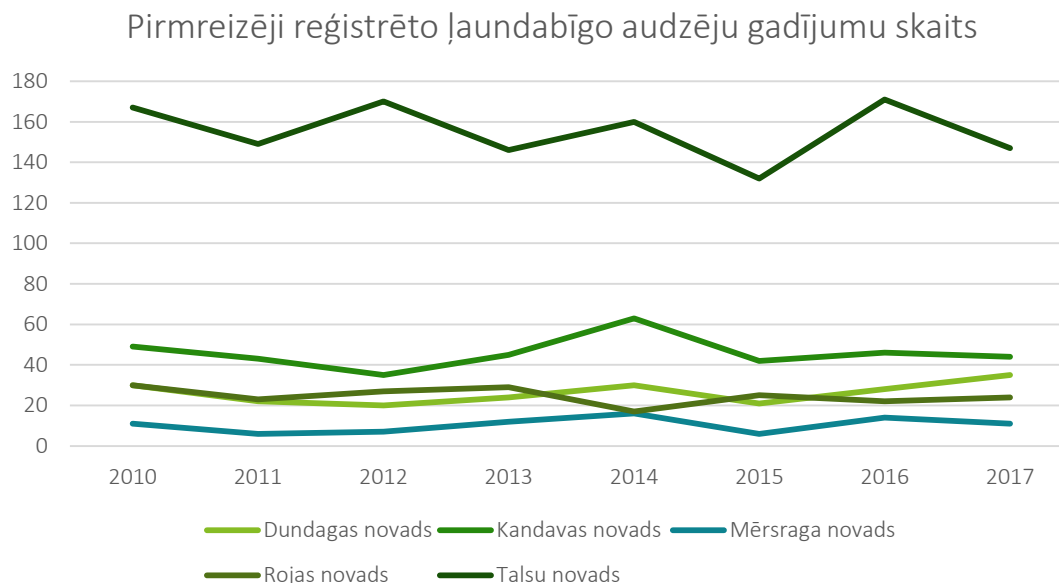

⁵³ Vai rehabilitācija ir pilnvērtīga veselības aprūpes pakalpojumu sastāvdaļa? <https://www.lrvk.gov.lv/lv/revizijas/revizijas/noslegtas-revizijas/vai-rehabilitacija-ir-pilnvertiga-veselibas-apruses-pakalpojumu-sastavdala>

⁵⁴ VDEĀVK uzskaitē esošo personu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas <https://data.gov.lv/dati/lv/organization/labklajibas-ministrija>

Pirmreizēji reģistrēto onkoloģisko slimnieku skaits pēdējos astoņos gados saskaņā ar Slimību profilakses un kontroles centra datiem ir nemainīgs. Talsu novadā tas svārstās robežās no 200 līdz 238 personām gadā. Kandavas novadā šis skaits svārstās no 35 līdz 63 personām gadā.

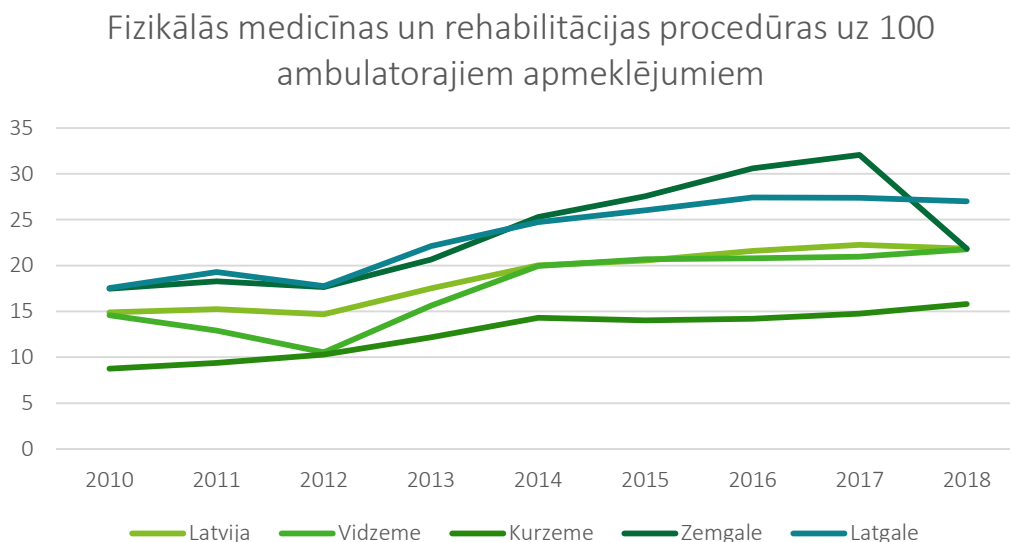
Attēls 5. Pirmreizēji reģistrēto ļaundabīgo audzēju gadījumu Talsu novadā⁵⁵

Informācija par personām ar skeleta, muskuļu un saistaudu slimībām un personām ar sirds un asinsvadu slimībām nav pieejama. Analizējot datus par fizikālās medicīnas un rehabilitācijas procedūru apmeklējumu skaitu uz 100 ambulatorajiem apmeklējumiem, Kurzemes reģionā vērojams būtiski mazāks apmeklējumu skaits kā citos reģionos un vidēji Latvijā.

⁵⁵ Talsu novada pašvaldības materiāli

Attēls 6. Fizikālās medicīnas un rehabilitācijas procedūras uz 100 ambulatorajiem apmeklējumiem⁵⁶

Saskaņā ar Zāļu valsts reģistra Ārstniecībā izmantojamo medicīnisko tehnoloģiju datu bāzi, kurā tiek reģistrētas metodes un medicīniskās ierīces, ko izmanto ārstniecībā, rehabilitācijas medicīniskie pakalpojumi tostarp ir arī fizioterapija⁵⁷. Turklāt fizioterapijas pakalpojumu sniegšana ietver arī masāžas un dažādas ūdens procedūras.

Fizioterapijas pakalpojumus var sniegt funkcionālais speciālists, kas ir reģistrēts Veselības inspekcijā kā ārstniecības persona. Saskaņā ar Veselības inspekcijas reģistrā pieejamo informāciju Talsu novadā reģistrēti 11 fizioterapeiti, no kuriem 10 savu darbības vietu reģistrējuši Talsu pilsētā un 1 persona Talsu un Valdemārpils pilsētā⁵⁸.

Rehabilitācijas pakalpojumi ir cieši saistīti ar fizikālās terapijas pakalpojumiem, kur bieži procedūras pacientiem tiek nozīmētas, viena otru papildinot. Fizikālās terapijas pakalpojumi ietver hidroterapiju, ārstnieciskās pirtis un masāžas⁵⁹.

Saskaņā ar veselības inspekcijas datiem viena persona ir reģistrējusies kā fizikālās terapijas metodes sniedzēja un viena persona kā fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts.

Talsu novadā rehabilitācijas un fizikālās terapijas pakalpojumus iespējams saņemt SIA "Talsu veselības centrs", Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas Talsu filiāle, Talsu Ģimeņu un bērnu attīstības centrā «Brīnumiņš». Divi fizioterapeiti ir reģistrējuši privātprakses fizioterapijas pakalpojumu sniegšanai.

Neskaitot iepriekš minētos pakalpojumus, iedzīvotājiem ir iespējas saņemt masiera pakalpojumus, kas var ietvert arī ūdens procedūras. Personām, kuras sniedz masāžas pakalpojumus, jābūt reģistrētām Veselības

⁵⁶ Talsu pašvaldības materiāli

⁵⁷ Ārstniecībā izmantojamo medicīnisko tehnoloģiju datu bāze, <https://www.zva.gov.lv/zvais/mtdb/>

⁵⁸ Ārstniecības personu darbavieta registri.vi.gov.lv

⁵⁹ Latvijā apstiprinātās fizikālās medicīnas tehnoloģijas <https://www.zva.gov.lv/zvais/mtdb/29-fizikls-medicnas-pakalpojumi>

inspekcijā. Talsu novadā reģistrēti 5 masieri, no kuriem 4 kā savu pakalpojuma sniegšanas vietu norādījuši Talsu pilsētu, bet viens - Roju⁶⁰.

Tukuma novada Kandavas pagastā nav reģistrēts neviens fizioterapijas pakalpojuma vai fizikālās terapijas sniedzējs, savukārt ir reģistrēts tikai viens masāžas pakalpojumu sniedzējs. Tādēļ Kandavas iedzīvotāji, kuriem ir nepieciešama fizikālā terapija, fizioterapeita vai masiera pakalpojumi, griežas pie šo pakalpojumu sniedzējiem blakus novados.

2.1.5. MSRK nepieciešamības pamatojums dažādos plānošanas dokumentos

Sporta politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

Sporta politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam ir apstiprinātas ar Ministru kabineta 2013.gada 18.decembra rīkojumu⁶¹ un attiecas uz sporta politiku visā Latvijā. Tajās ir aktualizēta peldēšanas apmācību un peldbaseina ierobežotā pieejamība: “Šobrīd peldbaseinu trūkuma dēļ, sevišķi lauku rajonos, nav iespējams pilnībā īstenot peldētāpmācības programmu 1. – 4. klašu skolēniem. Tomēr peldētāpmācība ir svarīga, sevišķi jaunākā skolas vecuma bērniem, kas būtiski samazinātu nelaiemes gadījumu skaitu uz ūdens, kā arī uzlabotu jaunākā skolas vecuma bērnu veselības stāvokli.” Savukārt gadījumā, ja Sporta politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam tiks pieņemtas to aktuālajā redakcijā (konkrēti – 3.2.punkts), peldēšanas apmācībai turpmāko 5 gadu laikā būs jāklūst par valsts finansētu 3 gadu (108h) programmu vispārējās izglītības ietvaros⁶².

Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

MSRK izbūve sekmē un ir saskaņā ar Talsu novada ilgtspējīgas attīstības vīziju: “Talsu novads - ekonomiski attīstīts novads Ziemeļkurzemē ar reģiona centru Talsos ar konkurētspējīgiem un inovatīviem uzņēmumiem, ar drošu un pievilcīgu dzīves vidi, bagāts ar izglītotiem, radošiem un pilsoniski aktīviem cilvēkiem, kuri veido veselīgu, ģimenisku un pārtikušu sabiedrību; efektīvi pārvaldīts novads, kurā katrai pilsētai un pagastam ir sava dabas un kultūras pievilcība.” Tas iezīmējas arī stratēģiskajā mērķī Nr. 1: “Izglītota, radoša un pilsoniski aktīva, veselīga, ģimeniska un pārtikusi sabiedrība”.

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020. gadam

MSRK izbūves nepieciešamība pamatojama arī ar rekreācijas, rehabilitācijas, sporta un veselības prioritātēm un mērķiem Talsu novada attīstības programmā. Centra nepieciešamība pamatota šādos punktos:

- i-2-1-8 Veselīga dzīvesveida veicināšana, punktā p-2-1, nr. 78 – “Baseina būvniecība Talsos”;
- i-3-1-1 Sporta stundu kvalitātes paaugstināšana un to skaita palielināšana;
- i-3-1-4 Iedzīvotāju iesaiste veselības veicināšanas un brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs, nr. 237. “Fiziskās aktivitātes bērniem un jauniešiem”;
- i-3-2-1 Kultūras, sporta un tūrisma institūciju infrastruktūras atjaunošana un modernizēšana.

⁶⁰ Ārstniecības personu darbavieta registri.vi.gov.lv

⁶¹ <https://likumi.lv/ta/id/263313-par-sporta-politikas-pamatnostadnem-2014-2020-gadam>

⁶² https://www.izm.gov.lv/sites/izm/files/media_file/sporta_politikas_pamatnostadnes.pdf

Talsu novada izglītības nozares attīstības plāns 2014.-2020. gadam

Peldbaseina neesamība un ledus halles nolietojums identificēti kā trūkumi, kas kavē pilnvērtīgas interešu un profesionālās izglītības iespējas Talsu novadā. Viens no novada stratēģiskajiem izglītības attīstības mērķiem ir "Veicināt indivīda profesionālo un sociālo prasmju pilnveidi".

2.2. Projekta iespējamības novērtējums

2.2.1. Projekta tehniskā iespējamība

MSRK nepieciešamā zemesgabala platība tiek paredzēta aptuveni no 2 ha līdz 4 ha, atkarībā no pieejamā zemes gabala platības. Ēkas novērtētais platības apjoms ir no 6'000 – 7'000 m², bet būves tilpums varētu būt līdz pat 70 000 m³. Sākotnējā apbūve tiktu veikta aptuveni 1,8 līdz 2,5 ha apjomā (ieskaitot automašīnu un autobusu stāvvietas, kā arī publiskai ārtelpai paredzētās teritorijas).

Lai plānotā ēka būtu piemērota starptautisku sacensību organizēšanai, tai jāatbilst laukumu izmēru standartiem. Plānotie hokeja laukuma izmēri ir 58 m x 28 m, bet peldbaseina - 25 x 16 m, H = 1,2 – 1,8 m, kas atbilst šādām prasībām. Kompleksā plānota:

- ledus arēnas telpu grupa ar 500 skatītāju vietām;
- peldbaseinu telpu grupa;
- kafejnīca ar 100 apmeklētāju ietilpību;
- atpūtas, pirts un bērnu zona (bērnu peldbaseins, bērnu strautiņu zona ar slīdreni, smilts zona, džakuzi baseina zona, rekreācijas zona, tvaika pirts, sāls pirts, krievu pirts, sauna)
- rehabilitācijas telpu grupa (trenažieru telpa, rehabilitācijas vingrošanas zāles, rehabilitologu kabineti, ergoterapeitu kabineti);
- kompleksa vajadzību nodrošināšanai nepieciešamās tehniskās telpas, atbalsta un apkopes zonas.

Plānotais MSRK apjoms ir noteikts gan balstoties uz provizoriski TNP Darba grupas sastādīto nepieciešamo telpu grupu analīzi, gan arī ņemot vērā pēdējos dažos gados Latvijā līdzīgo realizēto projektu pieredzi, cik tālu tas attiecas uz šo ēku būvniecības apjomiem kontekstā ar šo ēku funkcionalitāti un tajos pieejamajiem pakalpojumiem. Šie projekti ir:

- Bauskas, Limbažu, Līvānu un Kuldīgas pašvaldību izbūvētie peldbaseini;
- Ledus halle "Kurbads" Rīgā un Mārupes ledus halle.

MSRK projektā būtiski nodrošināt atbilstību mūsdienīga, energoefektīva un ilgtspējīga dizaina principiem. Lai to nodrošinātu, plānots īstenot siltuma rekuperācijas un ģeotermālās uzkrāšanas risinājumus, kā arī izvēlēties iekārtas, kas nodrošina ilgtspējīgu un efektīvu būves uzturēšanu. Pašvaldībā uzsāktas diskusijas arī par potenciāliem papildinājumiem MSRK, piemēram, viesnīcas izbūvei. Viesnīcas izbūve papildinātu sporta tūristiem, treniņometnēm un sacensībām nepieciešamo infrastruktūru. Palielinot sniegto pakalpojumu klāstu, uzlabotos MSRK pieprasījums, tā sniedzot pozitīvu piensumu novada un MSRK apsaimniekotāja budžetā.

MSRK būvniecību plānots pabeigt trīs gadu laikā, tam piesaistot ārvalsts pakalpojuma veicējus. Kā galvenie tehniskie un darbības riski identificēti:

- Būvniecības u.c. atļauju iegūšana - riski, ka vietas un plānotās būvniecības apstiprinājumi var netikt iegūti laicīgi, var tikt aizkavēti vai var ietver sevī kādus neplānotus nosacījumus;

- Sākotnējā projekta specifikācijas nepiemērotība - risks, ka projekts/skice pilnībā neatbilst izvirzītajām prasībām;
- Izmaiņas prasībās - risks, ka arhitektūras projektā būs nepieciešams veikt izmaiņas pēc līguma slēgšanas;
- Projekta arhitektūras plāna atļauju iegūšana - risks, ka ēkas plānojums neatbilst pilsētplānošanas prasībām, kas kavē apstiprināšanu;
- Nespēja īstenot projektu - risks, ka būvniecības laikā radīsies nespēja īstenot projektu;
- Būvniecības izmaksu pieaugums - risks, ka būvniecības projekta beigu izmaksas atšķirsies no plānotajām izmaksām;
- Nepareizs būvniecības laika plāns - risks, ka būvniecības kavējumu dēļ, būvniecības laiks atšķirsies no plānotā laika;
- Materiālu pieejamība - risks, ka būvniecības laikā būs nepieciešamo resursu trūkums;
- Apakšuzņēmēju pieejamība - risks, ka vajadzīgo apakšuzņēmēju trūkuma dēļ, būvniecības projekts netiks izpildīts.

Risku analīzes un kvantificēšanas rezultāti pieejami 3.5. nodaļā.

2.2.2. Projekta juridiskā iespējamība

Pašvaldības Latvijā, īstenojot tām noteiktās autonomās funkcijas, pēc būtības iesaistās kopējo valsts pārvaldes funkciju un uzdevumu izpildē. Tādēļ kopumā, izpildot jebkuru no tām, pašvaldības ir pakļautas Ministru kabineta pārraudzībai likumā "Par pašvaldībām", kā arī citu to īstenojošo normatīvo aktu noteiktajā kārtībā un apmērā⁶³. Vienlaikus, pašvaldībām ir piešķirtas tiesības to administratīvajās teritorijās iedzīvotāju interesēs brīvprātīgi realizēt savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja vien tas neietilpst citas kompetentās iestādes vai institūcijas kompetencē⁶⁴.

Viena no jebkuras pašvaldības Latvijā autonomajām funkcijām ir veselības aprūpes pieejamība, iedzīvotāju veselīga dzīvesveida un sporta veicināšana¹³. Primāri tieši šīs autonomās funkcijas ietvaros Talsu novada pašvaldība izskata iespēju izbūvēt MSRK.

Līdztekus MSRK iecerēts izmantot arī peldēšanas apmācību nodrošināšanai Talsu novada pirmsskolas un skolas vecuma bērniem. FEA Aprēķinu ietvaros tiek paredzēts, ka Talsu novada pašvaldība apmaksās šo bērnu peldēšanas nodarbības⁶⁵, ko tie MSRK apmeklēs pirmsskolas un skolas izglītības programmu ietvaros, tādējādi pašvaldībai iesaistoties valsts izglītības nodrošināšanas funkcijas izpildē.

⁶³ Valsts pārvaldes iekārtas likums, 8.pants, 4.daļa

⁶⁴ Likums "Par pašvaldībām", 12.pants: "Pašvaldības attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs var brīvprātīgi realizēt savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tas nav Saeimas, Ministru kabineta, ministriju, citu valsts pārvaldes iestāžu, tiesas vai citu pašvaldību kompetencē vai arī ja šāda darbība nav aizliegta ar likumu".

⁶⁵ Papildus Talsu novada pašvaldība atbalstīs izglītojamo iesaisti peldēšanas apmācībās, pamatojoties uz Talsu novada pašvaldības izstrādāto sociālā atbalsta instrumentu – braukšanas izdevumu segšanu izglītojamiem Talsu novadā. Visticamāk, bērnu pārvadāšanai uz un no peldēšanas apmācībām tiks izmantoti pašvaldības apmaksāti autobusi (piemēram, 12.07.2018. Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr. 26 "Kārtība, kādā tiek segti braukšanas izdevumi izglītojamajiem Talsu novadā").

Talsu novada domes 2019.gada 28.marta saistošie noteikumi Nr. 12 "Sociālā atbalsta pakalpojumi Talsu novada pašvaldībā". 7.1.punktā noteiktie atbalsta pakalpojumi ietver nodarbības bērna attīstības veicināšanai bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un bērniem un jauniešiem līdz 24 gadu vecumam ar īpašām vajadzībām. Ja Talsu pilsētā

Tā, piemēram, valsts vispārējās izglītības standartā peldēšanai noteikts optimālais apguves līmenis, ietverot vairākus elementus un peldēšanas prasmi raksturojošus kritērijus⁶⁶. Valsts pamatizglītības standartā⁶⁷ noteikti šādi fizisko aktivitāšu mācību jomā sasniedzamie rezultāti:

Tabula 7. Izglītības standartu prasības peldēšanā

Beidzot 3. klasi	Beidzot 6. klasi	Beidzot 9. klasi
Izpilda elpošanas vingrinājumus ūdenī, slīdējumu, roku un kāju kustības ar palīgīdzekļiem un bez tiem, bez noteikta stila	Peld brīvā stilā un izpilda lēcienus ūdenī no baseina malas, saglabājot vertikālu stāvokli	Veic attālumu brīvi izvēlēta peldēšanas stilā atbilstoši savām spējām un analizē sava peldēšanas stila sniegumu pēc paša iepriekš noteiktiem kritērijiem, lai plānotu savu turpmāko darbību
Nirst dziļumā, paceļot priekšmetus zem ūdens no baseina dibena	Nirst tālumā atbilstoši savām spējām, izpildot zem ūdens patvaļīgas kustības ar rokām un kājām, virzoties uz priekšu	Rada un izpilda savām interesēm atbilstošus peldēšanas vingrinājumus niršanas prasmju pilnveidei

Tā kā Talsos nav peldēšanas apmācības standartiem un vajadzībām atbilstoša publiskā peldbaseina, kurā varētu tikt īstenotas peldēšanas apmācības izglītības programmu ietvaros, tad MSRK iecere ļautu Talsu pašvaldībai sniegt savu ieguldījumu šīs izglītības funkcijas pilnvērtīgā nodrošināšanā Talsu novadā.

Abu minēto autonomo funkciju īstenošanā Talsu novada pašvaldībai piemīt lēmuma pieņemšanas un rīcības brīvība, neriskējot pārkāpt vai iejaukties citas kompetentās iestādes vai institūcijas kompetencē.

Talsu novada pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu par MSRK ieceres īstenošanu PPP projekta ietvarā⁶⁸. Tajā ietvertas šādas apņemšanās:

- īstenot MSRK ieceri kā PPP projektu;
- uzsākt finanšu un ekonomisko aprēķinu izstrādi MSRK ieceres īstenošanai, pielietojot PPP; un
- noteikt Talsu novada pašvaldības īpašumā esošo zemes gabalu Ezera ielā 26, Talsos, kadastra Nr. 88010110039, kopējā platība – 25'576 ha, par vietu MSRK būvniecībai.

Zemes gabals Ezera ielā 26, Talsos tika atzīts par piemērotu MSRK ieceres īstenošanai, balstoties uz šādiem apsvērumiem:

būs pieejams šo bērnu vajadzībām atbilstošs peldbaseins, Talsu novada dome paredz izdarīt grozījumus, šo noteikumu aptverto nodarbību klāstā ietverot arī peldēšanu un rehabilitāciju ūdenī.

⁶⁶ Ministru kabineta 2019.gada 3.septembra noteikumi Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem".

⁶⁷ Ministru kabineta 2018.gada 27.novembra noteikumi Nr. 747 "Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem", 8. pielikums.

⁶⁸ Talsu novada domes 2020.gada 28.maija lēmums Nr. 215 "Par publiskās privātās partnerības projekta īstenošanu multifunkcionālās sporta un rekreācijas kompleksa būvniecībai Talsos". Lēmumā sākotnēji bija paredzēts rīkot metu konkursu MSRK ieceres vajadzībām, tomēr FEA Aprēķinu izstrādes gaitā Talsu novada pašvaldības pārstāvji ir apstiprinājuši, ka Talsu novada dome ir atteikusies no šīs ieceres.

- zemes gabals atrodas publiskās apbūves teritorijā, kur tostarp pieļauta arī sporta būvju un veselības aizsardzības iestāžu apbūve⁶⁹;
- stabila grunts un piemērots reljefs;
- izveidojot inženierkomunikācijas, savstarpēji saskanīgi attīstīsies pieguļošās teritorijas, paplašināsies Talsu pilsēta un palielinās pieguļošo teritoriju vērtība. Tostarp sagaidāms, ka veiksmīgi veidosies sasaiste ar perspektīvo infrastruktūras attīstību ap Vilkmuižas ezeru;
- Talsu pilsētas transporta plūsma veidosies racionālāk, turklāt MSRK ietekmē neveidosies papildus transporta slodze uz pilsētvidi (piemēram, pilsētas ielu nomaļu izmantošana transporta novietošanai);
- Talsu pilsētā veidosies tieša gājēju plūsma starp vecpilsētu un MSRK.

Gadījumā, ja nākotnē būtu nepieciešams paplašināt MSRK vajadzībām pieejamo teritoriju, Talsu novada pašvaldībai būtu iespēja piedāvāt izmantošanai sev piederošo blakus esošo zemes gabalu Draudzības ielā 49, Talsos, kadastra nr. 88010110002, kopējā platība 1'989 ha.

2.2.3. Projekta finansiālā iespējamība

Analizējot projekta finansiālo iespējamību, tika veiktas gan potenciālo izdevumu, gan ieņēmumu aplēses. Finanšu ieņēmumu aplēsēs izmantotie pieņēmumi iegūti no datiem par Talsu esošās ledus halles ieņēmumiem un pieprasījumu, līdzīgu būvju piemēriem citās pašvaldības un iedzīvotāju, uzņēmumu un izglītības iestāžu aptaujas rezultātiem, tos pamato arī saņemtie apliecinājumi par lietošanu (2.1.2. nodaļā).

2.2.3.1. MSRK ieņēmumi un pieprasījums

Pieņēmumos par pakalpojumu cenu izmantoti tirgus dati no citām pašvaldībām. Pieņēmumi par skolēnu peldēšanas nodarbībām izdarīti pēc Talsu novada skolēnu skaita. Publiskajai peldēšanai paredzamā kapacitāte aprēķināta kā starpība starp baseina maksimālo kapacitāti un pašvaldības izmantoto stundu skaitu. Šādu noslodzi pamato arī anketēšanas rezultāti – pamatojoties uz anketēšanas rezultātiem, potenciālais pieprasījums pārsniegs šī brīža modeļa pieņēmums, tāpēc nav pamata bažām par pieņēmumu par pieprasījumu nesasniegšanu.

Tabula 8. Baseina ieņēmumu aprēķins

Lietotājs	Stundas rezervāciju skaits mēnesī	Darbības mēnešu skaits	Rezervētās stundas gadā	Apmeklētāji vienā rezervētajā stundā	Apmeklējumu skaits gadā	Pakalpojuma cena (EUR/h, bez PVN)	Ieņēmumi gadā, EUR
	A	B	C	D	F	G	H
Aprēķina princips			= A x B		= C x D		= F x G
Kopā par baseinu		10	4'270				811'348
Baseina maksimālā kapacitāte							
Pašvaldības finansētas nodarbības			1'014				264'400

⁶⁹ Talsu novada Teritorijas plānojums, apstiprināts 2015.gada 14.maijā ar Talsu novada domes lēmumu Nr.232 (protokols Nr.12, 12.punkts) „Par Talsu novada teritorijas plānojuma apstiprināšanu”. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, 3.daļa

Lietotājs	Stundas rezervāciju skaits mēnesī	Darbības mēnešu skaits	Rezervētās stundas gadā	Apmeklētāji vienā rezervētajā stundā	Apmeklējumu skaits gadā	Pakalpojuma cena (EUR/h, bez PVN)	Ieņēmumi gadā, EUR
Peldēšana skolēniem	46	9	413	1	600	120	72'000
Sporta skolas nodarbības	25	9	225	1	225	120	27'000
Peldēšanas sacensības	13	10	126	1	126	200	25'200
Rehabilitācija	25	10	250	28	7'010	20	140'200
Ieņēmumi no iedzīvotājiem			3'256				546'948
Publiskā peldēšana	326	10	3'256	28	91'158	6	546'948

Tabula 9. Vidējas noslodzes scenārija ledus halles ieņēmumu aprēķins

Lietotājs	Stundas rezervāciju skaits mēnesī	Darbības mēnešu skaits	Rezervētās stundas gadā	Apmeklētāji vienā rezervētajā stundā	Apmeklējumu skaits gadā	Pakalpojuma cena (EUR/h, bez PVN)	Ieņēmumi gadā
	A	B	C	D	F	G	H
Aprēķina princips			= A x B		= C x D		= F x G
Kopā par ledus halli			950				160'506
Pašvaldības finansētas nodarbības			450				39'816
Sporta skolas treniņi (9-15)	25	9	225	1	225	76	17'064
Sporta skolas treniņi (15-22)	25	9	225	1	225	101	22'752
Vispārizglītojošās izglītības iestādes	0	-	-	1	-	32	-
Ieņēmumi no iedzīvotājiem			585				120'690
Ledus halles noma (120 EUR)	25	9	225	1	225	95	21'330
Ledus halles noma (150 EUR)	25	9	225	1	225	126	28'440
Publiskā slidošana	15	9	135	48	6'480	4	25'920
Ieņēmumi vasarā		2					45'000

Šo aprēķinu rezultātā nonākam pie pieņēmumiem, ka ieņēmumi no lietotājiem (trešajām pusēm) sastādīs 168'000 EUR ceturksnī. Būtiski, ka zemāk esošajā tabulā aprakstīts pašvaldības maksājums par lietošanu, kas nav vienlīdzīgs pieejamības maksājuma apjomam – izlīdzinātais pieejamības maksājums iekļauj arī privātā partnera peļņas uzcenojumu.

Tabula 10. MSRK darbības ieņēmumu apkopojums

Bāzes scenārija aprēķins	Ienākumi kopā (EUR / gadā)	Ietekme
No pašvaldības	304'216	
Baseins	264'400	27,21%
Ledus halle	39'816	4,10%
No iedzīvotājiem	667'638	
Baseins	546'948	56,28%
Ledus halle	120'690	12,42%
Kopā	971'854	

2.2.3.2. MSRK izdevumi

Kapitālieguldījumi

Pieņēmumi attiecībā uz kapitālieguldījumiem izdarīti pamatojoties uz ekspertu vērtējumiem un līdzīgu būvju piemēriem. Galvenie modeļa pieņēmumi attiecībā uz kapitālieguldījumiem apskatāmi tabulā zemāk.

Tabula 11. Kapitālieguldījumi⁷⁰

Kapitālieguldījumi	Tūkst., EUR
Ledus arēna	3'588
Atpūtas zona	180
Baseins	3'500
Ārējie inženiertīkli (pievadu izbūve)	411
Mēbeles un aprīkojums	250
Ledus arēnas tehnoloģijas (saldēšanas un rekuperācijas sist., vadības un monitoringa sist., apgaismojums u.c.)	1'180
Ģeotermālā siltuma krātuve	60
Kapitālieguldījumi, kopā	9'169

Regulārās un periodiskās uzturēšanas izmaksas

Lai izdarītu precīzus pieņēmumus attiecībā uz uzturēšanas izmaksām, tika pieaicināts eksperts saldēšanas tehnoloģijas, enerģijas analīzes, energoefektivitātes un būvfizikas jomā. EKA Baltics tika uzticēts uzdevums veikt ekspluatācijas izdevumu aprēķinu, piedāvājot optimālu tehnisko risinājumu, balstoties uz pieredzi. Kā arī ir jāsniedz investīciju aplēses (materiāli un būvdarbi) ledus halles tehnoloģijām.

Šī izpēte pieņem 12 mēnešu darbību gan ledus hallei, gan peldbaseinam. Piedāvātais tehniskais risinājums galvenajai enerģijas sistēmai ir balstīts uz CO2 aukstumaģenta tehnoloģiju, kas strādā gan ledus saldēšanai, telpu dzesēšanai, bet arī kā siltuma avots, maksimāli integrējot siltuma rekuperāciju.

Apkopojot rezultātus pirtās enerģijas apjoms gadā ir 936 MWh visam kompleksam, no kuriem 821 MWh ir elektroenerģija un 115 MWh ir siltumenerģija. Zemais nepieciešamās siltumenerģijas daudzums ir saistīts

⁷⁰ EKA Baltics aplēses

ar siltuma rekuperācijas maksimālu integrāciju. EKA Baltic ekspertu ieskatā, salīdzinot ar līdzīgām būvēm, Talsu kompleksa rezultāti ir uztverami kā modernai būvei ar augstu energoefektivitāti.

Aprēķinos periodiskās uzturēšanas izmaksas iekļautas kā ar būvniecības cenu indeksu indeksēts maksājums katru ceturksni, tā veidojot periodisko izmaksu segšanas fondu. Pamatojoties uz EKA Baltics aplēsēm un tirgus datiem, periodisko izmaksu apjoms ir 1'050 tūkst. EUR, kas sastāda 9.4% no kopējiem kapitālieguldījumiem.

Tabula 12. Regulārās un periodiskās uzturēšanas izmaksas⁷¹

Regulārās uzturēšanas izmaksas	Izmaksas, tūkst. EUR
Energija (visai būvei)	2'550
Ūdens (ledus hallei)	1,26
Kanalizācija (ledus hallei)	2,02
Tehnisko sistēmu apkopes (ledus halle)	2,38
Ūdens (peldbaseins)	2,25
Kanalizācija (peldbaseins)	3,59
Personālizmaksas	6'400
Regulārās uzturēšanas izmaksas, kopā	10'100
Periodiskās uzturēšanas izmaksas	
Ledus halles periodiskās uzturēšanas izmaksas	3,50
Ledus apmaļu atjaunošana	1,50
Baseina periodiskās uzturēšanas izmaksas	3,50
Periodiskās uzturēšanas izmaksas, kopā	8,5

Kā projekta galvenie riski uzturēšanas periodā identificēti:

- Neparedzēti defekti jaunajā ēkā - risks, ka iepriekš neparedzētiem/neievērotiem defektiem jaunajā ēkā / inventārā būs nepieciešams remonts;
- Neprecīzi uzturēšanas izmaksu aprēķini - risks, ka plānotās regulārās un periodiskās uzturēšanas izmaksas atšķirsies no beigu uzturēšanas izmaksām;
- Objekta/inventāra tehnoloģiska novecošana ekspluatācijas laikā - risks, ka var pieaugt aktīvu atjaunošanas izmaksa objekta, iekārtu un aprīkojuma novecošanas dēļ, potenciāli ietekmējot pakalpojumu sniegšanu;
- Pieprasījuma izmaiņas - risks par MSRK ieņēmumu kritumu saistībā ar faktisko pieprasījumu, kas ir zemākas par plānoto;
- Konkurentu reakcija - risks par līdzīga infrastruktūras objekta izbūvi un pakalpojumu sniegšanu netālos novados;
- Finansēšanas izmaksu neprognozēts paaugstinājums - risks, ka neparedzēti paaugstināsies finanšu izmaksas;
- Nodokļu likmju un likumdošanas izmaiņu risks - risks, ka nodokļu likmes un likumdošana neparedzēti mainīsies;
- PPP specifisku nodokļu likmju un likumdošanas izmaiņu risks - risks, ka neparedzēti mainīsies tādas specifiskās nodokļu likmes un likumdošana, kas saistītas ar PPP.

⁷¹ EKA Baltics aplēses

Risku analīzes un kvantificēšanas rezultāti pieejami nodaļā 3.5.

2.2.4. Projekta sociālā un vides iespējamība

Sociālā ietekme

Sagaidāms, ka MSRK izbūvei būs pozitīva sociālā ietekme uz Talsu novada iedzīvotājiem. Talsu novadam un visam Kurzemes reģionam nepieciešamas jauns reģionāla līmeņa sporta infrastruktūras objekts, kas var piesaistīt cilvēkus: gan novada iedzīvotājus, gan reģiona iedzīvotājus, gan valsts un starptautiska līmeņa sportistus sacensību rīkošanai un treniņu bāzes nodrošināšanai.

Sporta aktivitātes ir ļoti būtiskas iedzīvotāju piesaistē novadā, iedzīvotāju veselības veicināšanā un uzlabošanā, veselīga dzīvesveida popularizēšanā un slimību profilaksē. Veselības veicināšana ir viena no investīcijām, kas ilgtermiņā atmaksājas kā sociālo izmaksu un slimību ārstēšanas izmaksu ietaupījums. Īpaši pozitīva ietekme sagaidāma uz cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kam regulāras fiziskās aktivitātes un iespēja peldēt, piedalīties ārstnieciskās vingrošanas nodarbībās peldbaseinā, ir būtiskas organisma funkcionēšanas spēju uzturēšanā, uzlabo pašsajūtu un veselību.

Sagaidāms arī, ka ar sporta aktivitātēm iespējams radīt jauniešos interesi par profesionālu sportu, lai nākotnē varētu attīstīt viņu talantus un audzinātu nacionālas un pasaules klases sportistus, kā arī veicināt veselīga un aktīva dzīvesveida popularitāti.

Ietekme uz vidi

Tā kā MSRK visdrīzāk būs vismaz 12 metrus augsta celtne, esošajā līdzenajā un neapbūvētajā reljefā tā būtiski izcelsies un mainīs ainavu skatoties virzienā uz ziemeļiem. Ikdienā ainava būs ietekmēta atsevišķām Ezera un Draudzības ielu mazstāvu apbūves ēkām, kā arī potenciāliem tiem iedzīvotājiem, kuri ilgtermiņā varētu izvēlēties dzīvot Raudu, Asaru, Līdaku vai Līņu ielās (Līdaku un Līņu iela dabā uz 2021. gada sākumu neeksistē).

Attēls 7. Plānotā MSRK atrašanās vieta Talsu pilsētā⁷²

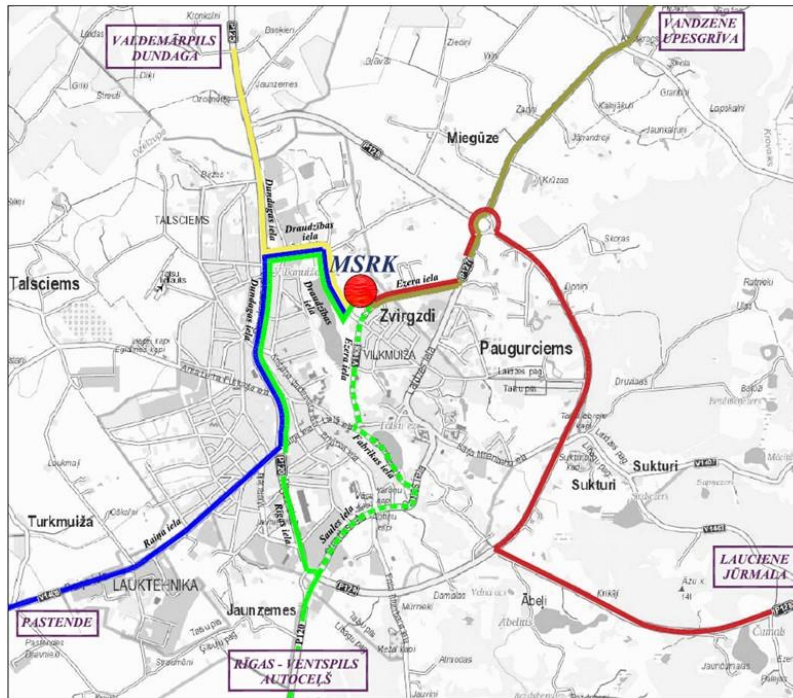
MSRK novietne neietekmēs Talsu vecpilsētas ainavu. MSRK redzamība no Talsu citām vietām ir limitēta:

- No Vilkmuižas ezera pretējā krasta MSRK jumta daļu varētu redzēt tikai no paša ezera krasta (skatu uz Ezera 26 vismaz daļēji aizsegs Vilkmuižas kalns), savukārt, skatu no pilsētas (Krievragkalna) aizsedz blīvs koku vainagu kopums;
- No Talsu vecpilsētas puses MSRK, visdrīzāk, nebūs redzams, jo to aizsedz gan pilsētas reljefs (Dzirnavkalns), gan samērā blīvi izvietotie koki ar plašiem lapu vainagiem.

Līdz ar to, lokāli MSRK ietekme uz ainavu ir vērtējama negatīvi (jāuzsver, ka esošais reljefs nav Talsu pilsētai raksturīgā pauguraine), tomēr Talsu pilsētas kontekstā šī ietekme ir relatīvi neliela, tā kā MSRK atrodas samērā tālu no blīvi apdzīvotiem rajoniem un pilsētas centra, kā arī skatu uz to sedz gan pilsētas reljefs, gan koki ar plašiem lapu vainagiem.

⁷² Talsu pašvaldības sagatavotais MSRK vietas izvērtējums. Kartes pamatne: kadastrs.lv

Attēls 8. Transporta pārvietošanās maršruti Talsu pilsētā uz MSRK no dažādiem valsts reģionālo un vietējo ceļu ievadiem Talsu pilsētā⁷³

MSRK izbūve palielinās gan automašīnu plūsmu, gan gājēju un velosipēdistu plūsmu šajās apkaimēs. Tas potenciāli novedīs pie palielinātām trokšņu un SEG emisijām, kā arī pīķa stundās (piemēram, sestdienu rīti) var samazināt pārvietošanās komfortu pa Ezeru (esošajā situācijā jau tas var būt slikts un paredzams, ka tirgus pārbūve varētu situāciju nedaudz uzlabot) un Draudzības ielām. Tāpat jāņem vērā, ka iespējamā Talsu tirgus attīstība arī radīs ilgtermiņa papildus slodzes gan uz Ezeru ielas infrastruktūru, gan arī ietekmēs Vilkmuižas apkaimes iedzīvotāju dzīves apstākļus un paradumus.

⁷³ Talsu pašvaldības sagatavotais MSRK vietas izvērtējums

3. Projekta īstenošanas alternatīvu izvērtējums

Turpmācai izvērtēšanai FEA Aprēķinu ietvarā ir atlasīti šādi divi iespējamie alternatīvie risinājumi:

- Projekta alternatīva Nr.1 – bāzes modelis – tradicionālais būvdarbu iepirkums;
- Projekta alternatīva Nr.2 – līgumiskais PPP modelis ar DBFM paketi.

Abas alternatīvas izvēlētas, balstoties uz FEA Aprēķinu izstrādes gaitā apzināto faktisko situāciju Talsu novadā, ņemot vērā esošo situāciju sporta, peldēšanas apmācības, veselības uzlabošanas un rekreācijas pakalpojumu pieejamībā, kā arī attiecināmo normatīvo aktu regulējumu. Detalizētāk par šiem jautājumiem lūdzam skatīt FEA Aprēķinu 1.un 2.nodaļu.

Tāpat abu alternatīvu izvēlē ir ņemtas vērā atrunas un lēmumi, ko Talsu novada pašvaldība ir apstiprinājusi darba grupu diskusijās FEA Aprēķinu izstrādes gaitā. Darba grupās bija iesaistīti Talsu novada pašvaldības pārstāvji, ekonomiskie, juridiskie un iepirkumu eksperti, sporta un izglītības iestāžu pārstāvji, kā arī vairāki citi eksperti pēc Talsu novada pašvaldības ieskata. Proti, pašvaldība nevēlas veidot kopsabiedrību ar PPP līguma izpildei piesaistīto privāto partneri, kā arī pašvaldība nav ieinteresēta nekādā veidā iesaistīties komercdarbībā, tas ir, to pakalpojumu organizēšanā un sniegšanā, ko tradicionāli ir ierasti organizēt un uzņemties privātajam sektoram.

3.1.PPP risinājuma piemērotības analīze

Balstoties uz attiecināmo normatīvo aktu izvērtējumu, kas detalizēti ietverts FEA Aprēķinu 1.nodaļā, atzīstams, ka PPP risinājums kopumā ir piemērots MSRK ieceres īstenošanai.

No vienas puses, Talsu novada pašvaldība ir ieinteresēta īstenot tai noteiktās autonomās funkcijas izglītības un sporta jomā, kā arī veselības veicināšanas jomā. MSRK iecere sevī ietver visu minēto autonomo funkciju būtiskus elementus. Normatīvais regulējums nesatur aizliegumu vai ierobežojumu Talsu novada pašvaldībai uzticēt MSRK ieceres īstenošanu privātajam partnerim, kā arī Talsu novada pašvaldība būtu tiesīga slēgt PPP līgumu ar iepirkuma procedūras ietvaros atlasītu privāto partneri. Turklāt, Talsu novada pašvaldībai pieder piemērots zemes gabals, ko nodot privātā partnera rīcībā MSRK ieceres īstenošanai.

No otras puses, sākotnēji apzinot potenciālo tirgus interesi par MSRK ieceres īstenošanu, FEA Aprēķinu izstrādes gaitā ir apzināts, ka tirgū būtu pieejams samērīgs un pietiekams ieinteresēto pretendentu loks. Potenciālajam privātajam partnerim uzņemties projektēšanu, būvniecību, finansēšanu un uzturēšanu, PPP risinājums padara MSRK ieceres īstenošanu finansiāli iespējamu Talsu novada pašvaldībai. Kā detalizētāk analizēts FEA Aprēķinu 3.3.nodaļā, Talsu novada pašvaldības finanšu iespējas ir ierobežotas. Tās būtu nepietiekamas MSRK projektēšanas un būvniecības darbu finansēšanai salīdzinoši īsā laika periodā, īstenojot bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1) uz vairāku secīgu atklātu konkursu pamata. Savukārt tās būtu vērtējamā kā pietiekamas, ja Talsu novada pašvaldībai būtu iespējams izlīdzināt savu finanšu līdzekļu izmaksu šīm vajadzībām 25 – 30 gadu periodā, īstenojot līgumisko PPP modeli ar DBFM paketi (Projekta alternatīva Nr.2).

Izvērtējot Valsts pārvaldes iekārtas likumā, likumā “Par pašvaldībām”, Komerccarbības atbalsta kontroles likumā, Publiskās un privātās partnerības likumā, Publisko iepirkumu likumā un vairākos citos normatīvajos aktos ietverto regulējumu, secināms, ka no juridiskā viedokļa MSRK ieceri ir iespējams īstenot, izmantojot PPP risinājumu – līgumisko PPP ar DBFM paketi. Sākotnējā izvērtējuma ietvaros nav identificēti juridiski

iemesli, kas dotu pamatu apšaubīt, ka FEA Aprēķinu saskaņošanas ietvaros kompetentās iestādes varētu atteikt FEA Aprēķinu apstiprināšanu un MSRK ieceres īstenošanu. FEA Aprēķinu izstrādes gaitā tika rīkotas sabiedriskās aptaujas Talsu novada pašvaldībā. Iegūtie rezultāti kopā ar Talsu novada pašvaldības sniegtajām ziņām par ilgstošu MSRK ieceres diskutēšanu vietējā sabiedrībā, apstiprina, ka sabiedrība labprāt atbalstītu MSRK ieceres īstenošanu.

Kā detalizēti izvērtēts FEA aprēķinu 1.4.nodaļā, FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros sākotnēji secināms, ka MSRK ieceres īstenošana, izmantojot PPP risinājumu, neizslēgtu vai kā citādi nekropļotu konkurenci, kā arī nesaturētu valsts atbalsta elementus. Tomēr Talsu novada pašvaldībai, turpinot darbu pie MSRK ieceres īstenošanas, strukturējot PPP projektu, izstrādājot iepirkuma dokumentāciju un PPP līguma projektu, ir jāturpina uzraudzīt un pēc vajadzības padziļināti analizēt šos konkurences tiesību un valsts atbalsta aspektus, lai pārliecinātos, ka konkurence netiek nepamatoti ierobežota vai kropļota ne iepirkuma īstenošanas gaitā, ne arī PPP līguma darbības termiņā.

3.1.1. Publiskā partnera un privātā partnera iespējas

PPP projekta īstenošana ir ilgstošs, no ekonomiskā un juridiskā viedokļa īpaši komplikēts uzdevums. Sekmīgai tā īstenošanai ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas PPP jomā, ekonomikā un jurisprudencē, kā arī lielos vilcienos ir jāspēj orientēties ar MSRK ieceri saistītos tehniskajos jautājumos. PPP projekta ietvaros noteikti veidosies vairāki jautājumi, kur, piemēram, tehniskajiem aspektiem būs tieša ietekme uz juridisku risinājumu vai ekonomisku aprēķinu iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma dokumentācijas paketes ietvaros.

Talsu novada pašvaldība jau FEA Aprēķinu izstrādei bija izvēlējusies piesaistīt ārpalpojumu sniedzēju, apzinoties, ka tās rīcībā esošie resursi, kompetences un zināšanas var nebūt pilnībā pietiekamas šāda dokumenta izstrādei. Turklāt arī FEA Aprēķinu izstrādes ietvaros Talsu novada pašvaldība atsevišķu tehnisku aplēšu izstrādei ārpalpojumā piesaistīja papildus ekspertus. Talsu novada pašvaldība bija izveidojusi plašu darba grupu, kurā piedalījās gan pašvaldības ekonomiskie, juridiskie un iepirkumu speciālisti, gan arī sporta un izglītības iestāžu pārstāvji. Līdz ar to FEA Aprēķinu izstrādes gaitā darba grupa jau ir guvusi padziļinātāku priekšstatu par PPP projektu, PPP risinājumu, PPP līguma dzīves ciklu, iespējamo pienākumu, atbildības un risku dalījumu starp publisko un privāto partneri.

Darba grupas ietvaros Talsu novada pašvaldība jau ir saņēmusi izvērstu skaidrojumu par ārpus bilances uzskaites prasībām un izaicinājumiem PPP projekta strukturēšanā tādējādi, lai tas iepirkuma un arī PPP līguma darbības laikā turpinātu atbilst ārpus bilances uzskaites prasībām.

Līdz ar to Talsu novada pašvaldība apzinās, ka tai visticamāk būs jāpiesaista ārpalpojumā atbalsts PPP projekta strukturēšanai, iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādei. Pat arī tad, ja Talsu novada pašvaldībai būtu pieejama cita daļēji līdzīga PPP projekta iepirkuma dokumentācija vai PPP līguma pakete. Talsu novada pašvaldības vajadzības objektīvi pilnībā nesakrīt ar cita pasūtītāja vajadzībām un izvēlēm. Tāpat arī MSRK apvienoto sporta, peldēšanas un veselības uzlabošanas zonu apvienošana vienā projektā raisa virkni tehniski, ekonomisku un juridisku atšķirību no citiem līdzīgiem risinājumiem, kur, piemēram, viena projekta ietvaros izveidots tikai peldbaseins vai peldbaseins kopā apvienojumā ar ledus halli. Konkrēti MSRK ieceres vajadzībām būs jāizstrādā vai jāpielāgo pieejamības un izpildes atvilkumu piemērošanas algoritms, apmērs un piemērošanas kārtība, apzinoties, ka atvilkumi PPP līgumā vienlaikus kalpo duālam mērķim: motivēt privāto partneri pilnā apmērā, precīzi un savlaicīgi izpildīt PPP līgumā noteiktos pienākumus, kā arī noteikt samērīgu (proporcionālu), iepriekš PPP līgumā skaidri noteiktu sankciju

par PPP līgumā noteiktā pienākuma pilnīgu vai daļēju neizpildi vispār vai neizpildi noteiktā termiņā (tikai 'izskata pēc' noteiktas sankcijas var mazināt varbūtību PPP līgumam tikt atzītam par atbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām). Tomēr Talsu novada pašvaldība darba grupā ir apvienojusi spēcīgu un pietiekamu kompetenču kodolu, kas būtu pietiekams, lai kopīgi ar ārpakalpojumu sniedzēju izstrādātu iepirkuma dokumentāciju un PPP līguma paketi.

Izstrādājot FEA aprēķinus un IAV, jau tika ņemtas vērā arī potenciālās administratīvās izmaksas, kas pašvaldībai varētu rasties, īstenojot, pārvaldot un uzraugot PPP projektu. Tostarp Talsu novada pašvaldībai ticis detalizēti izskaidrots, ka PPP līguma darbības laikā tai būs jāuzrauga PPP līguma izpilde, kā arī jāspēj orientēties un pārliecināties dažādos pieejamības un izpildes atskaitījumos, ko var būt nepieciešams piemērot regulārajiem pieejamības maksājumiem. Līdzīgi tai būs jāpārliecinās par visu pieejamības prasību pilnīgu izpildi, pirms izsniegt apliecinājumu par pieejamības perioda un pieejamības maksājumu uzsākšanas. Virkne tehnisko prasību un kritēriju izpilde būs jāpārbauda arī PPP līguma noslēguma fāzē, nododot MSRK atpakaļ Talsu novada pašvaldībai. Talsu novada pašvaldība tādēļ apzinās, ka šie kontroles mehānismi, rīki un kārtībā būs jāapzina un pakāpeniski arvien detalizētāk jāizstrādā, gatavojot iepirkuma dokumentāciju un PPP līguma paketi.

3.1.2. Projekta specifiskie aspekti

MSRK iecere ir izveidota, lai rastu Talsu novadā pieejamu risinājumu sabiedrības ilgtermiņa vajadzību – galvenokārt izglītība, sports un veselības veicināšana – apmierināšanai. Vērtējot no šāda aspekta, pamatoti sagaidāms, ka nepieciešamība pēc MSRK Talsu novadā būs ne tikai FEA Aprēķinu ietvarā apzinātajā PPP līguma darbības termiņā, bet arī vēl pēc tam. Šis aspekts ir viens no tiem, kas atsver atpakaļnodošanas komponentes iekļaušanu ieteiktajā DBMF modelī. Atpakaļnodošanas kritēriji, kas iestrādājami PPP līgumā, atlasāmi ar tādu nolūku, lai Talsu novada pašvaldība saņemtu atpakaļ vēl kādu PPP līgumā norādītu laiku lietojamu MSRK. Tādējādi zināma daļa no Talsu novada pašvaldības finanšu ieguldījuma MSRK ieceres īstenošanā uz PPP līguma pamata vienlaikus ir arī Talsu novada pašvaldības ieguldījums MSRK turpmākā lietošanā pēc PPP līguma darbības termiņa beigām. Savukārt, izvēloties īstenot MSRK ieceri ar bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1), Talsu novada pašvaldības finanšu līdzekļiem, kas tiktu izlietoti bāzes modeļa īstenošanai, visticamāk netiktu dota iespēja sniegt līdzvērtīgu papildu ieguldījumu.

Izvērtējot FEA Aprēķinu 1. nodaļā analizētos apsvērumus un iekļautos aprēķinus, secināms, ka MSRK ieceres īstenošana līgumiskā PPP ar DBFM paketi (Projekta alternatīva Nr.2), salīdzinot ar bāzes modeli, kopumā atzīstama par racionālāku, tehniski un ekonomiski pamatotāku. Tādējādi tiktu mazinātas kopējās MSRK ieceres dzīves cikla izmaksas, jo PPP projekta ietvarā būtu iespēja efektīvi un ar izmaksas mazinošu ietekmi izmantot sinerģijas un ieguvumus, ko rada projektēšanas, būvniecības, finansēšanas un uzturēšanas pakalpojumu īstenošana vienkopus PPP ietvarā.

Tāpat saskatāms arī laika un administratīvo resursu ietaupījums, organizējot vienu iepirkuma procedūru privātā partnera atlasei, uzticot tam izpildīt visus nepieciešamos projektēšanas, būvniecības, uzturēšanas un finansējuma piesaistes darbus. Secīgi, arī atbildība par visu šo darbu izpildi tiks uzticēta vienam privātajam partnerim un tiks uzraudzīta viena līguma ietvaros, izvairoties no dažādiem riskiem (piemēram, nekvalitatīva projektēšana, nekvalitatīvi būvdarbi, kas kalpo par pamatu secīgai neiespējamībai pilnībā vai daļēji sniegt kvalitatīvus uzturēšanas pakalpojumus), kas visticamāk rastos, pielietojot bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1) – izsludinot vairākus secīgus atklātos konkursus, katru darbu izpildei (visticamāk) piesaistot atšķirīgu piegādātāju, darbu izpildes, kontroles un atbildības jautājumus risinot attiecībā pret

katru no tiem, bet tādējādi nespējot novērst vai izvairīties no kavējumiem vai citas negatīvas ietekmes, kas varētu rasties attiecībā uz secīgi nākamo darbu izpildītāju. Līdz ar to Talsu novada pašvaldībai kopumā visā MSRK ieceres īstenošanas un uzraudzības gaitā būtu jāiegulda lielāki laika, finanšu un administratīvie resursi, īstenojot bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1).

MSRK ieceres īstenošana, pielietojot līgumisko PPP ar DBFM paketi (Projekta alternatīva Nr.2) dotu laika un administratīvo resursu ietaupījumu. MSRK ieceres īstenošana tādējādi tiktu paātrināta. Tāpat šī alternatīva ļauj risināt finansējuma pieejamību Talsu novada pašvaldībai MSRK ieceres īstenošanai. Proti, līdz pat MSRK būvdarbu pabeigšanai finansējumu piesaistītu un nodrošinātu privātais partneris. Savukārt Talsu novada pašvaldībai savus finanšu līdzekļus MSRK ieceres apmaksāšanā nāktos ieguldīt, tikai sākot ar MSRK pieejamību. Šīs izmaksas būtu izlīdzinātas uz visu PPP līgumā noteikto pieejamības periodu. Turklāt, ja privātais partneris būs izvēlēties piesaistīt līdzekļus no ārējā finansētāja, arī finansētājs PPP līguma darbības laikā līdzdarbosies privātā partnera PPP līgumā noteikto saistību izpildes uzraudzīšanā. Īstenojot bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1), Talsu novada pašvaldībai nebūtu pieejami finanšu līdzekļi salīdzinoši pārskatāmā laika periodā (2-3 gadi) pilnā apmērā apmaksāt projektēšanas un būvniecības darbus.

Privātais partneris, apzinoties pilno DBFM paketi, savā piedāvājumā jau ierēķinātu dažādas ekonomijas vai citus ieguvumus, ko sniegtu visu šo pakalpojumu sniegšana viena līguma ietvaros. FEA Aprēķinu izstrādes gaitā Talsu novada pašvaldības darba grupai ir ticis izskaidrots, ka iepirkuma dokumentācijā un PPP līguma paketē ir jāparedz, ka pieejamības maksājumu izmaksa uzsākama tikai pēc tam, kad visi projektēšanas un būvniecības darbi ir pilnībā pabeigti. Tas ir viens no būtiskiem PPP līguma instrumentiem privātā partnera stimulēšanai atbildīgi iesniegt tehnisko un finanšu piedāvājumu iepirkumā, jo tas būs jāizpilda PPP līguma ietvaros un tikai pie pilnīgas darbu pabeigšanas stāsies spēkā tiesības sākt saņemt pieejamības maksājumus.

Nolūkā vēl vairāk uzlabot MSRK ieceres tehnisko un ekonomisko sniegumu, iepirkuma dokumentācijā un PPP līgumā ir paredzēts iestrādāt virkni tehnisko prasību energoefektivitātes, ilgtspējas, vides un vides pieejamības jomā. Turklāt lielāko daļu no šīm tehniskajām prasībām visatbilstīgāk praksē būs iespējams īstenot tieši līgumiskā PPP ar DBFM paketi (Projekta alternatīva Nr.2) ietvaros, jo PPP radītās sinerģijas starp projektēšanu, būvniecību un uzturēšanu rada iespēju šo priekšrocību plānošanai, radīšanai un mērķtiecīgai, ilgstošai izmantošanai. Līdzvērtīgas iespējas visticamāk nebūs pieejamas, ja MSRK iecere tiktu īstenota, pielietojot bāzes modeli (Projekta alternatīva Nr.1).

Lai pēc iespējas celtu vērtību, ko radītu MSRK ieceres īstenošana, FEA Aprēķinu ietvarā ir apzinātas galvenās MSRK izvirzāmās funkcionalitātes un citas tehniskās prasības, kurām jāizpilda vai jānodrošina virkne konkrētu sabiedrības ilgtermiņa vajadzību. Tā, piemēram, sporta un izglītības aspektā MSRK ir paredzēts izbūvēt tādu ledus halli un peldbaseinu, kas katrs atbilst tādām izmēra, funkcionalitātes un citām tehniskajām prasībām, kas pieļauj starptautisku sporta sacensību rīkošanu un atbilst profesionālo sportistu vajadzībām. Ledus halli iecerēts aprīkot ar īpašiem bortiem, kas ļauj operatīvi pielāgot laukumu dažādu vecuma grupu sportistiem un sportistiem ar īpašām vajadzībām. Savukārt veselības veicināšanas aspektā SPA zonā iecerēts izvietot telpas, kas būtu piemērotas fizioterapeita, rehabilitologa un citu speciālistu pakalpojumiem. Līdztekus FEA Aprēķinos ietvertas arī aplēses par MSRK ieceres ietekmi uz Talsu pilsētu un Talsu novadu kopumā, dodot nozīmīgu stimulu tūrisma un viesmīlības nozares attīstībai.

3.2. Ieguldījumu pieejamības analīze

3.2.1. Talsu novada budžets un kredībspēja

Lai novērtētu pašvaldības finansiālās iespējas (kredībspēju) un noteiktu iespējamo atbalsta apjomu (līdzmaksājumu) un samaksas par pakalpojumu apjomu, tiek analizēts Talsu novada pamatbudžeta un speciālā budžeta dati. Talsu novada pamatbudžeta un speciālā budžeta saistību analīze sniedz detalizētu pašvaldības finansiālās situācijas novērtējumu, kā arī ļauj izvērtēt pašvaldības turpmākās budžeta attīstības tendences.

Apvienotā Talsu novada (iekļaujot bijušos atsevišķos Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadus) pamatbudžeta un speciālā budžeta ieņēmumi un izdevumi apskatīti trīs gadu periodā no 2018.gada līdz 2020.gadam (skatīt tabulu Nr.13. „Talsu novada budžeta ieņēmumi un izdevumi 2018.-2020.gadam”).

Tabula 13. Apvienotā Talsu novada budžeta ieņēmumi un izdevumi 2018.-2020. (tūkst. EUR)⁷⁴

BUDŽETA POZĪCIJA	2018	2019	2020
Nodokļu ieņēmumi:	23'807	25'524	22'544
<i>Iedzīvotāju ienākuma nodoklis</i>	19'353	20'835	19'220
<i>Nekustamā īpašuma nodoklis</i>	2'774	2'849	2'879
<i>Ziedojumi</i>	-	-	8
<i>Transferti citam noteiktam mērķim</i>	1'206	1'247	-
<i>Citi nodokļi</i>	475	591	436
Nenodokļu ieņēmumi	466	405	396
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	2'420	2'443	1'984
Ārvalstu finanšu palīdzība	16	53	9
Mērķdotācijas (transferti):	20'680	26'639	26'378
<i>Valsts budžeta transferti (mērķdotācijas)</i>	19'893	23'731	25'166
<i>Pašvaldību budžeta transferti (mērķdotācijas)</i>	787	2'906	1'211
Kopējie ieņēmumi:	47'138	56'028	51'302
Uzturēšanas izdevumi:	39'570	42'827	39'691
<i>Atlīdzība (atalgojums un VSAOI)</i>	25'078	26'461	25'65
<i>Preces un pakalpojumi</i>	12'243	13'113	11'365
<i>Procentu maksājumi</i>	23	-	5
<i>Subsīdijas' dotācijas un sociālie pabalsti</i>	1'693	1'731	2'097
<i>Dažādi izdevumi</i>	-	17	-
<i>Valsts budžeta transferti</i>	532	1'522	566
Kapitālie izdevumi:	9'381	13'366	7'742
Kopējie izdevumi:	48'951	56'210	47'431
Ieņēmumu pārsniegums (+) vai deficīts (-)	(1'554)	(1'097)	(3'877)
Finansēšana:	1'554	1'097	(3'877)
<i>Naudas līdzekļi un noguldījumi (atlikuma izmaiņas)</i>	(993)	(671)	(1'099)
<i>Aizņēmumi</i>	3'350	2'473	(2'040)
<i>Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā</i>	(803)	(380)	(738)

⁷⁴ Talsu novada pašvaldības sniegtā informācija

Tabula 14. Apvienotā Talsu novada līdzekļi no izlīdzināšanas fonda 2018.-2020. (tūkst. EUR)⁷⁵

No izlīdzināšanas fonda	Talsi	Dundaga	Mērsrags	Roja	Kopā
2018.g.	5'080	889	256	556	6'781
2019.g.	7'110	1'102	303	765	9'280
2020.g.	8'329	1'174	357	880	10'740

3.2.2. Kopējais novada kredītportfelis.

Aizņēmumi ņemti galvenokārt izglītības, kultūras, sabiedrisko un sporta iestāžu pārbūvei, būvniecībai un atjaunošanai, ielu un ceļu atjaunošanai un pārbūvei, kā arī citu attīstības projektu īstenošanai un līdzfinansējuma nodrošināšanai ES līdzfinansētajiem projektiem.

2021.gada 1.janvārī kopējās Talsu novada (iekļaujot bijušos atsevišķos Dundagas, Mērsraga, Rojas un Talsu novadus) saistības veidoja 2'214'822 EUR aizņēmumos un 514'471 EUR galvojumos, kopā veidojot 2'214'822 EUR lielas saistības, kas ir 8% no plānotajiem budžeta ieņēmumiem. Esošais saistību atmaksas grafiks paredz samazinājumu līdz 5,31% nākamo sešu gadu laikā. Pašvaldības uzsāktie un apstiprinātie investīciju projekti nosaka turpmāko aizņēmumu nepieciešamību.

⁷⁵ Talsu novada pašvaldības sniegtā informācija

Tabula 15. Talsu apvienotā novada saistību apjoms (tūkst. EUR).⁷⁶

Gads	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	Turpmākie gadi līdz 2049.g
Aizņēmumi	2'252	2'489	2'275	2'159	2'067	1'920	1'709	1'496	1'175	900	746	622	579	530	522	429	1'761
Galvojumi	374	530	215	211	208	205	202	198	191	181	131	124	112	90	45	35	20
Plānotie aizņēmumi	0	125	500	500	750	875	750	1'375	1'625	1'625	1'375	1'125	1'375	1'750	2'000	2'000	28'155
Kopā saistības	2'626	3'144	2'990	2'871	3'026	3'001	2'661	3'070	2'991	2'707	2'252	1'871	2'066	2'370	2'567	2'465	29'936
Saistību apjoms % no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem	7,22%	8,65%	8,22%	7,90%	8,32%	8,25%	7,32%	8,44%	8,23%	7,44%	6,19%	5,15%	5,68%	6,52%	7,06%	6,78%	
Plānotais BPM	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	1'191	15'488
Saistības ar BPM	3'817	4'335	4'182	4'062	4'217	4'192	3'853	4'261	4'183	3'898	3'444	3'062	3'258	3'562	3'759	3'656	45'425
Saistību apjoms ar BPM % no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem	10,5%	11,9%	11,5%	11,2%	11,6%	11,5%	10,6%	11,7%	11,5%	10,7%	9,5%	8,4%	9,0%	9,8%	10,3%	10,1%	

Plānotie pamatbudžeta ieņēmumi aprēķināti pret 2021. gada budžeta bāzes skaitli – 36'357 tūkst. EUR.

Talsu novada saistību apjoms procentuāli no pamatbudžeta (neskaitot mērķdotācijas un iemaksas PFIF) 2020.gadā bija 8,92%. 2018., 2019., 2020. gadā pašvaldība saņem dotāciju PFIF.

⁷⁶ Talsu novada pašvaldības sniegtā informācija

Plānotais BPM sastādītu vidēji 45% no esošā kopējā saistību apjoma. MSRK izveide palielinātu kopējā saistību apjoma daļu pret kopējiem budžeta ieņēmumiem vidēji par 3,2 procentpunktiem.

Pēc 2021. gadā veiktās administratīvi teritoriālās reformas pašvaldības budžets ir palielinājies par vairāk kā 13'367'000 EUR. Jau pēc iepriekšējās reformas tika gūta pārlicība, ka lielākā pašvaldībā izmaksu efektivitāte un manevrēšanas iespējas ir lielākas, nekā salīdzinot ar mazāku pašvaldību finanšu iespējām uzņemties lielu projektu finansēšanu. Līdzšinējais saistību apjoms procentuāli no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem nepārsniedz Latvijas pašvaldību vidējo saistību apjomu. Lai gan, saistību apjoma palielinājums par 3,28% prasīs pašvaldībai veikt izmaksu papildus optimizāciju, darbs pie tā jau ir uzsākts, tiek mainīta iestāžu struktūra un veikti pasākumi izmaksu efektivitātes paaugstināšanai. Kopumā saistību apjoms no 7% līdz 10% nav uzskatāms par budžetam kritisku un ieguvumi pašvaldības iedzīvotājiem, un arī pastarpināti pašvaldības budžetam, ir pietiekami nozīmīgi, lai izšķirtos par šāda projekta izmaksu finansēšanu.

3.3. Finansējuma piesaistes novērtējums

Ņemot vērā publiskā partnera (Talsu pašvaldības) ierobežoto pieeju finanšu resursiem, viena no iespējām īstenot MSRK būvniecību ir izvērtēt iespēju projektu īstenot ar privātā kapitāla palīdzību – privātā partnera paša kapitālu un aizņēmumu komercbankā.

Šādas sadarbības ietvaros, ar mērķi būvēt un apsaimniekot MSRK, varētu attīstīt dažādus projekta alternatīvos modeļus un finansējuma piesaistes veidus. FEA dokumenta izstrādes procesā tika sākotnēji apzināts tirgus, lai noskaidrotu potenciālos finansētājus.

Analizējot līdz šim realizētos līdzīgos infrastruktūras objektus, redzams, ka vairumā gadījumu tiek izmantota kombinācija ar pašvaldības resursiem, aizņēmumu Valsts kasē un ES infrastruktūras vai lauku un reģionu attīstības projektu finansējumu.

Apzinātie potenciālie privātie finansētāji ir izrādījuši interesi iepazīties ar detalizētāku informāciju par projekta pieņēmumiem un apstākļiem, tai skaitā PPP līguma noteikumiem. Tirgus pieredze finansējuma piesaistē citiem PPP projektiem norāda, ka gan finansētāji, gan būvnieki Baltijas valstu reģionā ir ieinteresēti PPP projektos, tomēr ir piesardzīgi attiecībā uz iesaistīšanos ļoti liela apmēra investīciju projektos (piemēram, ceļu infrastruktūras būvē). Šī iemesla dēļ ir pamats domāt, ka MSRK izveide varētu pozitīvi ietekmēt Latvijas uzņēmēju gatavību iesaistīties PPP un tā potenciāli radīt labvēlīgāku vidi arī nākotnes projektiem.

Būtisks apstāklis šī projekta specifikā ir, ka publiskais partneris sniedz garantiju nodrošināt daļu privātā partnera ienākumu (ciktāl to paredz pieejamības maksājuma mehānisms). Šis apstāklis pozitīvi ietekmē ieguldījumu piesaistes iespējas. Tāpat apliecinājumus par MSRK izmantošanu tā izbūves gadījumā iesniegušas arī citas tuvumā esošās pašvaldības un uzņēmēji, kas rada papildu pārlicību par sabiedrības interesi un privātā partnera potenciālo ieņēmumu plūsmu (skat. nodaļu 2.2.3.).

3.4. Partnerības līguma statistiskās uzskaites novērtējums

PPP likumā ietvertais regulējums paredz CFLA un Finanšu ministrijas izvērtējumu katra iecerētā PPP projekta FEA Aprēķiniem. Gadījumā, ja tiek gūta sākotnēja pārlicība par vairākiem būtiskiem jautājumiem, tostarp - PPP projekta atbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām, ir sagaidāms, ka CFLA un Finanšu ministrija dos

piekrišanu projekta īstenošanai. Savukārt gadījumā, ja PPP projekts sākotnēji neatbildīs ārpus bilances uzskaites prasībām, to būs iespējams īstenot, tikai saņemot Ministru kabineta apstiprinājumu⁷⁷. Proti, lai arī tādu PPP projektu īstenošana, kuri neatbilst ārpus bilances uzskaites prasībām, nav pilnībā aizliegta, tomēr varbūtība atļaujas saņemšanai tā īstenošanai ir salīdzinoši neliela. Tādēļ arī Talsu novada pašvaldībai, strādājot pie MSRK ieceres plānošanas, strukturēšanas un īstenošanas, ne tikai FEA Aprēķinu izstrādes gaitā, bet arī iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādes gaitā, kā arī PPP līguma darbības laikā konstanti ir jāturpina uzraudzīt un analizēt PPP līguma atbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām.

Partnerības līguma uzskaitē vispārējā valdības sektora aktīvu bilancē vai ārpus bilances sākotnēji ir vērtējama jau FEA Aprēķinu izstrādes gaitā. Šajā PPP projekta apzināšanas stadijā ir nepieciešams lielos vilcienos iezīmēt būtisko risku sadalījumu starp publisko un privāto partneri iecerētā PPP projekta ietvaros. Minētais risku dalījums kalpo par pamatu vērtējumam par PPP līguma iespējamo atbilstību vai neatbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām. Savukārt riskus ieteicams dalīt, vadoties no pieejas, ka katrs konkrētais risks būtu jāuzņemas tai pusei, kura visadekvātāk un efektīvāk spētu šo risku pārvaldīt.

Risku pārneses izvērtējuma ietvaros ir jāizsver, kura puse, proti, publiskais partneris vai privātais partneris, uzņemsies savstarpēji salīdzinoši lielāku risku un saņems lielāko ieguvuma (atlīdzības) daļu no aktīviem. Būtiski ievērot, ka riska pārneses vērtējumā ir jāapzina abas situācijas – identificētais risks, kas ar noteiktu risinājumu tiek iekļauts PPP līguma paketē, var iestāties vai neiestāties. Lai konstatētu pilnīgu riska pārnesi, ir jāgūst pārliecība, ka attiecīgā puse – publiskais vai privātais partneris – ar PPP līgumu būs uzņēmis un paturēs sev gan iespējamu zaudējumu, ja risks iestātos, gan arī iespējamu ieguvumu, ja risks tomēr neiestātos. Gadījumā, ja tomēr abi minētie gadījumi neiestājas pilnībā vai daļēji, riska pārnese nav notikusi vai tā atzīstama tikai par daļēju.

Kopumā statistiskās uzskaites vajadzībām vērtējamie riski iedalāmi trijās lielās grupās:

- būvniecības risks, kas ietver visus ar projektēšanu un būvniecību saistītos riskus. Piemēram, projektēšanas darbu izpildes laiks, projekta kvalitāte, savlaicīga būvprojekta apstiprināšana, būvniecības darbu izpilde, būvdarbu izmaksu kāpums, iepriekš neparedzētas papildus izmaksas, novēlota būvmateriālu piegāde, būvdarbu izraisīti vai radīti zaudējumi vai bojājumi, kas atklājas ekspluatācijas laikā un tādējādi ietekmē iespējamību pilnā apmērā, savlaicīgi un kvalitatīvi izpildīt uzturēšanas darbus, būvmateriālu neatbilstība tehniskiem noteikumiem vai standartiem, vides un citi riski. Šajā projektā būvniecības risku uzņemas privātais partneris;
- pieejamības risks, kas saistīts ar PPP projekta ietvaros radītā aktīva (izskatāmajā gadījumā – MRSK) pieejamību. Tā tiek nodrošināta, sākot ar pilnīgu būvdarbu pabeigšanu un aktīva nodošanu ekspluatācijā, privātajam partnerim pilnā apmērā, savlaicīgi un kvalitatīvi izpildot visus nepieciešamos uzturēšanas darbus, lai aktīvs netraucēti un bez ierobežojumiem būtu pieejams lietošanai. Šajā projektā pieejamības risku uzņemas privātais partneris;
- pieprasījuma risks, kas saistīts ar lietotāju pieprasījumu pēc izveidotā aktīva (izskatāmajā gadījumā – MSRK). Piemēram, pakalpojuma gala lietotāju skaita samazināšanās vai palielināšanās PPP līguma darbības laikā, kas neizriet no pieejamā aktīva un tajā sniegto pakalpojumu nepietiekamības vai zemas kvalitātes. Šajā projektā pieprasījuma risku daļa privātais un publiskais partneris. Publiskais partneris uzņemas pieprasījuma risku attiecībā uz pašvaldības radīto pieprasījumu – peldēšanas apmācībām skolēniem un peldbaseina un ledus halles noslogojumu pašvaldības organizētu interešu

⁷⁷ PPP likums, 15.un 16.pants

izglītības pasākumu norises laikā (piemēram, sporta skolas nodarbības un sacensības), tādējādi pieejamības maksājums netiktu piesaistīts faktiskajam apmeklējumam, bet gan uz piedāvājumu iesniegšanas brīdi modelēts uz konkrētu apmeklētāju skaitu (skat. Tabulu Nr. 8 un Nr. 9). Pieejamības piesaiste pie apmeklētāju skaita netieši liecinātu par pieprasījuma riska nodošanu privātajam partnerim, kas būtiski paaugstinātu projekta risku un varētu padarīt projektu nefinansējamu (no angļu val. non-bankable). Pieprasījuma risku, kas attiecas uz gala lietotāju pieprasījumu (privātpersonas un fiziskas personas, kas iegādājas MSRK pakalpojumus), uzņemas privātais partneris.

PPP līgums automātiski būtu atzīstams par neatbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām, ja publiskais partneris uzņemtos būvniecības risku. FEA Aprēķinu darba grupas diskusiju laikā Talsu novada pašvaldība ir apstiprinājusi, ka tai nav nodoma uzņemties būvniecības risku. Tā kā būvniecības risku pamatā paredzēts uzņemties privātajam partnerim, tad PPP līgums neatbildīs ārpus bilances uzskaites prasībām, ja publiskais partneris pilnībā uzņemsies gan pieejamības, gan pieprasījuma risku.

Vērtējot PPP līguma atbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām, papildus tiek vērtēts plašs klāsts citu PPP līguma noteikumu, piemēram, par PPP līguma priekšlaicīgu izbeigšanu, kompensācijām attaisnotas saistību neizpildes gadījumos vai līguma priekšlaicīgas izbeigšanas gadījumā, publiskā partnera iespējamām garantijām PPP līguma noteikumu ietvaros, apdrošināšanu u.c..

Vērtējot PPP līguma iespējamo atbilstību vai neatbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām, ir jāvadās no Eurostat “PPP projektu statistiskās uzskaites vadlīniju” 3. nodaļā noteiktā riska svara. PPP līgumā būs virkne noteikumu, kuriem ir neitrāla ietekme uz PPP līguma atbilstību vai neatbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām. Vienlaikus PPP līgumā var tikt identificēti riski, kam piešķirams šāds riska svars (būtiskums):

“Automātiski BILANCES UZSKAITĒ”, “ĻOTI AUGSTS”, “AUGSTS” vai “VIDĒJS”. PPP līgums visticamāk tiks atzīts par atbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām, ja, sarindojojt identificētos riskus pēc to riska svara (būtiskuma), tiks identificēta kāda no šīm kombinācijām:

	ĻOTI AUGSTS	AUGSTS	VIDĒJS
1.	Ne vairāk kā 1	0	Ne vairāk kā 2
2.	0	Ne vairāk kā 2	Ne vairāk kā 1
3.	0	Ne vairāk kā 1	Ne vairāk kā 4
4.	0	0	Ne vairāk kā 7

Pārsniedzot norādītās riska svaru (būtiskuma) kombinācijas, pastāv augsta varbūtība, ka PPP līgums tiks atzīts par neatbilstošu ārpus bilances uzskaites prasībām. Neliela pārsnieguma gadījumā Centrālā statistikas pārvalde vai Eurostat var papildus vērtēt publiskā partnera kontroles pakāpi pār aktīvu tā saimnieciskās dzīves laikā:

- pakāpi, kādā publiskais partneris PPP līguma darbības laikā nosaka, piemēram, būvprojektu, kvalitāti, uzturēšanu un ekspluatāciju;

- pakāpi, kādā pēc PPP līguma termiņa beigām publiskais partneris turpinās gūt labumu no tāda aktīva, kas tiks lietots arī pēc PPP.

Tabula 16. Risku statistiskās uzskaites novērtējums

Statistiskais novērtējums				Projekta izvērtējums	
N.p.k.	Tēma	Jautājums	Riska būtiskums	Atbilde	Rezultāts
1. Objekta ekspluatācija un uzturēšana					
1.1.	Ekspluatācijas un uzturēšanas kvalitātes standarti	a) Vai līgumā ir noteiktas kvalitātes prasības, kuras privātajam partnerim ir jāievēro sniedzot pakalpojumu vai uzturot aktīvu? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b) jautājumu. Ja "Nē", pāriet pie 1.2. jautājuma.	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
		b) Vai publiskajam partnerim līgumā ir paredzētas tiesības vērst sankcijas pret privāto partneri, ja kvalitātes prasības netiek ievērotas?	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
1.2.	Uzturēšanas rezerves fonds	a) Vai līgumā ir paredzēts pienākums privātajam partnerim uzturēt naudas rezerves fondu, kas paredzēts aktīva nākotnes uzturēšanas izmaksu segšanai? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b) jautājumu. Ja "Nē", pāriet pie 1.3. jautājuma.	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
		b) Vai līgumā ir paredzētas tiesības publiskajam partnerim saņemt daļu vai visu fonda pārpalikumu, ja faktiskās uzturēšanas izmaksas ir bijušas zemākas nekā paredzēts līguma slēgšanas brīdī?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
1.3.	Uzturēšanas izmaksu ietaupījums	Vai līgumā jebkāda veidā ir paredzētas tiesības publiskajam partnerim saņemt visu vai daļu no finanšu ietaupījumiem, kas radušies privātajam partnerim efektīvas aktīva uzturēšanas rezultātā (faktiskās uzturēšanas izmaksas ir zemākas nekā iepriekš paredzēts līguma slēgšanas brīdī)?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
2. Pieejamības maksājumu mehānisms					
2.1.	Atskaitījumi, ja objekts nav pieejams vai pakalpojums sniegts sliktā kvalitātē	Vai atskaitījuma apmērs par aktīva nepieejamību vai sliktu sniegtā pakalpojuma kvalitāti ir objektīvi nosakāms, piemērojot līguma noteikumus un atskaitāms bez turpmākām sarunām starp pusēm?	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
2.2.	Pieejamības/nepieejamības noteikšana	Vai līgumā kā minimums ir noteikti nosacījumi, pie kuriem aktīvs ir uzskatāms par pieejamu/ izmantojamu?	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
2.3.	Atskaitījumi, ja objekts nav pieejams	Vai samērīguma (proporcionalitātes) princips atskaitījumu apmēra noteikšanai tiek piemērots "nozīmīgā" (piemēram 1 gads) laika periodā?	Automātiski bilances uzskaitē	Jā	-
2.4.	Atskaitījumu ierobežošana	Vai līgumā ir paredzēti tādi atskaitījumu apmēra ierobežojumi, kas apdraud proporcionalitātes principa ievērošanu?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
2.5.	Uz pieprasījumu balstīti pieejamības maksājumi	a) Vai uz pieprasījumu balstīti pieejamības maksājumu gadījumā, pieprasījuma apmērs ir sadalīts diapazonos? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b) un c) jautājumiem. Ja "Nē", pāriet uz 2.6. jautājumu.		Jā	-
		b) Vai visaugstākās lietošanas diapazona vienības cena ir noteikta 0 (nulle) vai tuvu tai?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
		c) Vai zemākā lietošanas diapazona vienības cena ir noteikta tādā līmenī, kas "de facto" ir līdzīga minimālajai izmantošanai /ieņēmumu garantijai (skatīt 2.6. jautājumu)?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-

2.6.	Minimālo ieņēmumu garantija	Vai līgumā ir paredzēta jebkāda veida minimālās izmantošanas vai minimālā ienākumu garantija privātajam partnerim?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
3. Citi pieejamības maksājumu nosacījumi					
3.1.	Pienākums sākt veikt pieejamības maksājumus	Vai līgums paredz sākt veikt pieejamības maksājumus privātajam partnerim pirms būvniecības pabeigšanas? (izņemot gadījumus, kad būvniecība un pieejamība sadalīta pa posmiem)	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
3.2.	salīdzinošā novērtēšana un tirgus izpēte	a) Vai līgums paredz regulāru privātā partnera izmaksu un attiecīgi pieejamības maksājumu apmēra koriģēšanu, izmantojot salīdzinošo novērtēšanu (angļu val. - benchmarking) un tirgus izpēti? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b) jautājumu. Ja "Nē", pāriet uz 3.3. jautājumu.		Nē	-
		b) Vai līgums paredz <u>tikai</u> tādu pieejamības maksājumu koriģēšanu, kas sedz privātā partnera izmaksas par sekundāro pakalpojumu sniegšanu objekta uzturēšanai?	Automātiski bilances uzskaitē	Nav attiecināms	
3.3.	Ieņēmumi no trešajām pusēm	a) Vai maksājumu apmērs, ko publiskais partneris plāno saņemt no trešajām pusēm līguma periodā ir vienāds vai lielāks par 20%, bet nepārsniedz 50% no plānotajiem pieejamības maksājumiem privātajam partnerim?	Augsts būtiskums	Nē	-
		b) Vai maksājumu apmērs, ko publiskais partneris plāno saņemt no trešajām pusēm līguma periodā ir vienāds vai lielāks par 5%, bet nepārsniedz 20% no plānotajiem pieejamības maksājumiem privātajam partnerim?	Vidējs būtiskums	Nav attiecināms	
4. Kompensācija par pirmstermiņa līguma pārtraukšanu					
4.1.	Privātā partnera maksātspēja	Kāda metode līgumā ir paredzēta kompensācijas apmēra noteikšanai, kas izmaksājama privātajam partnerim, pirmstermiņa līguma pārtraukšanas gadījumā, ko izraisījusi privātā partnera maksātspējas iestāšanās? Ja "a)", tad nav ietekmes uz statistisko uzskaiti Ja "b)", tad nepieciešama atsevišķa analīze, lai noteiktu statistisko nozīmi. Ja "c)", tad nepieciešama atsevišķa analīze, lai noteiktu statistisko nozīmi Ja "d)" sniegt atbildes uz 4.1.1. jautājumu. Ja "e)", tad nepieciešama atsevišķa analīze, lai noteiktu statistisko uzskaiti	Vidējs būtiskums	c) Līguma tirgus vērtība	-
4.1.1.		Vai nosacījumi, kas paredz kompensācijas apmēra aprēķināšanu, pamatojoties uz aktīva bilances vērtību, paredz ņemt vērā publiskā partnera izdevumus, kas radušies privātā partnera nepietiekamas darbības rezultātā?	Vidējs būtiskums	Jā	-
5. Finansēšanas nosacījumi					
5.1.	Publiskā partnera līdzdalība projekta finansēšanā	a) Vai ir paredzēta publiskā partnera līdzdalība finansējuma nodrošināšanā projekta realizācijai? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b), c), d) un e) jautājumiem. Ja "Nē", pāriet uz 5.2. jautājumu.		Nē	-
		b) Vai publiskā partnera finansējuma vai cita veida atbalsta apmērs ir vienāds vai lielāks par 50% no objekta būvniecības kapitāliem izdevumiem?	Automātiski bilances uzskaitē	Nav attiecināms	-
		c) Vai publiskā partnera finansējuma vai cita veida atbalsta apmērs ir mazāks par 50%, bet lielāks par vienu trešdaļu no objekta būvniecības kapitāliem izdevumiem?	Ļoti augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
		d) Vai publiskā partnera finansējuma vai cita veida atbalsta apmērs ir vienāds vai mazāks par vienu trešdaļu, bet lielāks par 10% no objekta būvniecības kapitāliem izdevumiem?	Augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
		e) Vai publiskā partnera finansējuma vai cita veida atbalsta apmērs ir vienāds vai mazāks par 10% no objekta būvniecības kapitāliem izdevumiem?	Vidēji augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
5.2.	Publiskā partnera (vai citu valsts iestāžu) atbalsts	Vai līgums paredz jebkāda veida atbalstu privātajam partnerim, nodrošinot minimālos ieņēmumus vai minimālo objekta izmantošanas garantiju?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-

5.3.	Tiesības pieprasīt refinansēšanos	Vai līgums paredz publiskā partnera tiesības pieprasīt, lai privātais partneris refinansē aizdevumu?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
5.4.	Tiesības saņemt daļu no ietaupījuma	Vai līgums paredz publiskā partnera tiesības saņemt daļu no refinansēšanās ietaupījuma?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-
6. Publiskā partnera (vai citu valsts iestāžu) ietekme					
6.1.	Tiesības uz privātā partnera peļņu	Vai līgumā ir paredzētas tiesības publiskajam partnerim saņemt daļu no privātā partnera peļņas? Ja "Jā", sniegt atbildi uz b), c) d) un e) jautājumiem. Ja "Nē", pāriet uz 6.2. jautājumu.		Nē	-
		a) Vai peļņas daļa, kuru tiesīgs saņemt publiskais partneris, ir vienāda vai lielāka par 50%?	Automātiski bilances uzskaitē	Nav attiecināms	-
		b) Vai peļņas daļa, kuru tiesīgs saņemt publiskais partneris, ir mazāka par 50%, bet lielāka par vienu trešdaļu ?	Ļoti augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
		c) Vai peļņas daļa, kuru tiesīgs saņemt publiskais partneris, ir mazāka par vienu trešdaļu, bet lielāka par 20% ?	Augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
		d) Vai peļņas daļa, kuru tiesīgs saņemt publiskais partneris, ir vienāda vai mazāka par 20%, bet lielāka par 10% ?	Vidēji augsts būtiskums	Nav attiecināms	-
6.2.	Peļņas augstākā sliekšņa noteikšana	Vai līgums paredz jebkāda veida privātā partnera peļņas ierobežošanu?	Automātiski bilances uzskaitē	Nē	-

No sniegtajām atbildēm netika identificēts neviens risks, kas automātiski klasificētu līgumu bilances uzskaitē, vai arī risks ar ļoti augstu, augstu vai vidēji augstu būtiskuma pakāpi.

Kontekstā ar Tabulālā Nr. 16 norādīto risku saistībā ar ieņēmumime no trešajām pusēm (N.p.k 3.3.), iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma izstrādes gaitā padziļināti vērtējams aspekts, ka daļu no privātā partnera ienākumiem par, piemēram, peldbaseina apmeklējumu izglītojamiem un personām ar īpašām vajadzībām attiecīgo izglītības vai sociālā atbalsta programmu ietvaros apmaksātu Talsu novada pašvaldība, skat. Tabulu Nr. 8 un Nr. 9 “pašvaldības finansētās nodarbības”. Šāda pieeja atbilstu pieejai par pieprasījuma riska pārdali starp privāto un publisko partneri (skat. risku aprakstu šīs nodaļas sākumā), nodrošinot atbilstību ārpus bilances uzskaitē (skat. Tabulu Nr. 16). Dotā pozīcija ir iekļauta pieejamības maksājumā. Šī risinājuma strukturēšanai atbilstoši ārpus bilances uzskaites prasībām ir pievēršama īpaša speciālistu uzmanība. Iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādes gaitā pastiprināti un konstanti ir monitorējama arī visu citu ārpus bilances uzskaitē būtisko risku definēšana, ieviešana iepirkuma dokumentācijā un PPP līguma paketē, kā arī pārnese starp publisko un privāto partneri.

Pastiprināta uzmanība pievēršama kompensācijas noteikšanas mehānismam līguma priekšlaicīgas izbeigšanas gadījumā, kas ne tikai var ietekmēt līguma uzskaites iznākumu, bet arī ir komerciāli svarīgs jautājums privātajam partnerim un privātā partnera finansētājam. Ņemot vērā salīdzinoši nelielo PPP projektu skaitu Latvijā un projekta nelielo apmēru, dotajā izpētes stadijā kā piemērotākais kompensācijas noteikšanas mehānisms ir identificēta līguma tirgus vērtības pieeja. Šī pieeja piemērojama arī privātā partnera maksātspējas gadījumā (N.p.k 4.1.). Šāda pieeja neietekmē līguma ārpusbilances uzskaites prasības tīkmēr, kamēr, citustarp, tiek ievēroti Eurostat “PPP projektu statistiskās uzskaites vadlīniju” 12.nodaļā, 12.1.3 apakšnodaļā uzskaitētie principi, tai skaitā to, kas nosaka, ka līguma tirgus vērtības noteikšanas metodika neparedz tiešā veidā privātā partnera radušos izdevumu kompensāciju, kā arī līguma

tirgus vērtības aprēķinā ir jāņem vērā visi izdevumi, kas radīsies līguma pusēm, lai novērstu līguma saistību neizpildi. Ņemot vērā salīdzinoši nelielo projekta apmēru un projekta specifiku, izmantot atkārtotu iepirkumu (no angļu val. Re-tendering) kā kompensācijas metodi varētu nebūt efektīva, tādējādi par pamata pieeju izmantojot līguma tirgus vērtību. Pastāv iespēja kombinēt abas pieejas, joprojām saglabājot ārpusbilances uzskaites prasības, ja tiek ievēroti visi principi, kas uzskaitīti iepriekš minētajā Eurostat vadlīniju 12. nodaļā. Abu metožu kombinācija jau ir tikusi pielietota pirmajā PPP projektā Latvijā, Ķekavas apvedceļš, saņemot arī pozitīvu atzinumu no Eurostat par līguma atbilstību ārpusbilances uzskaites prasībām.

3.5. Projekta risku analīze

FEA Aprēķinu izstrādes gaitā Talsu novada pašvaldības izveidotā darba grupa apzināja un pārrunāja virkni risku, ko iespējams identificēt tik agrīnā PPP projekta apspriešanas stadijā, kamēr darba grupai vēl nav pieejama iepirkuma dokumentācija un PPP līguma pakete. Tādēļ šeit ietverts sākotnējs redzējums par piemērotāko riska pārneses dalījumu starp publisko un privāto partneri tādējādi, lai nodrošinātu PPP līguma atbilstību ārpus bilances uzskaites prasībām.

Apspriežot potenciālo risku dalījumu starp publisko un privāto partneri, cita starpā tika ņemti vērā šādi apsvērumi:

- Izvairīšanās no pārlietu lielas daļas risku nodošanas publiskajam partnerim. Tādējādi neatbilstoši PPP būtībai un mērķim tiktu mazināta privātā partnera motivācija realizēt projektu noteiktā laikā, kvalitātē un pēc iespējas iekļaujoties sākotnēji plānotās projekta izmaksās. Rezultātā tiktu ierobežota projekta ieguldījumam atbilstošā vērtība.
- Katram riskam ir konkrēta finanšu vērtība (katrs risks maksā naudu). Par katru risku, ko PPP līgumā būs paredzēts uzņemties privātajam partnerim, tas sagaidīs (iekļaus finanšu piedāvājumā) kompensāciju. Ja attiecīgais risks PPP līguma darbības laikā neiestāsies, tam nebūs nekādas ietekmes uz pieejamības maksājumu, kas tiek maksāts privātajam partnerim. Tādēļ pie katra riska pārņemšanas privātajam partnerim līdztekus ir jāvērtē privātā partnera spēja to pārvaldīt pēc iespējas efektīvi un ar zemākām izmaksām, salīdzinot ar publisko partneri. Neievērojot šo pamata pieeju, riska pārdale privātajam partnerim samazinās ieguldījumam atbilstošo vērtību.
- Nesamērīga vai nepārdomāta risku pārdale privātajam partnerim var negatīvi ietekmēt potenciālo privāto partneru interesi par PPP projektu un mazināt konkurenci starp tiem izsludināmajā iepirkumā.

Darba grupas diskusiju vajadzībām tika veidots sākotnējs risku reģistrs (skatīt tabulu turpmāk tekstā), kurā riski tika iekļauti, galvenokārt analizējot citu līdzīgu projektu pieredzi. Riski tika dalīti vispārīgajos un konkrētajam PPP projektam specifiskajos riskos. Riski tika izskaidroti un diskutēti kopsakarā ar Eurostat vadlīnijām un dažādiem EPEC skaidrojošiem materiāliem.

FEA Aprēķinā iekļauts Talsu novada pašvaldības vajadzībām izstrādātais risku reģistrs. Darba grupas ietvaros notikušo diskusiju rezultātā, riski starp publisko un privāto partneri ir pārdaļīti tādējādi, lai katru konkrēto risku uzņemtos tas no abiem partneriem, kurš labāk spētu to ietekmēt, pārvaldīt attiecīgā riska iestāšanās varbūtību, kā arī kontrolēt, absorbēt vai citādi uzņemt riska radīto ietekmi vai sekas. Vairumā gadījumu konkrētus riskus ir paredzēts nodot vienam vai otram no partneriem, taču daļu risku ir paredzēts nodot

daļēji, zināmā mērā to uzņēmoties katram no abiem partneriem. Pārvaldības mehānismi un sadale tiks atrunāti PPP līgumā, lai nodrošinātu optimālu cenas piedāvājumu. Risku varbūtība un ietekme noteikta, pamatojoties uz Pasaules Bankas vadlīnijām risku pārdalei PPP projektos un validēta ekspertu darba grupās. Darba grupu locekļi:

- Jolanta Skujeniece, Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļas vadītāja
- Baiba Lorence – Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļas projektu vadītāja asistents
- Aija Tihovska – Finanšu un grāmatvedības nodaļas Ekonomikas daļas vadītāja
- Daniels Pētersons – Juridiskās nodaļas vadītāja p.i.
- Aiva Dimante – Attīstības plānošanas un projektu vadības nodaļas projektu vadības daļas vadītāja - eksperts pašvaldības iepirkumu jautājumos
- Andis Astratovs - priekšsēdētāja vietnieks
- Edmunds Demiters – novada domes deputāts

Tabula 17. Risku kvantificēšanas rezultāti

Risks	Apraksts	PPP modelis				Bāzes modelis		
		Riska bāze (tūkst. EUR)	Riska ietekme, %	Riska iestāšanās iespējamība, %	Riska pārdale	Riska bāze (tūkst. EUR)	Riska ietekme, %	Riska iestāšanās iespējamība, %
Būvniecības fāze								
Būvniecības u.c. atļauju iegūšana	Atļaujas vai citas piekrišanas būves vietas izmantošanai, būvdarbu sākšanai vai izpildei (kavējas vai tiek atteikta izsniegšana; tiek iekļauti neparedzēti noteikumi un prasības).	9'169	10,00%	25,00%	DALĪTS	10'280	10,00%	25,00%
Sākotnējā projekta specifikācijas nepiemērotība	Risks, ka projekts/skice pilnībā neatbilst izvirzītajām prasībām.	9'169	10,00%	5,00%	DALĪTS	10'280	10,00%	5,00%
Izmaiņas prasībās	Risks, ka arhitektūras projektā būs nepieciešams veikt izmaiņas pēc līguma slēgšanas.	9'169	2,50%	10,00%	DALĪTS	10'280	2,50%	10,00%
Projekta arhitektūras plāna atļauju iegūšana	Risks, ka ēkas plānojums neatbilst pilsētplānošanas prasībām, kas kavē apstiprināšanu.	9'169	5,00%	1,00%	DALĪTS	10'280	5,00%	1,00%
Nespēja īstenot projektu	Risks, ka būvniecības laikā radīsies nespēja īstenot projektu.	9'169	1,00%	5,00%	PRIVĀTAIS	10'280	1,00%	5,00%
Būvniecības izmaksu pieaugums	Risks, ka būvniecības projekta beigu izmaksas atšķirsies no plānotajām izmaksām.	9'169	15,00%	50,00%	PRIVĀTAIS	10'280	40,00%	75,00%
Nepareizs būvniecības laika plāns	Risks, ka būvniecības kavējumu dēļ, būvniecības laiks atšķirsies no plānotā laika.	9'169	5,00%	55,00%	PRIVĀTAIS	10'280	15,00%	65,00%

Materiālu pieejamība	Risks, ka būvniecības laikā būs nepieciešamo resursu trūkums.	9'169	15,00%	15,00%	PRIVĀTAIS	10'280	15,00%	15,00%
Apakšuzņēmēju pieejamība	Risks, ka vajadzīgo apakšuzņēmēju trūkuma dēļ, būvniecības projekts netiks izpildīts.	9'169	10,00%	20,00%	PRIVĀTAIS	10'280	10,00%	25,00%
Uzturēšanas fāze								
Neparedzēti defekti jaunajā ēkā	Risks ka, iepriekš neparedzētiem/neievērotiem defektiem jaunajā ēkā / inventārā, būs nepieciešams remonts.	10'949	15,00%	15,00%	PRIVĀTAIS	13'139	15,00%	25,00%
Projektēšanas uzdevums neļauj sasniegt Projekta mērķus un plānotos rezultātus	Risks, ka pēc projekta īstenošanas tas nebūs piemērots plānotajam izmantošanas veidam vai nevarēs tikt izmantos plānotajā apmērā.	10'949	10,00%	30,00%	PRIVĀTAIS	13'139	10,00%	45,00%
Neprecīzi uzturēšanas izmaksu aprēķini	Risks, ka plānotās regulārās un periodiskās uzturēšanas izmaksas atšķirsies no beigu uzturēšanas izmaksām.	10'949	2,50%	25,00%	PRIVĀTAIS	13'139	10,00%	40,00%
Objekta/inventāra tehnoloģiska novecošana ekspluatācijas laikā	Risks, ka objekta, iekārtu un aprīkojuma novecošanas dēļ var tikt palielināta aktīvu atjaunošanas izmaksas, potenciāli ietekmējot pakalpojumu sniegšanu.	10'949	5,00%	30,00%	PRIVĀTAIS	13'139	5,00%	30,00%
Pieprasījuma izmaiņas	Risks, par MSRK ieņēmumu kritumu, saistībā ar zemāku nekā plānotu pieprasījumu.	22'860	20,00%	25,00%	DALĪTS	34'667	40,00%	60,00%
Konkurentu reakcija	Risks, par līdzīga infrastruktūras objekta izbūvi un pakalpojumu sniegšanu netālos novados.	22'860	5,00%	10,00%	DALĪTS	34'667	5,00%	10,00%
Risks, ka finansēšanas izmaksas neparedzēti paaugstināsies	Risks, ka neparedzēti paaugstināsies finanšu izmaksas.	3'102	5,00%	10,00%	PRIVĀTAIS	4'107	5,00%	15,00%
Nodokļu likmju izmaiņu risks	Risks, ka nodokļu likmes un likumdošana neparedzēti mainīsies.	10'949	3,00%	15,00%	PRIVĀTAIS	13'139	3,00%	15,00%
PPP specifisku nodokļu likmju izmaiņu risks	Risks, ka specifiskās nodokļu likmes un likumdošana saistītas ar PPP neparedzēti mainīsies	10'949	3,00%	5,00%	PUBLISKAIS	13'139	3,00%	5,00%

Pieejamības risks ir saistīts ar MSRK sniegto pakalpojumu izpildi, piemēram, ar pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanu atbilstoši noteiktajām specifikācijām plānotajā apjomā un termiņā. Šo risku uzņemas privātais partneris. Risks tiek pārnestas ar pieejamības maksājumu atvilkumiem, kas ļauj publiskajam

partnerim samazināt maksājumus tiktāl, ciktāl privātais partneris nenodrošina objekta pieejamību atbilstoši prasībām. Pieejamības maksājumu atvilkumu aprēķina principi tiek detalizēti aprakstīti PPP līgumā un dalīti kā pieejamības atvilkumi un darbības atvilkumi. Pieejamības atvilkumi ir saistīti ar kompleksa pilnīgu vai daļēju nepieejamību, t.sk. tā daļu nepieejamību (piemēram, nav pieejamas garderobes, tā padarot ledus halli un baseinu lietošanai nepieejamu). Darbības atvilkumi saistīti ar MSRK neatbilstību kvalitātes prasībām – atbilstošas uzturēšanas, apsaimniekošanas un pakalpojumu kvalitātes nenodrošināšanu.

Pieejamības maksājumu atvilkumu apmērs tiek aprēķināts un piemērots proporcionāli pieejamības samazinājumu apjomam (gadījumos, ja pieejamas tikai daļas objekta vai objekta izmantošanas iespējas ir ierobežotas) un atvilkumi tiek aprēķināti, kamēr nav nepieejamība nav novērsta. Pieejamības novērtēšanas process un atvilkumu aprēķina kārtība tiks detalizēti aprakstīti PPP līgumā.

Pieejamības riski ir operatīvie riski, kas pēc būtības ir pārvaldāmi un ir atkarīgi no privātā partnera darbības un pārvaldības iespējām. Publiskais partneris nosaka reālus un sasniedzamus (vienlaikus izaicinošus) darbības kritērijus.

Risku reģistrā ietvertie riski padziļināti un detalizēti analizējami, izstrādājot iepirkuma dokumentāciju un PPP līguma paketi. Izstrādājot minēto dokumentāciju, Talsu novada pašvaldībai būs pienākums ļoti detalizēti un padziļināti vērtēt virkni riskus (tostarp tādus jaunus riskus, kas FEA Aprēķinos vēl nav identificēti), kas var radīt nepieciešamību atsevišķos aspektos lemt par atšķirīgas riska pārnesei (iespējams, dalītas) izvēli, salīdzinot ar FEA Aprēķinos norādīto. Spējot rast attiecīgu pamatojumu un argumentāciju, šāda Talsu novada pašvaldības rīcība būs atzīstama par atbilstošu, samērīgu un nepieciešamu pēc iespējas raitākai PPP projekta īstenošanai nolūkā sasniegt labāko vērtības / kvalitātes un naudas attiecību (angļu val. – *value for money*).

Talsu novada pašvaldībai, turpinot darbu pie iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma paketes izstrādes, šādi strukturēts risku reģistrs būs noderīga vadlīnija, lai pārliecinātos, ka izstrādājamā iepirkuma dokumentācija precīzi un pēc būtības risina visus šos jautājumus konkrēti MSRK ieceres vajadzībām (pretstatā pieejamu paraugu kopēšanai bez padziļināta izvērtējuma un analīzes). Neskatoties uz to, ka šāda pieeja iepirkuma dokumentācijas un PPP līguma projekta izstrādei prasīs padziļinātu darbu, šī pieeja palīdzēs pārvaldīt darbu pie dokumentu izstrādes tādējādi, lai tā pēc būtības patiešām kalpotu MSRK ieceres sekmīgai īstenošanai.

Līdzīgi, īstenojot iepirkuma procedūru un risinot sarunas ar ārējiem finansētājiem vai potenciālajiem pretendentiem par PPP līgumu (ja un ciktāl to pieļaus attiecīgo iepirkuma procedūru regulējošie normatīvie akti), var rasties nepieciešamība izdarīt kādas korekcijas sākotnēji paredzētajā risku dalījumā. Arī šāda rīcība ir attaisnojama un pieļaujama, ja minētās korekcijas ir nepieciešamas, piemēram, lai vispār spētu nodrošināt finansējuma piesaisti PPP projektam. Kamēr vien šādas izmaiņas tiek izdarītas FEA Aprēķinu 3.4.nodaļā izklāstītajā ietvarā, tās neizraisīs PPP līguma neatbilstību ārpus bilances uzskaites vajadzībām.

4. Ieguldījumam atbilstošās vērtības aprēķins

4.1. Novērtēšanas pieejas apraksts

IAV aprēķins ietver PPP projekta izmaksu novērtējumu un salīdzinājumu divām vai vairākām alternatīvām: (a) PPP risinājuma ietvaros īstenots PPP modelis (Līgumiskais PPP ar DBFM paketi) un (b) tradicionālais iepirkums jeb Bāzes modelis. Ar IAV ir saprotams labākais pieejamais rezultāts, analizējot visus PPP projekta dzīves cikla laikā sagaidāmos ieguvumus, izmaksas un riskus. Alternatīvas tiek salīdzinātas, pieņemot, ka abos gadījumos tiek nodrošināta vienādu būvdarbu vai pakalpojumu kvalitāte un apjoms. Tomēr salīdzināto alternatīvu izmaksas būtiski atšķiras. Modeļa aprēķinos tas atspoguļots ar izmaiņām pieņēmumos – sagaidāma vēlāks objekta būvniecības sākums, augstākas uzturēšanas un administratīvās izmaksas un atšķirīga finansējuma struktūra. Šīs izmaiņas pieņēmumos, kas rezultējas dažādās alternatīvu izmaksās, aprakstītas sadaļā 4.2.2.

Tabula 18. PPP modeļa finanšu rādītāji⁷⁸

PPP modeļa finanšu rādītāji	
Minimālā parāda apkalpošanas seguma attiecība (DSCR)	2,36
Minimālā aizdevumu termiņa seguma attiecība (LLCR)	3,06
Privātā partnera nominālā pamatkapitāla IRR pirms nodokļiem	3,06
Privātā partnera nominālā pamatkapitāla IRR pēc nodokļiem	15,73%
Reālā diskonta likme	13,21%
Nominālā diskonta likme	4,00%

4.2. Finanšu modelis

Finanšu modeļa izstrādei par pamatu ņemts CFLA apstiprinātais finanšu modelis PPP projektiem. Modelis izstrādāts pēc metodoloģijas, kas aprakstīta FEA vadlīniju 3. un 4. nodaļā un ilustrēta vadlīniju 3. tabulā.

4.2.1. Finanšu modeļa pieņēmumi

Modeļa izstrādes ietvaros izdarīti šādi pieņēmumi, kas izriet no darba grupas diskusijām, tirgus apzināšanas un līdzīgu projektu aprēķiniem. Partnerības līguma darbības periods noteikts, modelējot dažādus scenārijus, sākot no 15 gadu perioda līdz pat 30 gadiem, 25 gadus atzīstot kā īsāko pieļaujamo pie dotās ieņēmumu un izdevumu struktūras.

⁷⁸ Darba grupas materiāli un aprēķini

Tabula 19. Finanšu modeļa pieņēmumi⁷⁹

Datumi		
Partnerības līguma parakstīšanas datums	datums	02.01.2022
Partnerības līguma darbības periods	ceturkšņi	112
Būvniecības periods, ceturkšņi	ceturkšņi	12
Makroekonomiskie pieņēmumi		
Patēriņa cenu indekss	%, gadā	2,00%
Būvniecības cenu indekss	%, gadā	2,50%
Diskontēšanas pieņēmumi		
Reālā diskonta likme	%, gadā	4,00%
Nodokļu pieņēmumi		
Pievienotās vērtības nodokļa likme	%	21,00%
Uzņēmuma ienākuma nodokļa likme (uz izmaksātām dividendēm)	%	20,00%
Finansēšanas struktūra		
Privātā partnera pamatkapitāla īpatsvars kopējā finansēšanas struktūrā	%	20,00%
Minimālā privātā partnera nominālā pamatkapitāla IRR pēc nodokļiem	%, gadā	11,00%
Aizņemtais kapitāls		
Procentu likmju mijmaiņas darījumu (SWAP) uzcenojums	%, gadā	0,50%
Termiņš	ceturkšņi	100
Labvēlības periods pamatsummai	ceturkšņi	12
Labvēlības periods procent maksājumiem	ceturkšņi	-
Saistību dzēšanas periods pirms projekta beigām	ceturkšņi	40
Kredītriska uzcenojums būvniecības periodā	%, gadā	3,50%
Kredītriska uzcenojums uzturēšanas periodā	%, gadā	2,50%
Bankas administratīvais uzcenojums	%, gadā	0,00%
Bankas peļņas uzcenojums	%, gadā	0,00%
Kredīta izsniegšanas maksa	%	0,50%
Saistību maksa	%	0,50%
Saistību maksājumu summas rezerve no nākamo 12 mēnešu saistību maksājumu summām	%	50,00%
Procentu likme par rezervēm	%	0,50%
Minimālā parāda apkalpošanas seguma attiecība/ DSCR		1,25
Minimālā aizdevuma termiņa segšanas attiecība/ LLCR		1,25
Apdrošināšanas izmaksas		
Civiltiesiskās apdrošināšanas prēmija	%	0,25%
Būvuzņēmēja visu risku (CAR) apdrošināšanas prēmija	%	1,24%
Kapitālieguldījumu daļa, kurai nepieciešama izpildes garantija	%	5,00%
Izpildes garantijas maksa	%	1,50%
Visu risku apdrošināšanas prēmija uzturēšanas periodā	%	0,04%

⁷⁹ Darba grupas materiāli un aprēķini

Privātā partnera administratīvās izmaksas		
Privātā partnera administratīvās izmaksas, kopā	Tūkst. EUR ceturksnī	3
Publiskā partnera administratīvās izmaksas, kopā	Tūkst. EUR ceturksnī	1

4.2.2. Bāzes modelim specifiski pieņēmumi

Dažādi projekta īstenošanas scenāriji paredz izmaiņas arī attiecībā uz pieņēmumiem projekta īstenošanā. Būtiskākie bāzes modeļa pieņēmumi ir:

- vēlāks būvniecības uzsākšanas datums;
- augstākas operacionālās izmaksas, paredzot, ka publiskajam partnerim nav piemērotas kvalifikācijas un pieredzes šādu būvju operēšanā;
- zemākas finansēšanas izmaksas, projektu finansējot ar aizņēmumu Valsts kasē.

Attiecībā uz bāzes modeli tikai izdarīti vēl šādi pieņēmumi:

Tabula 20. Finanšu modeļa pieņēmumi bāzes scenārijā⁸⁰

Datumi		
Būvniecības uzsākšanas datums		01.02.2023
Kapitālieguldījumu izmaiņas		
Regulāro uzturēšanas izmaksu izmaiņas		20% palielinājums
Periodisko uzturēšanas izmaksu izmaiņas		20% palielinājums
Privātā partnera administratīvo izmaksu izmaiņas		20% palielinājums
Finansēšanas izmaksas		
Valsts kases aizdevums	% no summas	100,00%
Termiņš	ceturkšņi	100
Kredīta izsniegšanas ceturksnis		12
Labvēlības periods pamatsummai	ceturkšņi	12
Saistību dzēšanas periods pirms projekta beigām	ceturkšņi	40
Kredītriska uzcenojums būvniecības periodā	%, gadā	3,50%
Kredītriska uzcenojums uzturēšanas periodā	%, gadā	2,50%
Bankas administratīvais uzcenojums	%, gadā	0,00%
Bankas peļņas uzcenojums	%, gadā	0,05%
Procentu likmju mijmaiņas darījumu (SWAP) uzcenojums	%, gadā	0,50%
Kredīta izsniegšanas maksa	%	0,50%
Saistību maksa	%	0,50%
Saistību maksājumu summas rezerve no nākamo 12 mēnešu saistību maksājumu summām		50,00%

⁸⁰ Darba grupas materiāli un aprēķini

4.2.3. Pieejamības maksājuma noteikšana

Izlīdzinātais pieejamības maksājums sastāv no divām daļām – pašvaldības maksa par lietošanu (skolēnu peldētapmācība, rehabilitācijas nodarbības un sporta skolas treniņi) un peļņas uzcelojums. Pieejamības maksājums paredzēts vienlīdz liels citos PPP līguma darbības ceturkšņos un aprēķināts kā nepieciešamā summa, lai projekts visa tā dzīves ciklā sasniegtu 11% IRR pirms nodokļu nomaksas.

Tabula 21. Privātā partnera ieņēmumu struktūra⁸¹

Privātā partnera ieņēmumi	Ieņēmumu apjoms (tūkst. EUR)
Lietotāju iemaksas	22'860
BPM kopsumma nominālās cenās	29'761
Kopējie ieņēmumi	52'621

4.3. Ieguldījumam atbilstošās vērtības noteikšana

Ieguldījumam atbilstoša vērtība ir rezultāts starp diskontētām publiskā partnera naudas plūsmām PPP un bāzes modelī. PPP modelī aprēķinātas šādas naudas plūsmas:

Tabula 22. Publiskā partnera naudas plūsmas PPP modelī⁸²

Publiskā partnera naudas plūsmas PPP modelī	Summa (tūkst. EUR)
Nominālās naudas plūsmas	(29'898)
Izlīdzināto pieejamības maksājumu kopsumma	(29'786)
Publiskā partnera administratīvās izmaksas	(112)
Diskontētās naudas plūsmas	(13'005)

Tabula 23. Privātā partnera naudas plūsmas PPP modelī⁸³

Privātā partnera naudas plūsmas PPP modelī	Summa, (tūkst. EUR)
Kapitālieguldījumi	(9'169)
Nominālās regulārās uzturēšanas izmaksas, kopā	(13'902)
Nominālās periodiskās uzturēšanas izmaksas, kopā	(1'270)
Nominālās administratīvās izmaksas, kopā	(375)
Nominālās apdrošināšanas izmaksas, kopā	(510)
Nominālās riska izmaksas būvniecības fāzē	(1'453)
Nominālās riska izmaksas uzturēšanas fāzē	(2'973)
Pievienotās vērtības nodoklis	(5'112)
Kopā procentmaksājumi	(4'107)

⁸¹ Darba grupas materiāli un aprēķini

⁸² Darba grupas materiāli un aprēķini

⁸³ Darba grupas materiāli un aprēķini

Nodoklis uz izmaksātajām dividendēm	(3'173)
Lietotāju iemaksas	22'860
BPM kopsumma	29'785

Tabula 17. Publiskā partnera naudas plūsmas bāzes modelī⁸⁴

Publiskā partnera naudas plūsmas bāzes modelī	Summa (tūkst. EUR)
Nominālās naudas plūsmas	(42'490)
Kapitālieguldījumi	(10'280)
Nominālās regulārās uzturēšanas izmaksas, kopā	(17'704)
Nominālās periodiskās uzturēšanas izmaksas, kopā	(1'641)
Nominālās administratīvās izmaksas, kopā	(515)
Nominālās apdrošināšanas izmaksas, kopā	(743)
Nominālās riska izmaksas būvniecības fāzē	(4'158)
Nominālās riska izmaksas uzturēšanas fāzē	(17'234)
Pievienotās vērtības nodoklis	(6'221)
Kopā procentmaksājumi	(8'240)
Lietotāju iemaksas	24'247
Diskontētās naudas plūsmas	(16'134)

Tiek paredzēts, ka pieejamības maksājumu rēķini tiks izrakstīti ar PVN, kas tiks aprēķināts par uzturēšanas un atpakaļnodošanas darbiem, finansējums ir atbrīvots no PVN saskaņā ar PVN Likuma 52. pantu. PVN maksājums neietvers to PVN, ko par būvdarbiem un projektēšanas darbiem būvniecības periodā Publiskais partneris būs nomaksājis reversā kārtībā atbilstoši PVN Likumā noteiktajai kārtībai.

4.3.1. IAV noteikšanas rezultāti

Salīdzinot publiskā partnera izmaksas PPP un tradicionālā iepirkuma gadījumā, diskontēto naudas plūsmu starpība ir 3'129 tūkst. EUR, kas nozīmē, ka PPP modelis ir piemērotākais risinājums no izvērtētajām alternatīvām.

Tabula 25. Ieguldījumam atbilstošās vērtības koridors⁸⁵

Ieguldījumam atbilstošā vērtība	Summa (tūkst. EUR)
Diskontētās vērtības	
IAV	3'129
Minimālā IAV	2'528
Maksimālā IAV	3'742

⁸⁴ Darba grupas materiāli un aprēķini

⁸⁵ Darba grupas materiāli un aprēķini

4.3.2. Partnerības pieejamības maksājumu kopsummas koridors

Bruto pieejamības maksājumu kopsumma ir vienāda ar publiskā partnera kopējo naudas plūsmu, pieejamības maksājumam tiekot maksātam PPP projekta dzīves cikla laikā. Svarīgi atzīmēt, ka Privātajam partnerim dotā projekta ietvaros ieņēmumi veidotos no diviem avotiem: pieejamības maksājums un ieņēmumi no gala lietotājiem. Pieejamības maksājums negarantētu minimālos ieņēmumus no gala lietotājiem.

BPM kopsummas un IAV koridors veidojas jutīguma analīzes rezultātā kā aprēķinātā starpība starp potenciālo zemāko un augstāko aprēķināto IAV. BPM kopsummas un IAV koridori ir savstarpēji saistīti un mainās proporcionāli apriezi. Aprēķini veikti, pamatojoties uz pieņēmumiem, kas izvirzīti 4.2 nodaļā. MSRK projekta BPM kopsummas koridors ir no 29'402 tūkst. EUR līdz 44'986 tūkst. EUR, bet IAV koridors ir no 2'895 tūkst. EUR līdz 1'522 tūkst. EUR.

Tabula 26. Partnerības pieejamības maksājumu kopsummas koridors⁸⁶

	Summa (tūkst. EUR) bez PVN
BPM kopsumma, nominālajās cenās	29'786
Izlīdzinātais BPM ceturksnī	298
Ieņēmumi no gala lietotājiem	22'860
BPM kopsumma un ieņēmumi no gala lietotājiem	52'645
BPM kopsumma minimālā vērtība, nominālajās cenās	22'751
Minimālais izlīdzinātais BPM ceturksnī, nominālajās cenās	228
BPM kopsummas maksimālā vērtība, nominālajās cenās	36'786
Maksimālais izlīdzinātais BPM ceturksnī, nominālajās cenās	368

4.3.3. Jutīguma analīze

Jutīguma analīzē testēta būtiskāko pamatpieņēmumu ietekme uz IAV un pieejamības maksājumu apmēru. Jutīguma analīze iegūta, pamatojoties uz darba grupas materiāliem un aprēķiniem.

Tabula 27. Kombinētais jutīguma analīzes scenārijs

Kombinētais jutīguma analīzes scenārijs					
Pieauguma koef.	-10%	-5%	0%	5%	10%
Kapitālieguldījumi, tūkst. EUR	8'252	8'710	9'169	9'627	10'086
Regulārās uzturēšanas izmaksas, tūkst. EUR	91	96	101	106	111

⁸⁶ Darba grupas materiāli un aprēķini

Periodiskās uzturēšanas izmaksas, tūkst. EUR	8	8	9	9	9
Pieprasījums (reizināts ar apgriezto pieauguma koef.), tūkst. EUR	183	174	166	158	149
IAV, tūkst. EUR	3'742	3'456	3'129	2'840	2'528
BPM kopsumma tūkst. EUR	22'751	26'224	29'786	33'260	36'786

Tabula 28. Kapitālieguldījumu ietekme uz IAV un Pieejamības maksājumu

Kapitālieguldījumu izmaiņas, %					
Ietekme	-10%	-5%	0%	5%	10%
Kapitālieguldījumi	8'252	8'711	9'169	9'627	10'086
IAV, tūkst. EUR	3'562	3'352	3'129	2'926	2'728
BPM kopsumma tūkst. EUR	26'399	28'076	29'786	31'445	33'094

Tabula 29. Pieprasījuma ietekme uz IAV un Pieejamības maksājumu (vērtība – trešo pušu iemaksas vienā ceturksnī)

Pieprasījuma izmaiņas, %					
Pieaugums	-10%	-5%	0%	5%	10%
Vērtība, tūkst. EUR	149	157	166	174	183
IAV, tūkst. EUR	2'748	2'942	3'129	3'368	3'531
BPM kopsumma tūkst. EUR	31'805	30'789	29'786	28'663	27'711

Tabula 30. Procentu likmju mijmaiņas darījumu (SWAP) uzcenojuma ietekme uz IAV un Pieejamības maksājumu

Procentu likmju mijmaiņas darījumu (SWAP) uzcenojums					
Ietekme	0%	0,25%	0,5%	0,75%	1%
IAV, tūkst. EUR	3'425	3'264	3'129	3'020	2'873
BPM kopsumma tūkst. EUR	27'809	28'822	29'786	30'693	31'696

Tabula 31. Pieprasījuma uz IAV un Pieejamības maksājumu (vērtība – nominālās regulārās uzturēšanas izmaksas visa projekta laikā)

Uzturēšanas izmaksas, %					
Ietekme	-10%	-5%	0%	5%	10%

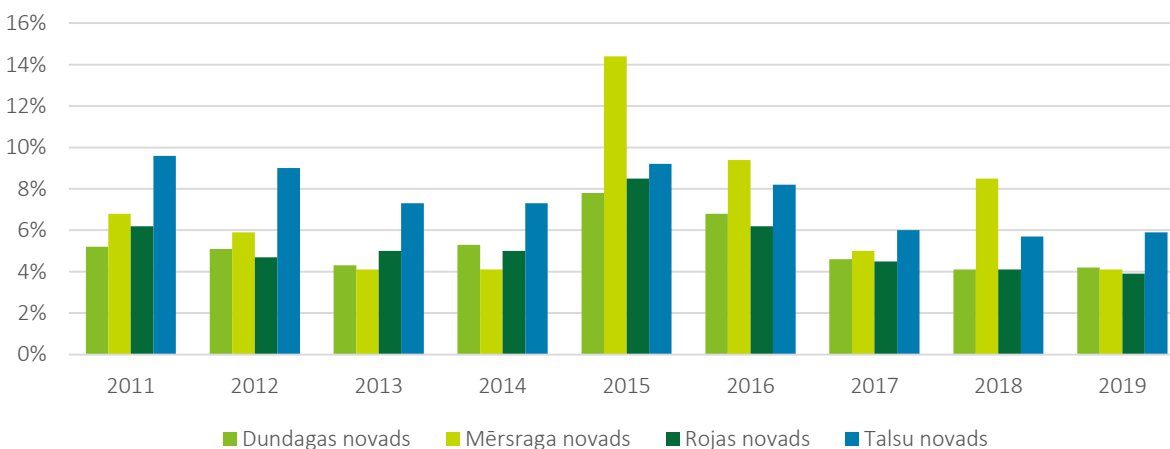
Regulārās uzturēšanas izmaksas, tūkst EUR	91	96	101	106	111
Periodiskās uzturēšanas izmaksas, tūkst EUR	7,65	8,08	8,50	8,93	9,35
IAV, tūkst. EUR	3'341	3'432	3'129	3'639	3'728
BPM kopsumma tūkst. EUR	26'062	26'897	29'786	28'505	29'343

Pielikumi

1. Demogrāfiskās tendences Talsu novadā

Talsu novadā 21 717 jeb 61% no visiem iedzīvotājiem ir darbaspējas vecumā. Bezdarba līmenis Talsu novadā, gadu griezumā ir mazāks kā vidēji bezdarbs Latvijā. Tā, piemēram, 2016.gadā vidējais bezdarba līmenis Latvijā sasniedza 9,6%, bet Talsu novadā tas ir 8,2%, Dundagas novadā 6,8%, Mērsraga novadā 9,4% un Rojas novadā 6,2%. 2019.gadā Latvijā bezdarba līmenis ir 6,3%, kas arī ir augstāks kā vidēji Talsu novadā.

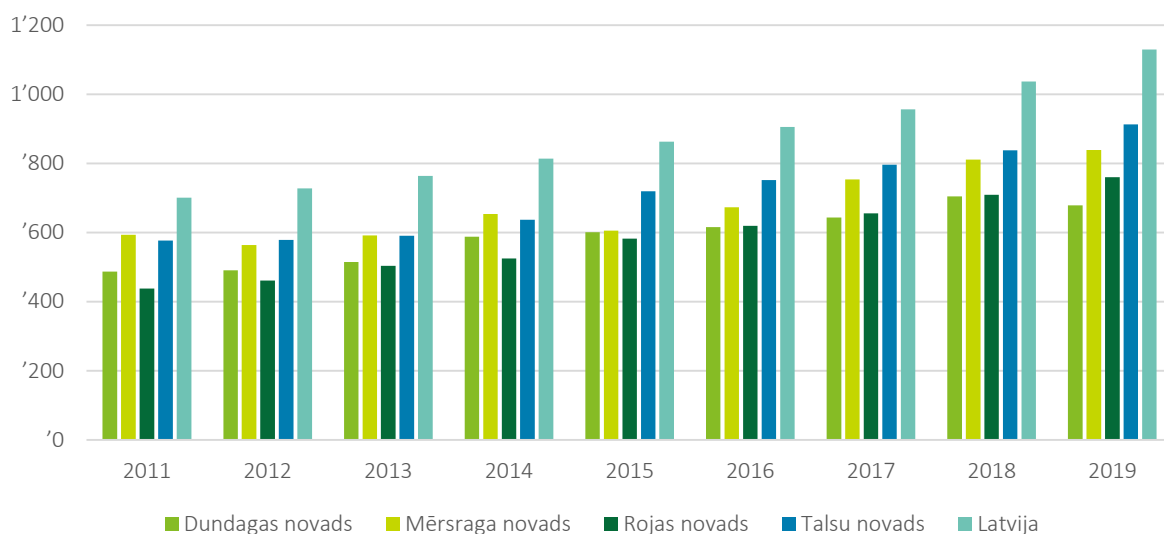
Attēls 9. Bezdarba līmenis⁸⁷

Apvienotā Talsu novada vidējā darba alga ir 71% no Latvijas vidējās darba algas. Talsu novada vidējā darba alga sasniedz 81% no vidējās darba algas Latvijā, turpretī viszemākais atalgojuma līmenis vērojams Dundagas novadā, kur vidējā alga novadā sasniedz tika 60% no vidējās algas Latvijā. Bet tomēr līdzīgi, kā Latvijā apvienotajā Talsu novadā ir vērojams atalgojuma pieaugums, gan nedaudz lēnāks kā valstī kopumā. Valstī kopumā vidējā alga, salīdzinot ar 2011.gadu, ir pieaugusi par 61%, tad Talsu novadā tikai par 53%.

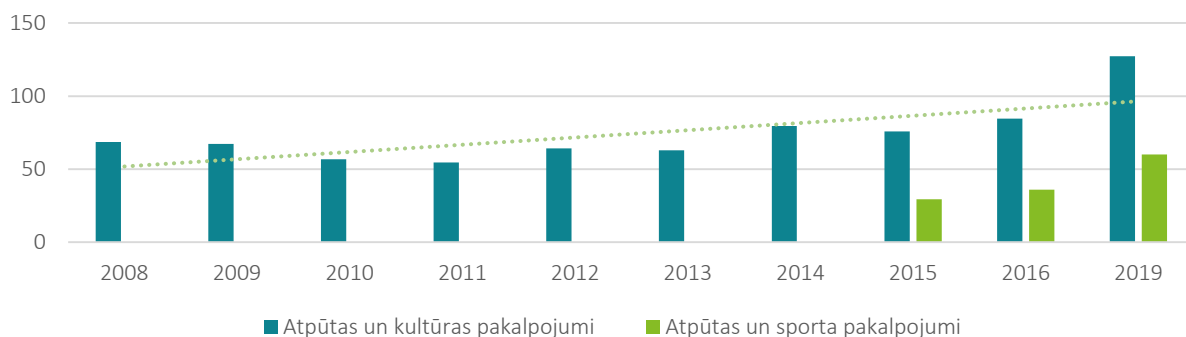
⁸⁷ csb.gov.lv

Attēls 10. Vidējā darba alga, EUR ⁸⁸

Pieaugot iedzīvotāju atalgojumam, ir vērojama tendence, ka aizvien lielāku daļu savu ienākumu iedzīvotāji novirza atpūtas un kultūras pakalpojumiem. Salīdzinot ar 2008. Gadu, 2019.gadā izdevumi atpūtai un kultūrai uz vienu mājsaimniecības locekli ir pieauguši par 51% jeb no 68 eiro uz 127 eiro, pieaugot patēriņa apjomam no 1,7 % līdz 2,5% no kopējiem izdevumiem. Gandrīz pusi no šiem izdevumiem jeb 60 eiro veido izdevumi tieši atpūtas un sporta pakalpojumiem.

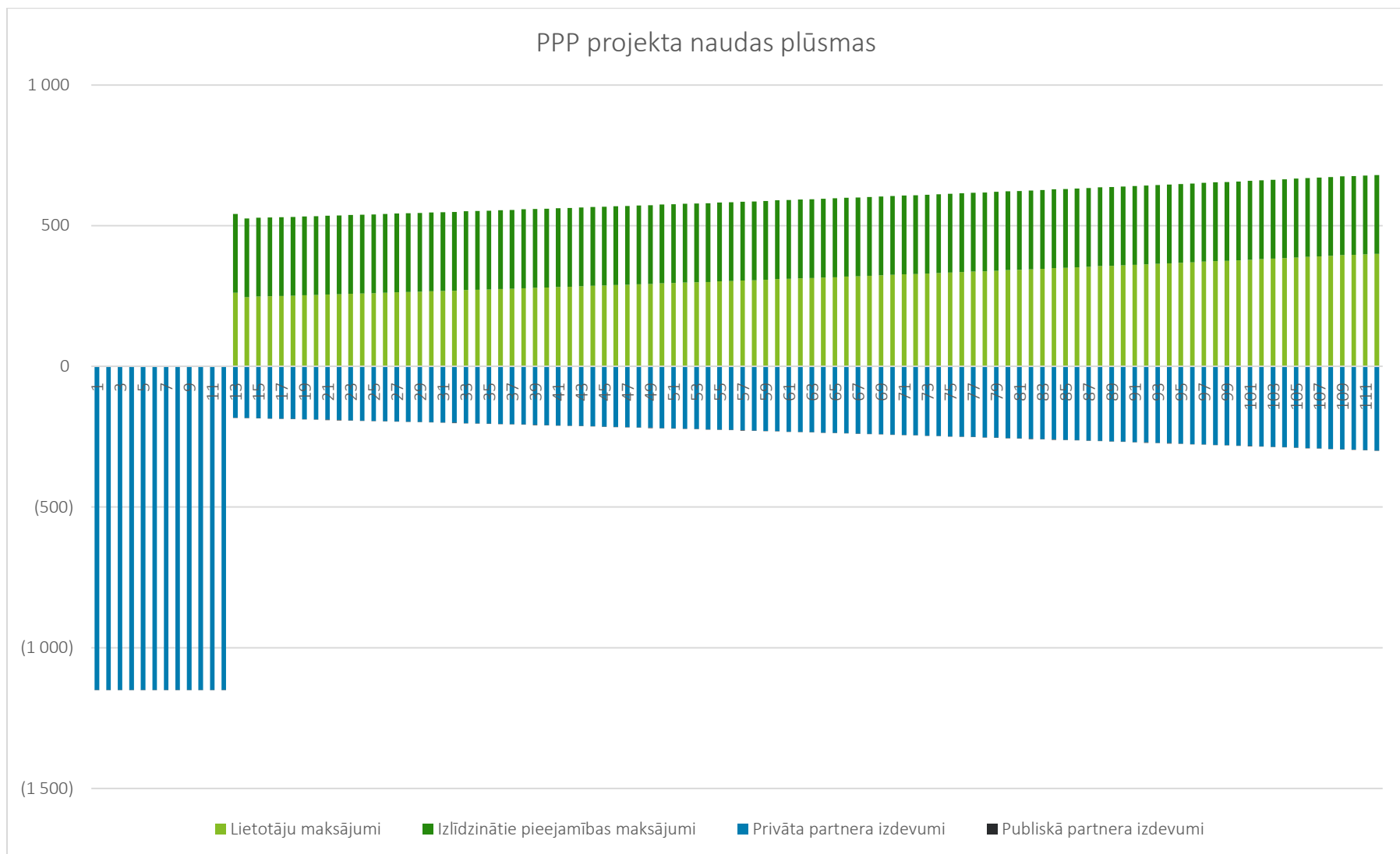
Attēls 11. Izdevumi atpūtai un kultūrai Latvijā vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli gadā ⁸⁹

⁸⁸ csb.gov.lv

⁸⁹ csb.gov.lv

2. Projekta naudas plūsmu grafiks

2.1.Naudas plūsmas PPP modelī (tūkst. EUR)

Ierobežotas pieejamības informācija

2.2.Naudas plūsmas Bāzes modelī (tūkst. EUR)

Ierobežotas pieejamības informācija

2.3. Detalizēts ENPV aprēķins

GADS	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049			
Novada uzņēmēju ienēmumi bez nodokļiem	KOPĀ																														
Talsu novada uzņēmēju ienēmumu palielinājums	11,499	0	0	0	359	366	374	381	389	396	404	412	421	429	438	446	455	464	474	483	493	503	513	523	533	544	555	566	577		
Viesniņu klientu skaita palielinājums	23,855	0	0	0	745	760	775	790	806	822	839	856	873	890	908	926	945	963	983	1,002	1,022	1,043	1,064	1,085	1,107	1,129	1,151	1,174	1,198		
Novada uzņēmēju ienēmumi no sporta nometnēm	1,142	0	0	0	36	36	37	38	39	39	40	41	42	43	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57		
Novada uzņēmēju ienēmumi no sacensību apmeklētājiem	552	0	0	0	17	18	18	18	19	19	19	20	20	21	21	21	22	22	23	23	24	24	25	25	26	26	27	27	28		
Ar būvniecību saistītie ienēmumi	9	3	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Diskontēta kopējā summa	12,560	3	3	2	887	841	797	755	716	679	643	610	578	548	519	492	467	442	419	397	377	357	338	321	304	288	273	259	245		
Ienēmumi, kas saistīti ar samazināto nosliedzo personu	0																														
Dzīvības vērtība (indeksēta)	1,324	1,351	1,378	1,405	1,433	1,462	1,491	1,521	1,552	1,583	1,614	1,647	1,679	1,713	1,747	1,782	1,818	1,854	1,891	1,929	1,968	2,007	2,047	2,088	2,130	2,173	2,216	2,260			
Šībrīža nosliedzo skaits periodā	82	3	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	2,91	
Nosliedzo skaits periodā pēc MSRK izbūves	46	2	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66	1,66
Šībrīža zaudējumi noslikšanas rezultātā	142,866	3,856	3,933	4,012	4,092	4,174	4,257	4,342	4,429	4,518	4,608	4,700	4,794	4,890	4,988	5,088	5,190	5,293	5,399	5,507	5,617	5,730	5,844	5,961	6,080	6,202	6,326	6,453	6,582		
Zaudējumi noslikšanas dēļ pēc MSRK izbūves	81,286	2,194	2,238	2,283	2,328	2,375	2,422	2,471	2,520	2,570	2,622	2,674	2,728	2,782	2,838	2,895	2,953	3,012	3,072	3,133	3,196	3,260	3,325	3,392	3,460	3,529	3,599	3,671	3,745		
Zaudējumu samazinājums	61,580	1,662	1,695	1,729	1,764	1,799	1,835	1,872	1,909	1,947	1,986	2,026	2,067	2,108	2,150	2,193	2,237	2,282	2,327	2,374	2,421	2,470	2,519	2,569	2,621	2,673	2,727	2,781	2,837		
Diskontēta kopējā summa	23,661	1,588	1,505	1,427	1,353	1,282	1,215	1,152	1,092	1,035	981	930	881	835	792	751	711	674	639	606	574	544	516	489	464	439	416	395	374		
IZDEVUMI	0																														
Nominālie kapitālieguldījumi, kopā	(9,169)	(3,056)	-3056	-3056	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Regulārās uzturēšanas izmaksas, kopā	(13,902)	-	-	-	(434)	(443)	(452)	(461)	(470)	(479)	(489)	(499)	(509)	(519)	(529)	(540)	(550)	(561)	(573)	(584)	(596)	(608)	(620)	(632)	(645)	(658)	(671)	(684)	(698)		
Administratīvās izmaksas, kopā	(375)	(10)	(10)	(11)	(11)	(11)	(11)	(12)	(12)	(12)	(12)	(13)	(13)	(13)	(13)	(14)	(14)	(14)	(14)	(15)	(15)	(15)	(16)	(16)	(16)	(17)	(17)	(17)	(17)		
Apdrošināšanas izmaksas, kopā	(510)	(48)	(48)	(48)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	(15)	
Periodiskās uzturēšanas izmaksas, kopā	(1,270)	-	-	-	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(48)	(49)	(50)	(51)	(53)	(54)	(55)	(57)	(58)	(59)	(61)	(62)	(64)	(66)	(67)		
Finansēšanas izmaksas	(3,972)	-	-	-	(283)	(274)	(265)	(257)	(248)	(239)	(230)	(220)	(210)	(200)	(189)	(179)	(167)	(156)	(144)	(132)	(119)	(107)	(93)	(80)	(65)	(51)	(36)	(20)	(7)		
Privātā partnera kapitāla izmaksas	(15,096)	(2,254)	-	(0)	(435)	(385)	(394)	(404)	(413)	(420)	(430)	(440)	(451)	(463)	(473)	(483)	(496)	(505)	(519)	(530)	(543)	(556)	(569)	(582)	(597)	(611)	(626)	(641)	(878)		
Pievienotās vērtības nodoklis	(5,112)	(642)	(642)	(642)	(99)	(101)	(103)	(105)	(107)	(109)	(112)	(114)	(116)	(119)	(121)	(124)	(126)	(129)	(131)	(134)	(137)	(140)	(142)	(145)	(148)	(151)	(154)	(158)	(161)		
Uzņēmuma ienākuma nodoklis uz izmaksātām dividendēm	(3,052)	121	-	-	(71)	(96)	(99)	(101)	(103)	(105)	(108)	(110)	(113)	(116)	(118)	(121)	(124)	(126)	(130)	(133)	(136)	(139)	(142)	(146)	(149)	(153)	(156)	(160)	(219)		
Nominālās privātā partnera riska izmaksas būvniecības fāzē	(1,453)	(484)	(484)	(484)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Nominālās privātā partnera riska izmaksas uzturēšanas fāzē	(2,973)	-	-	-	(92)	(94)	(96)	(98)	(100)	(102)	(104)	(106)	(109)	(111)	(113)	(115)	(118)	(120)	(123)	(125)	(128)	(130)	(133)	(136)	(138)	(141)	(144)	(147)	(150)		
Kopā izmaksas	(56,884)	(6,373)	(4,241)	(4,241)	(1,477)	(1,457)	(1,474)	(1,492)	(1,509)	(1,524)	(1,542)	(1,560)	(1,579)	(1,601)	(1,619)	(1,637)	(1,659)	(1,678)	(1,700)	(1,721)	(1,742)	(1,765)	(1,788)	(1,810)	(1,834)	(1,858)	(1,883)	(1,908)	(2,212)		
Diskontētas nominālās izmaksas	(27,990)	(6,119)	(3,766)	(3,500)	(1,133)	(1,038)	(976)	(918)	(863)	(810)	(762)	(716)	(674)	(634)	(596)	(560)	(528)	(496)	(467)	(439)	(413)	(389)	(366)	(345)	(324)	(305)	(288)	(271)	(292)		

3. MSRK ekspluatācijas izdevumu analīze

Multifunkcionālais sporta un rekreācijas komplekss Talsos

Agrīnās stadijas ekspluatācijas izmaksu analīze

29. janvāris 2021.g.

EKA Baltic

KOPSAVILKUMS

EKA – EKA Baltic ir saņēmusi uzdevumu no Talsu pašvaldības noteikt paredzamos ekspluatācijas izdevumus jaunajam sporta un rekreācijas kompleksam Talsos. Ekspluatācijas izdevumu aplēsēm jābalstās uz moderniem, ekonomiski pamatotiem un ilgspejīgiem tehniskajiem risinājumiem. Plānotā kompleksa telpu platība ir aptuveni 7000 m², kas iekļauj ledus halli, pelbaseinu, rehabilitācijas telpas, sporta zāles, kafējnīcu un citas apsildāmas telpas. Piedāvātajam optimālajam risinājumam EKA ir jāveic elektroenerģijas un siltumenerģijas aprēķins visam kompleksam, kā arī investīciju aplēses (materiāli un būvdarbi) ledus halles tehnoloģijām.

Šī izpēte pieņem 12 mēnešu darbību gan ledus hallei, gan pelbaseinam, citi pieņēmumi atrodami ziņojumā. Piedāvātais tehniskais risinājums galvenajai enerģijas sistēmai ir balstīts uz CO₂ aukstumaģenta tehnoloģiju, kas strādā gan ledus saldēšanai, telpu dzesēšanai, bet arī kā siltuma avots, maksimāli integrējot siltuma rekuperāciju. Kā papildu siltuma avots piķa slodzēm ir ģeotermālais siltumsūkņis, kas ir pievienots pie CO₂ saldēšanas sistēmas.

Enerģijas aprēķinus var iedalīt divās lielās grupās: 1. ledus halle un tai piederīgās telpas; 2. pelbaseins un tai piederīgās telpas. Pirmā grupa pieder pie EKA galvenajām kompetencēm, tādēļ aprēķinātās ekspluatācijas izmaksas ir ar augstu ticamību. Pelbaseina un tam piederīgo telpu aprēķini ir balstīti uz dažādām industrijas vadlīnijām, kas nozīmē, ka teorētiskie rezultāti ir pakļauti augstākam nenoteiktības līmenim. Taču tika veikta vadlīniju analīze un netika atklātas būtiskas atšķirības starp tām, tātad var paredzēt, ka patēriņš būtiski neatšķirsies arī Talsu pelbaseinam.

Apkopojot rezultātus pirktais enerģijas apjoms gadā ir 850 MWh visam kompleksam, un tā kā siltumenerģija tiek nosepta ar siltuma rekuperāciju un ģeotermālo siltumsūkni, tad būvei nav pirktais siltumenerģijas patēriņa. Autoru ieskatā, salīdzinot ar līdzīgām būvēm, Talsu kompleksa rezultāti ir uztverami kā modernai būvei ar augstu energoefektivitāti.

Ziņojumā ir analizētas arī Talsu ledus halles enerģijas sistēmām nepieciešamās investīcijas. Summārās investīcijas 960 000 eiro apmērā ir nepieciešamas konkrētām sistēmām, kas nodrošina funkcionalitāti un energoefektivitāti ledus hallē. Papildus tam, to uzturēšanai ir nepieciešami ikgadējie uzturēšanas maksājumi 9 500 eiro.

Tiek sniegtas rekomendācijas tālākai projekta attīstībai saistībā ar enerģijas sistēmām, kas paaugstinās izredzes sasniegt vēlamo, lai rezultātā būve būtu ar augstu funkcionalitāti un energoefektivitāti.

SATURS

1	Ievads	87
1.1	Uzdevums	87
1.2	Konsultants	87
1.3	Klients	88
1.4	Objekts	88
2	Ievads ilgspējīgas ledus halles tehnoloģijā	89
3	Vispārīga informācija par kompleksu	91
3.1	Pieejamā informācija	91
3.2	Piedāvātais enerģijas sistēmu risinājums	92
4	Ledus halles telpu grupa	93
4.1	Apkures un dzesēšanas slodzes	93
4.2	Saldēšanas sistēmas elektroenerģija un siltuma rekuperācija	96
4.3	Citi elektroenerģijas patērētāji	98
4.4	Ūdens patēriņš	99
5	Peldbaseina telpu grupa	100
5.1	Elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš	100
5.2	Ūdens patēriņš	102
6	Enerģijas un ūdens patēriņa kopsavilkums	103
6.1	Siltuma rekuperācijas izmantošana	103
6.2	Pirktās enerģijas apjoms	103
6.3	Kopējā ūdens patēriņa apjoms	104
7	Ledus halles tehnoloģiju investīcijas un apkalpes izdevumi	105
7.1	Tehniskās apkopes izmaksas	106
8	Izmaksu kopsavilkums	107
9	Diskusija	108
9.1	Izmantotās metodes un to ierobežojumi	108
9.2	Izpētes rezultāti	109
9.3	Tālāka izpēte	109
9.4	Rekomendācijas projektu vadībai	110

1 Ievads

1.1 Uzdevums

EKA – EKA Baltic, ir uzticēts uzdevums veikt ekspluatācijas izdevumu aprēķinu plānotajam multifunkcionālajam sporta un rekreācijas kompleksam Talsos, kas iekļauj ledus halli, peldbaseinu, u.c. telpas. Kopējā plānotā telpu platība ir aptuveni 7000 m². EKA ir jāveic aprēķini visam kompleksam, piedāvājot optimālu tehnisko risinājumu, balstoties uz pieredzi. Kā arī ir jāsniedz investīciju aplēses (materiāli un būvdarbi) ledus halles tehnoloģijām. Pakalpojuma līgums Nr. 9-23/2020/417.

1.2 Konsultants

EKA Baltic SIA
Gustava Zemgala gatve 74
LV-1039, Rīga Tel. +371
26592513
www.ekabaltic.lv

EKA sastāv no saldēšanas tehnoloģijas, enerģijas analīzes, energoefektivitātes un būvfizikas jomas speciālistiem industriālās būvēs.

EKA galvenā kompetence ir saldēšanas tehnoloģijas, koncentrējoties uz dabiskiem aukstumaģentiem, galvenokārt CO₂ un amonjaku. Iepriekšējie projekti ietver Eiropas pirmo pilno CO₂ ledus arēnu, kas kļuva pašpietiekama ar siltumu savas siltuma rekuperācijas sistēmas dēļ. Kā objektīvs eksperts ilgtspējīgas enerģijas un jo īpaši saldēšanas jomā EKA sniedz pakalpojumus gan privātajam, gan publiskajam sektoram visā pasaulē.

EKA ir izstrādājusi un tai ir iekrāta tehniskās informācija un pieredze, kas kopš 2004. gada ir attīstīta saldēšanas un rūpniecības ēkās. EKA projektu pamatā ir uzkrātā pieredze un objektu dati, kas tiek īstenoti balstoties uz enerģijas aprēķiniem, kuri tiek veikti ar publiski pieejamu programmatūru. Šos instrumentus, metodes un rezultātus lielā mērā ir pārbaudījušas pētniecības aprindas šajā nozarē, zinātniskajos rakstos un akadēmiskajās konferencēs.

EKA piedāvā plašu pakalpojumu klāstu saldēšanas un AVK tehnoloģijās. Vispārīgā ideja ir tāda, ka EKA kā nozares eksperts var atbalstīt un, ja nepieciešams, arī pārstāvēt klientu ar nepieciešamajām zināšanām, izstrādājot un realizējot labāko sistēmas risinājumu.

Šī ziņojuma izstrādē ir iesaistījušies sekojoši speciālisti:

- Juris Pomerancevs EKA Baltic SIA
- Jörgen Rogstam Energi & Kylanalys AB
- Yingrui Hao Energi & Kylanalys AB
- Cajus Grönqvist Energi & Kylanalys AB

- Simon Bolteau Energi & Kylanalys AB

Konsultanta atbildīgā kontaktpersona: Juris Pomerancevs

Epasts: juris.pomerancevs@ekabaltic.lv

1.3 Klients

Talsu novada pašvaldība

Kareivju iela 7

LV-3201, Talsi

Klienta kontaktpersona: Jolanta Skujeniece

Epasts: jolanta.skujeniece@talsi.lv

1.4 Objekts

Nosaukums: Multifunkcionālais sporta un rekreācijas komplekss Talsos

Būves raksturojums: Sporta un rekreācijas centrs ar aptuveni 7000 m² telpu platību, iekļaujot ledus halli, peldbaseinu, trenāžieru zāles, kafejnīcu, u.c.

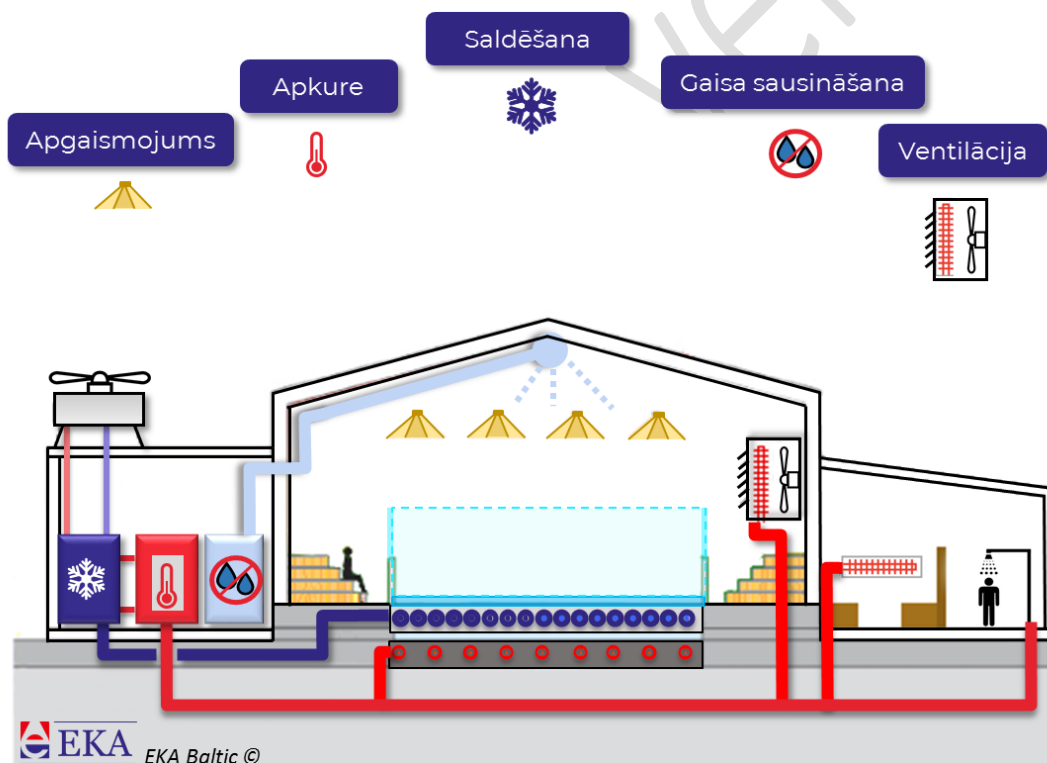
Otrā darba versija

2 Ievads ilgstspējīgas ledus halles tehnoloģijā

Pirms iedziļināšanās konkrētajā Talsu kompleksa gadījumā, tiek dots īss ievads par ledus halles tehnoloģijām, lai lasītājam sniegtu attiecīgo pamatinformāciju, pirms iepazīšanās ar rezultātiem.

Tipiska ledus halle vienā sezonas garumā (8 mēneši) izmanto aptuveni 1000 MWh enerģijas. Attēls 1 parāda piecas lielākās enerģijas sistēmas ledus hallē. Kopā šīs sistēmas ir atbildīgas par vairāk kā 90% enerģijas patēriņa. Tādēļ šo piecu sistēmu optimizēšana ir ļoti svarīga, lai sasniegtu energoefektīvu ledus halli.

Tradicionāli enerģijas sistēmas ēkā bieži vien ir pētītas un izstrādātas individuāli. Tas rada ievērojamu risku, jo īpaši attiecībā uz ledus hallēm, jo piecas lielās energosistēmas šāda veida būvē mijiedarbojas, kas nozīmē, ka tās var būtiski ietekmēt viena otras sniegumu (uz labo vai sliktu pusi). Tāpēc ir svarīgi raudzīties uz sistēmām no visaptveroša skatupunkta. Vienlaikus neaizmirstot arī citus svarīgus faktorus, piemēram, ēkas norobežojošās konstrukcijas, iekārtu vadības sistēmu, utt. Tādējādi iespējams panākt to, lai ledus halle būtu pēc iespējas ilgstspējīgāka un energoefektīvāka.

Attēls 1. Ledus halles lielākās sistēmas, kas patērē enerģiju.

Ledus hallē lielāko enerģijas ietaupījumu pārliciecināši visvairāk var panākt ieviešot modernu saldēšanas sistēmu ar optimizētu siltuma rekuperāciju. Tradicionālajās ledus hallēs saldēšanas sistēma pārnes siltumu prom no ledus laukuma un lielāko daļu no tās izvada ārpus ēkas uz āra gaisu. "Brīvā siltuma" daudzums parasti ir tik liels, ka tas varētu pilnībā nosegt apkures patēriņus ledus hallē, bet iemesls, kāpēc

lielākā daļa no tā netiek atgūta, ir tāpēc, ka siltums ir ar pārāk zemas temperatūru, lai tas būtu lietderīgs apkures vajadzībām.

EKA gadu gaitā ir pētījusi un izstrādājusi CO₂ saldēšanas sistēmas ar optimizētu siltuma rekuperāciju, jo īpaši ledus hallēs, lai atrisinātu iepriekš minēto problēmu. CO₂ saldēšanas sistēma ar tā saukto transkritisko darbību var paaugstināt izdalītā siltuma temperatūru, lai to varētu pilnībā izmantot un nosegtu apkures prasības. Tas nozīmē, ka ledus halles var kļūt pašpietiekamas ar iekšēji saražoto siltumu. Praksē tas varētu nozīmēt, ka ledus halle vairs nav atkarīga no centralizētās siltumapgādes vai jebkura cita siltuma avota.

Ir arī svarīgi pieminēt, ka CO₂ saldēšanas izmantošanas koncepcija, lai paceltu izdalītā siltuma temperatūru lietderīgā līmenī, ir piemērojama ne tikai ledus hallēs, to būtībā var izmantot jebkurā dzesēšanas-intensīvā būvē, piemēram, lielveikalos, zemu temperatūru noliktavās, datu centros, utt. Apvienojot visas dzesēšanas un apkures prasības iekārtā ar optimizētu siltuma rekuperāciju no modernas CO₂ saldēšanas sistēmas, tādējādi var vēl vairāk samazināt iekārtas enerģijas patēriņu un ekspluatācijas izmaksas.

CO₂ kā aukstumaģentam ir papildu ieguvums, ko tas sniedz, jo tā ir pārstrādāta, videi draudzīga, dabiska viela atšķirībā no tradicionālajiem sintētiskajiem aukstumaģentiem (HFC), kuriem ir augsts globālās sasilšanas potenciāls. CO₂ ir arī drošs aukstumaģents salīdzinājumā ar citām ilgtspējīgām alternatīvām, piemēram, propānu vai amonjaku, kur, piemēram, ar amonjaku jau neliela noplūde 0,5 kg var izraisīt nāvējošu vidi tipiska izmēra tehniskajā telpā. CO₂ jau tiek plaši izmantots lielveikalu saldēšanā, kas nozīmē, ka tā investīcijas un apkalpošanas cenas ir konkurētspējīgā līmenī ar visām citām alternatīvām.

3 Vispārīga informācija par kompleksu

Šajā nodaļā ir aprakstīta svarīgākā informācija, kas ir pieejama izpētes veikšanai, norādot uz ko tiek bāzēti aprēķini un to sagaidāmo precizitāti.

3.1 Pieejamā informācija

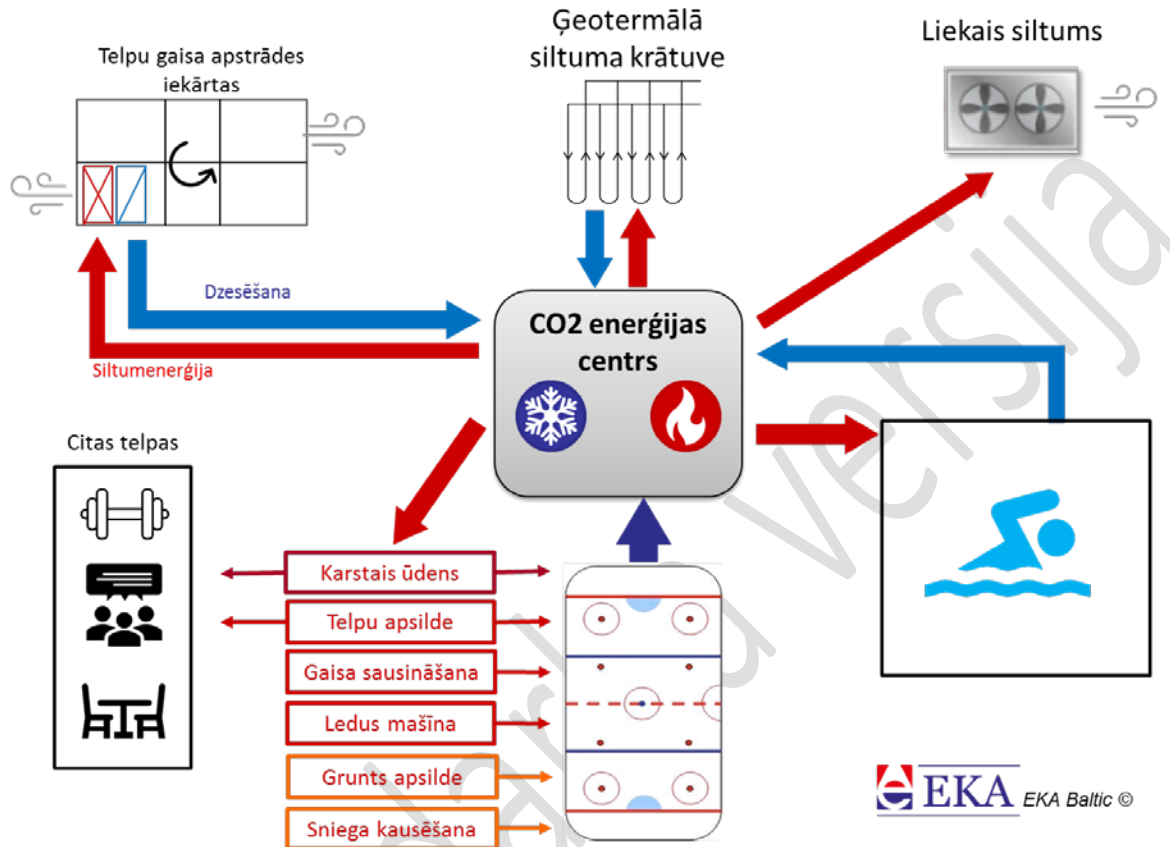
Šī ziņojuma sagatavošanas posmā, plānotais komplekss ir agrīnā stadijā. Ir sastādīta provizoriskā telpu programma, taču nav pieejams skīču projekts ar aptuveno arhitektūras plānojumu. Tā kā siltuma bilances aprēķins nav iespējams bez tā, EKA sagatavoja aptuvenu (zema detalizācijas pakāpe) ēkas telpu grupu sadalījumu un būves orientāciju pret debesspusēm. Pieejamo telpu programmu skatīt Pielikumā 1, EKA aprēķina zonu plānojumu skatīt Pielikumā 2. Plānojuma loģika ir balstīta uz telpu programmas specifikāciju un diskusijām ar Talsu pašvaldību. Ārsienu logu virsmas laukums ir pieņemtas kā 20% no sienu laukuma, ar izņēmumu ledus hallei, kur nav logu. Ēkas pieņemtais augstums 7 metri.

Ir svarīgi ņemt vērā to, ka tālākā projekta attīstības stadijā, kad būs definēts arhitektoniskais risinājums, līdz ar precīzākiem izejas datiem mainīsies paredzamais enerģijas patēriņš, līdz ar to, ir ieteicams veikt atkārtotus enerģijas aprēķinus ar augstāka līmeņa detalizāciju tālākajā projekta posmā.

Ledus halle un peldbaseins tiks vienmērīgi aktīvi izmantoti visa gada garumā, pārtraukumi nav paredzēti. Cita informācija par paredzamo būvi un tās lietošanu ir pieņemta caur diskusijām ar pašvaldības pārstāvjiem, kā arī ņemot vērā līdzīgu objektu lietošanas pieredzi un industrijas vadlīnijas.

3.2 Piedāvātais enerģijas sistēmu risinājums

Lai radītu labāku skaidrību par ziņojuma struktūru, Attēls 2 ir parādīts ierosinātais Talsu kompleksa enerģosistēmas risinājums attiecībā uz apsildes un dzesēšanas konceptu.

Attēls 2. Talsu komplekss – enerģijas sistēmu koncepts.

Loģika ir šāda:

- CO2 sistēma (enerģijas centrs) sastāvēs no divpakāpju saldēšanas o Vidējās temperatūras dzesēšana – CO2 netiešā
 - Ledus laukumam o Augstas temperatūras dzesēšana – CO2 netiešā
 - Citu telpu dzesēšanai
- CO2 sistēmas (enerģijas centra) siltuma rekuperāciju izmantos kā galveno siltuma avotu
 - o Visām ledus halles apkures prasībām o Visu pārējo telpu apkures prasības
- o Maksimāli daudz izmantot peldbaseina vajadzībām
 - Geotermālā siltuma krātuve o Trūkstošo siltumu nosedz izmantojot geotermālo siltumu

4 Ledus halles telpu grupa

Šajā sadaļā ir aprakstīti aprēķini, kas saistīti ar Talsu kompleksa ledus halles telpu grupas enerģijas un ūdens patēriņu. Tas ir iekļauts šajā ziņojumā, lai veidotos labāka izpratne par rezultātu izcelsmi.

4.1 Apkures un dzesēšanas slodzes

Apkures un dzesēšanas slodzes ir rēķinātas uz datorsimulācijas modeļa bāzes, kas ir EKA izstrādāts aprēķina rīks. Tas pamatojas ēkas siltuma bilances modelēšanas metodiku, kā arī EKA iekrātajiem empīriskajiem datiem, kuru precizitāte ir pārbaudīta vairākās recenzētās zinātniskajās publikācijās. Daži no pieņēmumiem ir ņemti no ASHRAE rokasgrāmatām, Latvijas MK normatīvu definētajās aprēķina metodēm vai LVS standartiem.

4.1.1.1 HALLES GAISA APSILDE

Halles telpa robežojas ar āra gaisu, grunti un iekštelpām. Pieņemtajā telpu izvietojumā halles un peldbaseina zonas nerobežojas – starp tām ir vispārīgo telpu grupa ar +21°C temperatūru. Pieņemtā ledus halles gaisa temperatūra ir nemainīga +8°C. Halles siltuma bilanci galvenie noteicošie siltuma zudumi un iekšējie siltuma ieguvumi:

- Siltuma pārnese no halles gaisa uz ledus virsmu
- Siltuma pārnese no blakus esošajām telpām uz halli
- Siltuma pārnese starp halles gaisu un āra gaisu
- Siltuma pārnese starp halles gaisu un grunti
- Gaisa infiltrācijas zudumi
- Iekšējie siltuma ieguvumi no cilvēkiem
- Iekšējie siltuma ieguvumi no apgaismojuma un aprīkojuma

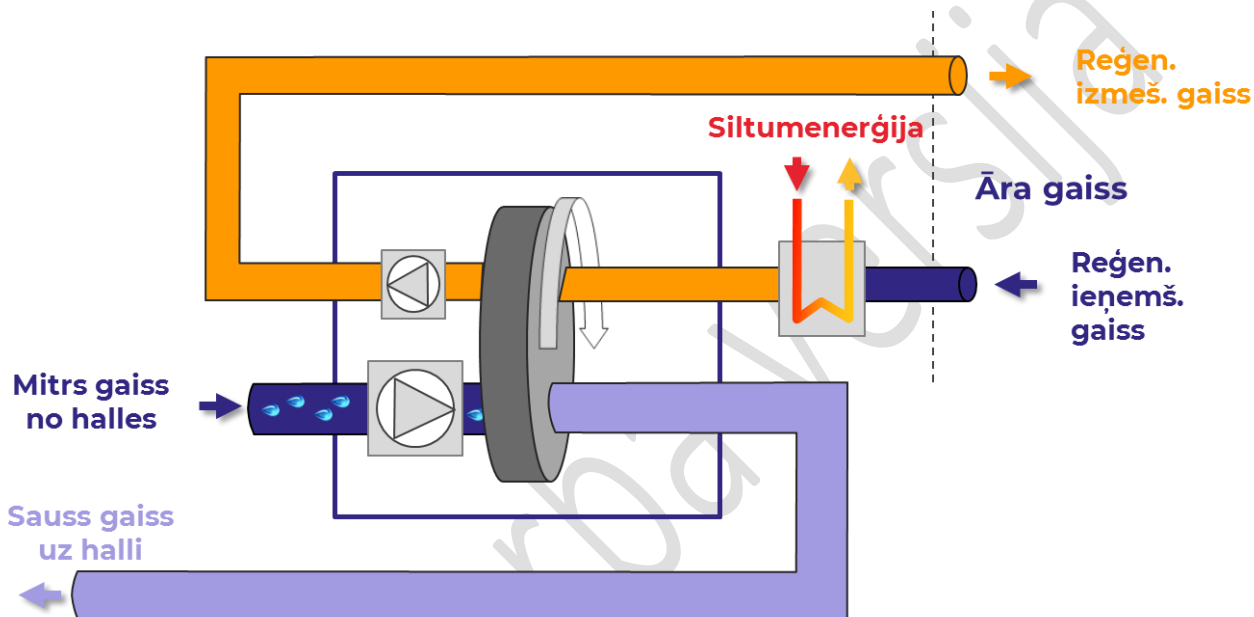
Tabula 1. Halles klimats un pieņemto norobežojošo konstrukciju parametri.

Parametrs	Vērtība
Ledus virsmas temperatūra	-3 °C
Halles gaisa temperatūra	+8°C
Iekšējo sienu siltumpārnese koeficients	0.37 W/(m ² -K)
Iekšējā stiklojuma siltumpārnese koeficients	1.0 W/(m ² -K)
Ārsienu siltumpārnese koeficients	0.18 W/(m ² -K)
Grīdas siltumpārnese koeficients	0.1 W/(m ² -K)
Jumta siltumpārnese koeficients	0.1 W/(m ² -K)

Halles gaisa temperatūras uzturēšanai aprēķinātā siltumenerģija gadā sastāda 484 MWh/gadā. Tā tiek nodrošināta ar gaisa apsildi.

4.1.1.2 GAISA SAUSINĀŠANA

Ledus hallē ir svarīgi uzturēt optimālu iekštelpu mitruma līmeni, lai izvairītos no tādām problēmām kā migla, mitruma kondensācija uz stikla, sēnītes attīstīšanās norobežojošajās konstrukcijās, u.c. Praktiskā pieredze gan Skandināvijā, gan Latvijā rāda, ka visbiežāk šādas problēmas izraisa projektēšanas stadijā ledus hallēm neatbilstošu tehnoloģiju izvēle. Pētījumi par mitruma kontroli ledus hallēs rāda, ka optimālākā tehnoloģija gaisa sausināšanai ir adsorbcijas tipa sausinātāji. Papildus labākai funkcionalitātei šī tehnoloģija izmanto siltumu, un tā kā sausināšana ir nepieciešama, galvenokārt, gada siltajos mēnešos, tad ir laba sakritība ar to, ka ir pieejams vairāk liekā siltuma no saldēšanas sistēmas.

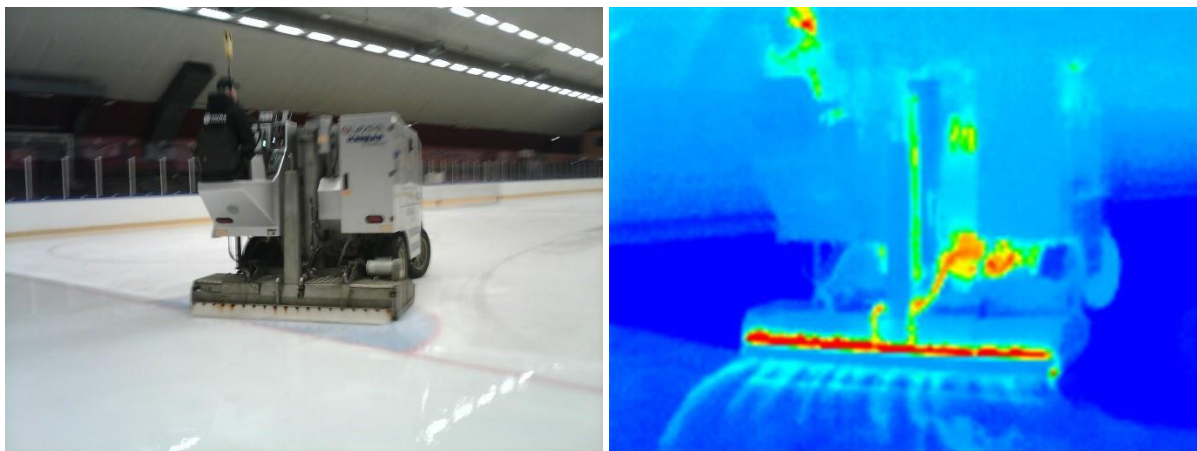

Attēls 3. Adsorbcijas tipa gaisa sausināšanas tehnoloģija, ieteicamais risinājums Talsu ledus hallei.

Ņemot vērā paredzamo Talsu ledus halles lielumu un lietošanas intensitāti, ir aprēķināta sausināšanas jauda mitruma līmeņa uzturēšanai visam gadam, kas ir mainīga atkarībā no āra klimata, lietošanas intensitātes, u.c. Šī sausināšanas jauda tiek nodrošināta izmantojot siltumenerģiju un elektroenerģiju. Gada griezumā šīs funkcijas nodrošināšanai nepieciešamas 35 MWh siltumenerģijas un 6 MWh elektroenerģijas.

4.1.1.3 LEDUS APSTRĀDES MAŠĪNA UN SNIEGA KAUSĒŠANAS BEDRE

Lai ledus būtu kvalitatīvs, tas regulāri tiek apstrādāts ar speciālu ledus apstrādes mašīnu, kura noskrāpē plānu kārtu ledus, savāc to un uzlej jaunu slāni, izmantojot siltu ūdeni, kura temperatūru praksē izvēlas vietējie ledus meistri, aprēķinos tiek pieņemta +40°C ūdens temperatūra un 500 litri tilpums vienai ledus apstrādes reizei, kopā 7 reizes dienā. Aprēķinātā nepieciešamā siltumenerģija šī ūdens uzsildīšanai gada griezumā ir 52 MWh.

Attēls 4. Ledus apstrādes process, kuram nepieciešama siltumenerģija.

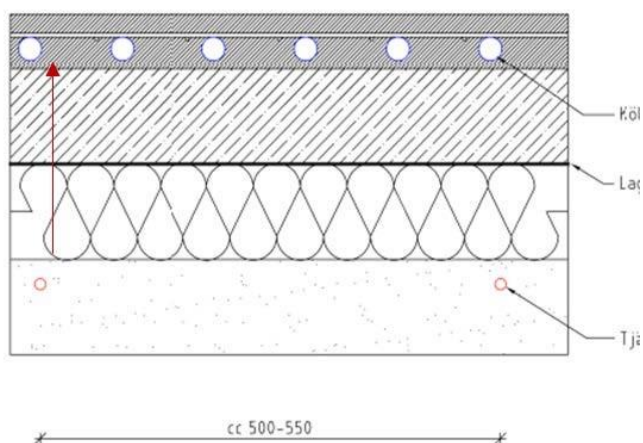
Pēc apstrādes ir jāatbrīvojas no mašīnā sakrātā sniega un to visbiežāk dara izmetot to ārā pie halles. Energoefektivitātes, ūdens sekundāras izmantošanas un vietas taupības nolūkos ir ieteicams izmantot sniega kausēšanas bedri. Tās darbībai ir nepieciešama siltumenerģija zemā temperatūrā, Talsu kompleksā nepieciešami aptuveni 136 MWh siltumenerģijas.

Attēls 5. Ar ledus apstrādi saistītie pieņēmumi.

Parametrs	Vērtība
Ledus platība	1642 m ²
Ūdens tilpums 1 apstrādes reizei	500 litri
Aukstā ūdens temperatūra	+5 °C
Karstā ūdens temperatūra	+40 °C
Ūdens temperatūra pēc sniega izkausēšanas	+10 °C

4.1.1.4 GRUNTS APSILDE

Ir jānodrošina apsilde gruntij zem ledus laukuma grīdas, lai novērstu grunts sasalšanu, kas var novest pie grīdas bojājumiem.

Attēls 6. Grunts apsildes caurules ir pirmā grīdas kārtā.

Siltuma pārnese notiek no grunts apsildes caurulēm uz saldēšanas caurulēm, raugoties no zemākā uz augstāko, grīda sastāv no sekojošiem slāņiem:

- Betona slānis 1 • Betona slānis 2
- Siltumizolācija
- Grunts

Pieņemot tipiskas ledus laukuma grīdas risinājumu (materiāli, slāņu biezumus), aprēķinātā nepieciešamā siltumenerģija grunts apsildei ir 6 MWh/gadā.

4.1.2 CITU TELPU APKURES UN DZESĒŠANAS SLODZES

Citas telpas, kurās tiek uzturēta komforta temperatūra +21°C ir vestibils, ģērbtuves, kafejnīca, rehabilitācijas telpas, u.c. To siltuma un dzesēšanas slodze mainās visa gada garumā, iekļaujot tādus procesus kā siltuma pārnese starp telpu konstrukcijām, ventilācijas gaisa apsilde, saules siltuma ieguvumi, u.c.

Gadā nepieciešamā siltumenerģija šo telpu apsildei ir 99 MWh. Dzesēšanas slodze gada laikā 30 MWh (tā ir termālā enerģija, kas jānodzesē dzesēšanas iekārtām).

4.1.3 KARSTĀ ŪDENS

Karstā ūdens patēriņš ledus halles telpām iedalīts 2 grupās – patēriņš dušās sporta aktivitāšu apmeklētājiem un patēriņš citās telpās. Enerģijas aprēķiniem tiek pieņemts, ka 7 stundas/dienā 50 cilvēki/stundā izmanto dušas un 15 cilvēki/stundā izmanto karsto ūdeni citām vajadzībām. Gada laikā karstā ūdens izmantošanai vajadzīgais aprēķinātais siltumenerģijas patēriņš ir 132 MWh.

Tabula 2. Karstā ūdens patēriņa dušās pieņēmumi.

Parametrs	Vērtība
Ūdens temperatūra no dušas maisītāja	+43 °C
Ūdens plūsma uz vienu dušas maisītāju	0.06 l/s
Karstā ūdens temperatūra	+60 °C
Karstā ūdens plūsma	0.04 l/s
Mazgāšanās laiks uz cilvēku	5 min

4.2 Saldēšanas sistēmas elektroenerģija un siltuma rekuperācija

Saldēšanas sistēmas pamatfunkcija ir kvalitatīva ledus nodrošināšana visa gada garumā, tādēļ šī ir viena no nozīmīgākajām sistēmām ledus hallē, kā arī viena no energoietilpīgākajām.

EKA pieredze ar tehniski ekonomisko pamatojumu izstrādi vairākām ledus hallēm ļauj paredzēt, ka visoptimālākais risinājums Talsu kompleksā ir CO2 netiešā sistēma ar amonjaka hidroksīdu sekundārajā lokā. Tiek pieņemts, ka sistēma ir ar divu pakāpju iztvaikošanu -11°C ledus saldēšanai un +2°C gaisa kondicionēšanai. Kā arī ir pieņemta siltuma rekuperācija divās pakāpēs ar akumulācijas izmantošanu.

Saldēšanas slodze uz ledus laukumu ir aprēķināta izmantojot korelācijas no vairāku esošu ledus haļļu datiem visā pasaulē, kas ir EKA iekrāta datu bāze. Dzesēšana slodze gaisa kondicionēšanai ir aprakstīta iepriekš, nodaļā 4.1.2.

Tabula 3. Saldēšanas sistēmas īss apraksts.

Nosaukums	Vērtība
Aukstumaģents	R744 (CO2)
Sekundārais šķidrums	Amonjaka hidroksīds
Kompresoru tips	Virzuļtipa, transkritiskie
Ātrumu vadība	Kompresori, sūkņi, ventilatori
Iztvaikotāja tips	Pārplūdes tipa
Siltuma rekuperācija	2 pakāpes
Klimata apstākļi	Kolka (IWEC2)

Aprēķinu rezultāti rāda, ka saldēšanas sistēmas elektroenerģijas patēriņš gadā ir 488 MWh, iekļaujot gan kompresoru, gan sūkņu un ventilatoru patēriņu,

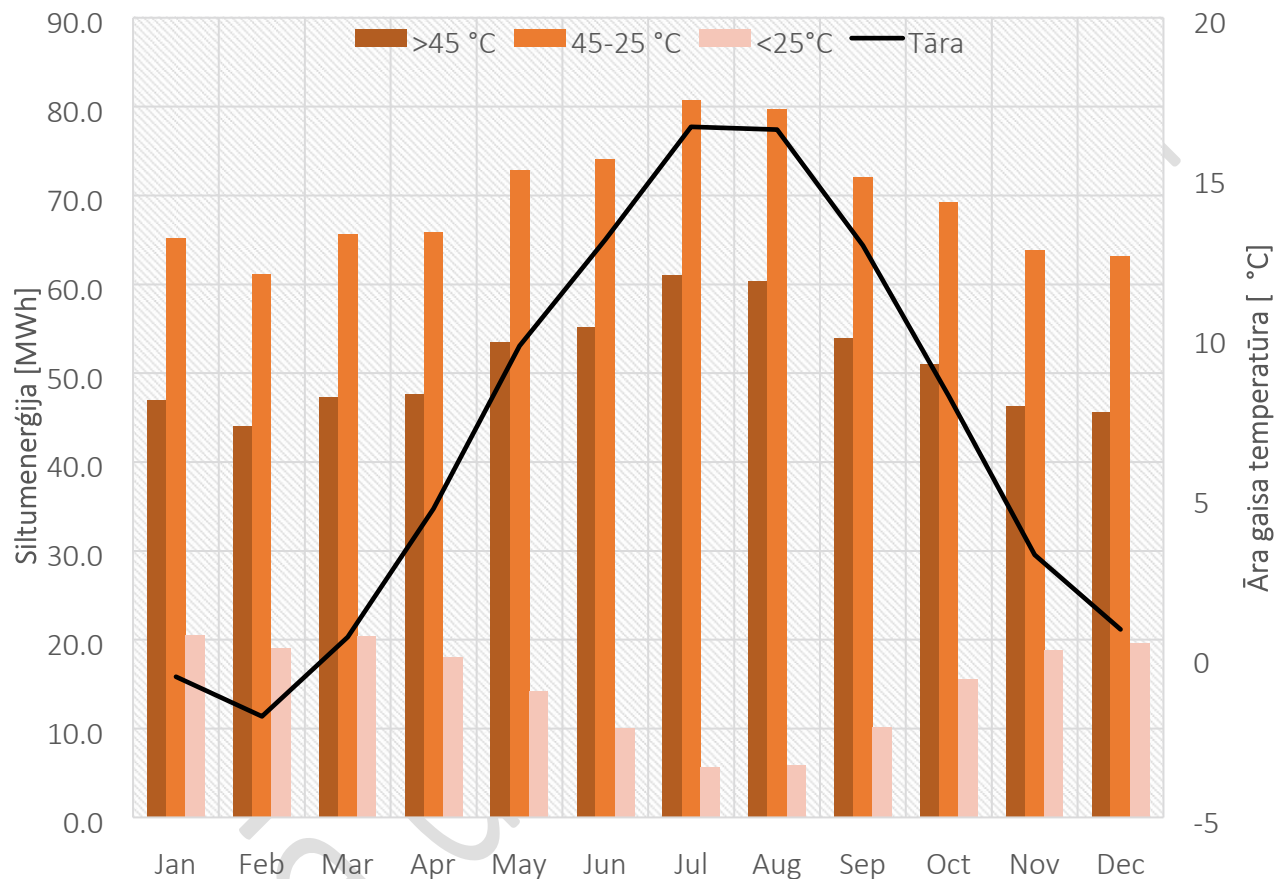
Tabula 4. Saldēšanas sistēmas ikmēneša elektroenerģijas patēriņš.

Mēnesis	Kompresori [MWh]	Ventilatori un sūkņi [MWh]	Kopā [MWh]
Jan	32.1	5.9	38.0
Feb	29.1	5.3	34.4
Mar	32.3	6.1	38.4
Apr	32.3	6.2	38.5
May	35.9	6.7	42.6
Jun	36.7	6.6	43.3
Jul	40.2	6.9	47.1
Aug	40.0	6.9	46.8
Sep	35.9	6.4	42.3
Oct	34.5	6.2	40.7
Nov	31.6	5.7	37.3
Dec	32.2	5.9	38.1
Kopā	412.7	74.7	487.5

Šīs sistēmas ģenerēto siltumu Talsu kompleksā izmantos maksimāli iespējamā apjomā, lai samazinātu ikmēneša siltumenerģijas izdevumus. Tā kā kompleksā būs vairāki siltuma patērētāji, siltuma rekuperācijas integrēšanai ir teicams potenciāls, jo distance starp saldēšanas iekārtu un siltuma patērētājiem nav liela.

Kopējais pieejamais siltuma apjoms no saldēšanas sistēmas ir 1411 MWh/gadā – siltumenerģija, kura ir maksimāli izmantota pašpatēriņam. Lai tas būtu iespējams ir jāievēro izdalītā siltuma temperatūra un patēriņa temperatūras līmeņi, ko atrisina ar pietiekošu siltuma akumulāciju. Siltuma rekuperācijas izmantošanas intensitāte Talsu kompleksā ir aprakstīta šī ziņojuma gala rezultātu sadaļā.

Ikmēneša pieejamā siltuma rekuperācijas enerģija ir parādīta Attēls 7.

Attēls 7. Talsu kompleksā pieejamās siltuma rekuperācijas enerģijas sadalījums pa mēnešiem un temperatūras diapazona.

4.3 Citi elektroenerģijas patērētāji

4.3.1 VENTILĀCIJA

Ventilācijas sistēma patērē elektroenerģiju, galvenokārt, ventilatoru darbībai. Nepieciešamās gaisa plūsmas ir saskaņā ar prasībām uz noteiktam cilvēku daudzumam, ventilatoru elektroenerģijas patēriņa aprēķinam izmantota SFP (specific fan power) vērtība 1.9. Ikgadējais elektroenerģijas patēriņš ventilācijas sistēmai ir 25 MWh.

4.3.2 LEDUS HALLES APGAISMOJUMS

Talsu ledus laukumam vajadzīga moderna LED tehnoloģija ar uzstādīto jaudu 12 kW, kas ļauj sasniegt 700 lux. Ledus laukuma apgaismojums dienas laikā ir atkarīgs no aktivitātes – mazākas nozīmes treniņiem ir ieteicams samazināt intensitāti, taupot enerģiju. Analīzei pieņemtais apgaismojuma intensitātes grafiks 12 stundu sadalījumā ir – 3 stundas 40%, 6 stundas 60%, 3 stundas 90%. Kopējais aprēķinātais elektroenerģijas patēriņš ledus hallei gadā ir 30 MWh.

4.3.3 PĀRĒJO TELPU ELEKTROENERĢIJAS PATĒRIŅŠ

Elektroenerģijas patēriņš aprīkojumam pārējās telpās ir balstīts uz LVS EN ISO 13790:2008, kopējais aprēķinātais elektroenerģijas patēriņš ir 37.3 MWh/gadā.

Tabula 5. Aprīkojuma elektroenerģijas patēriņš dažādās kompleksa telpās.

Telpa	Elektroenerģijas patēriņš gadā [MWh]
Vestibils	6.2
Kafejnīca	7.7
Ģērbtuves	10.9
Trenažieru zāle	5.7
Biroji	4.2
Noliktavas	1.2
Tehniskās telpas	1.3

4.4 Ūdens patēriņš

Divi galvenie ūdens patērētāji ledus halles telpu grupā ir dušas un ledus apstrādes process, kā aprakstīts nodaļās 4.1.1.3 un 4.1.3. Šo funkciju nodrošināšanai ledus halles telpu grupā kopējais ūdens patēriņš gadā ir 4271 m³.

5 Peldbaseina telpu grupa

Peldbaseina telpu grupas aprēķina metode atšķiras no ledus halles telpu grupas, būtiskākais ir tas, ka šī atšķirība padara peldbaseina telpu grupas aprēķinus ar lielāku nenoteiktības pakāpi. Sīkāku aprakstu par iemesliem un ietekmi uz rezultātiem var apskatīt skatīt nodaļā 9.1.

Peldbaseina telpu grupa iekļauj:

- Pagrabstāvs
- 910 m² tehniskās telpas zem peldbaseina
 - 1. Stāvs
- 910 m² baseina, atpūtas un pirts zona
 - 250 m² galvenais peldbaseins
 - 80 m² bērnu peldbaseins
 - 24 m² zīdaiņu peldbaseins ○ 200 m² biroju telpas ○ 120 m² tehniskās telpas ○ 340 m² ģerbtuves, u.c.

5.1 Elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš

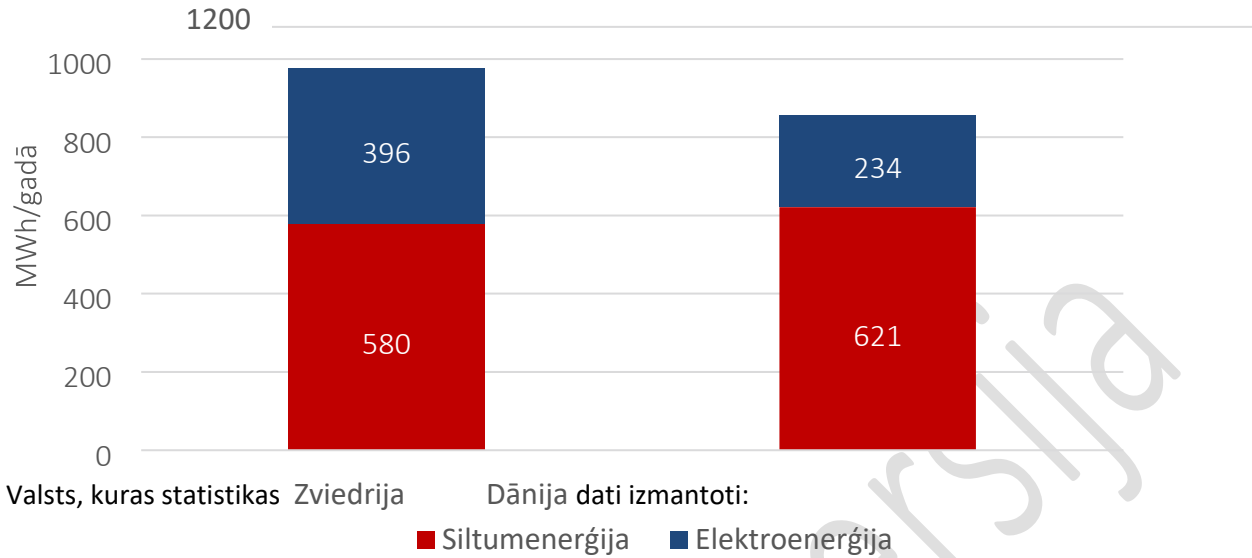
Pirms noteikt peldbaseina telpu grupu enerģijas patēriņu, tika apkopoti dažādu valstu statistiskie dati īpatnējam enerģijas patēriņam (kWh/m²/gadā), konkrētāk Zviedrijas (2009.g.) un Dānijas (2015. g.) dati.

Tabula 6. Dažādu valstu peldbaseinu patēriņa īpatnējie rādītāji, kvalitatīva datu izlase.

	Siltumenerģija	Elektroenerģija	Mērvienība
Zviedrija	239	163	kWh/m ² -grīdas-platības/gadā
Dānija	1754	662	kWh/m ² -baseina-platības/gadā

Visa gada patēriņu aprēķina izmantojot īpatnējo rādītāju un grīdas (2425 m²) vai baseinu (354 m²) kopējo platību peldbaseina telpu grupai, attiecinot to uz Talsu kompleksu, rezultāti redzami Attēls 8. Var secināt, ka Dānijas astauce rāda zemāku kopējo enerģijas patēriņu, un viens no galvenajiem iemesliem ir jaunāku datu izmantošana. To var interpretēt kā modernāku tehnoloģiju izmantošanu, tādējādi energoefektīvāku peldbaseinu. Tā iemesla dēļ tieši Dānijas īpatnējais enerģijas patēriņš ir izvēlēts kā atbilstošākais un tiek izmantots Talsu peldbaseina telpu grupas aprēķinam.

Enerģijas patēriņš Talsu peldbaseinā atkarībā no izmantotās atsauces (valstu statistika)

Attēls 8. Rezultējošais enerģijas patēriņš Talsu peldbaseinā, izmantojot dažādu valstu īpatnējos rādītājus.

Tā kā siltumenerģijas patēriņš gada laikā nav vienmērīgs, t.i., ziemā tas ir augstāks, tad ikmēneša siltumenerģijas patēriņa sadalījums nav vienmērīgs. Lai noteiktu aptuveno sadalījumu ir izmantoti pētījuma rezultāti.

Tabula 7. Aprēķinātais ikmēneša enerģijas patēriņš peldbaseina telpu grupā. Ievērot, ka šis nav gala patēriņš, jo nav iekļauta siltuma rekuperācija.

Mēnesis	Siltumslodze [MWh]	Elektroenerģija [MWh]
Jan	66.7	19.9
Feb	58.2	18.0
Mar	58.0	19.9
Apr	50.6	19.3
May	46.5	19.9
Jun	40.6	19.3
Jul	41.6	19.9
Aug	42.5	19.9
Sep	44.9	19.3
Oct	51.6	19.9
Nov	56.7	19.3
Dec	62.9	19.9
Kopā	620.9	243.3

5.2 Ūdens patēriņš

Ūdens patēriņš peldbaseina telpu grupā ir gan pastāvīga peldbaseina ūdens nomainībai, gan dušās. Kopējais patēriņš ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, kā piemēram, apmeklētāju skaita, ūdens apstrādes tehnoloģijām.

Taču, tā kā peldbaseina telpu grupa nav analizēta detalizētā līmenī, tad patēriņš ir skatīts no vairākiem līdzīga izmēra baseiniem Somijā. Kā arī norādīti dažu valstu vidējie rādītāji uz apmeklētāju, ko var izmantot aprēķinam, kad zināms apmeklētāju skaits gadā.

Tabula 8. Ūdens patēriņa dati dažos peldbaseinos Somijā.

Baseina nosaukums	Ūdens patēriņš [m ³ /gadā]	Telpu platība [m ²]	Ūdens platība [m ²]	Atvērto dienu skaits gadā	Apmeklētāji gadā
Haapaveden uimahalli	6130	1603	362	280	
Urheiluhallit Kontula (Kontulan uimahalli)	11453	1945	284	320	133146
Tervakosken uimahalli	7554	1615	301	320	46632
Elimäen/Korian uimahalli	6943	1000	303	300	

Tabula 9. Dažu valstu īpatnējie rādītāji ūdens patēriņam peldbaseinos.

Valsts	Īpatnējais patēriņš gadā
Somija	4538 litri/m ² -grīdas-platības
Dānija	72 litri/apmeklētāju

6 Enerģijas un ūdens patēriņa kopsavilkums

Šajā sadaļā ir apkopoti galvenie rezultāti – pirtās enerģijas patēriņš un ūdens patēriņš visam kompleksam ēkas robežās.

6.1 Siltuma rekuperācijas izmantošana

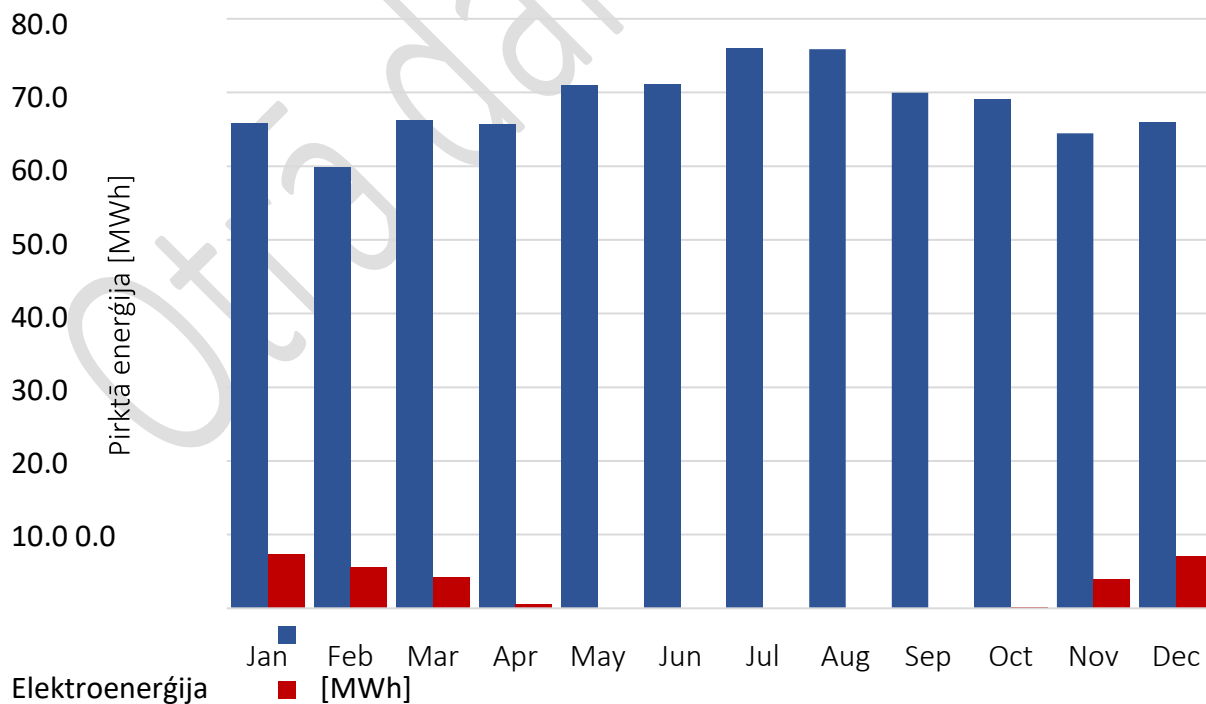
Modelī paredzēts, ka siltumenerģija no saldēšanas iekārtām tiek izmantota ne tikai ledus halles telpu grupas patēriņam, bet arī peldbaseina telpu grupai. Lai atrastu faktisko rekuperācijas izmantošanas potenciālu, ir analizēts pieejamā siltuma daudzums nepieciešamajā temperatūrā un tad salāgots ar siltuma patēriņu attiecīgajā laikā.

Tabula 10. Siltuma rekuperācijas rādītāji gada griezumā.

Nosaukums	Rādītājs
Kopējā siltumslodze kompleksam	1630 MWh/gadā (100%)
Siltumenerģijas daudzums, kas tiek nosepts ar siltuma rekuperāciju	1515 MWh/gadā (93%)
Siltumenerģijas iztrūkums (aukstajos periodos)	115 MWh/gadā
Siltumenerģijas pārpalikums (siltajos periodos)	96 MWh/gadā

6.2 Pirtās enerģijas apjoms

Aprēķinātais enerģijas patēriņš Talsu kompleksa ēkai ir parādīts Attēls 9, kā redzams lielāko daļu sastāda elektroenerģija 821 MWh, kamēr siltumenerģijas patēriņš gadā sastāda 115 MWh.

Elektroenerģija ģeotermālā siltuma izmantošanai [MWh]

Attēls 9. Agrīnās ieceres stadijā aprēķinātais kopējais ikmēneša pirtās siltumenerģijas un elektroenerģijas apjoms Talsu sporta un rekreācijas kompleksam.

Tabula 11. Agrīnās ieceres stadijā aprēķinātais kopējais ikmēneša pirtās siltumenerģijas un elektroenerģijas apjoms Talsu sporta un rekreācijas kompleksam.

Mēnesis	Siltumenerģija [MWh]	Elektroenerģija [MWh]	Elektroenerģija ģeotermālā siltuma izmantošanai [MWh]	Elektroenerģija kopā [MWh]
Jan	0.0	65.8	7.4	75.6
Feb	0.0	59.8	5.5	67.1
Mar	0.0	66.3	4.2	71.8
Apr	0.0	65.7	0.6	66.5
May	0.0	71.0	0.0	71.0
Jun	0.0	71.1	0.0	71.1
Jul	0.0	76.0	0.0	76.0
Aug	0.0	75.9	0.0	75.9
Sep	0.0	70.0	0.0	70.0
Oct	0.0	69.1	0.2	69.3
Nov	0.0	64.5	4.0	69.7
Dec	0.0	66.0	7.0	75.2
Kopā	0.0	821.0	28.9	849.9

6.3 Kopējā ūdens patēriņa apjoms

Ikmēneša ūdens patēriņš ir aprēķināts tikai ledus halles telpu grupai, kamēr peldbaseina telpu grupai tiek norādīti indikatīvas vērtības nodaļā 5.2, kuras var izmantot aprēķinam.

Tabula 12. Ikmēneša ūdens patēriņš ledus halles telpu grupā.

Mēnesis	Ledus halle [m3]
Jan	362.7
Feb	327.6
Mar	362.7
Apr	351.0
May	362.7
Jun	351.0
Jul	362.7
Aug	362.7

Sep	351.0
Oct	362.7
Nov	351.0
Dec	362.7
Kopā	4270.5

7 Ledus halles tehnoloģiju investīcijas un apkalpes izdevumi

Šajā nodaļā ir apkopotas ledus halles tehnoloģisko risinājumu investīcijas (materiāli un būvdarbi, bez PVN), un apkopju izmaksas, kas atbilst šā ziņojuma iepriekšējās nodaļās analizētajām prasībām. Šajā konkrētajā gadījumā iesniegtās izmaksas ir par ledus halles tehnoloģijām.

Veikto cenu aplēšu pamatā ir apkopotā pieredze un dati no reālu ledus halļu objektiem, kas iekrāta gadu gaitā darbojoties šajā nišā, tostarp dažādu piegādātāju cenu norādes iekārtām ar nepieciešamo jaudo, kas aprēķinātas līdzīgiem projektiem. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, cenu norādes parasti iekļaujas +/- 10% robežās. Turklāt cenu aplēses galvenokārt balstās uz Zviedrijas tirgus datiem, bet tās ir veiksmīgi piemērotas arī citās Eiropas valstīs ar "nelielām korekcijām" cenu līmenī salīdzinājumā ar Zviedrijas līmeni.

Jāatzīmē, ka cenu aplēses šajā brīdī neiekļauj citu funkciju, piemēram, peldbaseina un citu apkārtējo telpu, prasības. Tādēļ, piemēram, lai nodrošinātu visu siltumenerģijas patēriņa noseģšanu visa gada laikā, jāiekļauj arī papildus siltuma avota investīcijas, kā piemēram ģeotermālā siltuma krātuves vai centralizētā siltumapgāde. Turklāt šeit nav iekļautas investīcijas citu telpu dzesēšanas iekārtām (piemēram, telpu dzesēšana siltajā periodā), bet tās noteikti ietekmētu energosistēmu optimālu projektēšanu (tostarp iespējamo ģeotermālās siltuma krātuves lielumu) maksimālai energoefektivitātei un minimālajām kopējām nekustamā īpašuma izmaksām.

Papildu dzesēšanas prasību (piemēram, telpu dzesēšanas), ģeotermālās siltuma krātuves (izmērs un cena/m) un/vai ārējā siltuma avota integrācijas ietekme uz kopējām investīcijām un ierosināto energosistēmas risinājuma kopējo veiktspēju ir ieteicams izpētīt tālākā posmā, jo īpaši, kad būs skaidrs būves apjoms un arhitektūras risinājums.

Tabula 13. Investīciju aplēses ledus halles tehnoloģiju budžetam, Talsu kompleksam optimāls risinājums.

Iekārtas/tehnoloģijas	Iekļauj	Cena Materiāli + būvdarbi
Saldēšanas sistēma, CO2 netiešā ar amonjaka hidroksīdu sekundārajā lokā	Čillieris, gāzes dzesētājs, iztvaikotājs, sūkņi	
Ledus laukuma grīda - 58 m x 28 m	Grunts apsildes caurules, siltumizolācija, betons, aukstumnesēja caurules (plastmasa)	
Siltuma rekuperācijas (SR) sistēma – sagatavota pieslēgšanai pie citiem ēkas patērētājiem	SR siltummaiņi, akumulācijas tvertnes, caurules, sūkņi, u.c.	

Halles gaisa sausināšanas sistēma – uztur optimālu mitruma līmeni, novērš bojājumu riskus	lekārta, sadales gaisa vadi
Halles ventilācijas sistēma – gaisa apsildei un vēdināšanai, kad nepieciešams	lekārta, gaisa vadi, sadales sistēma virs tribīnēm
Vadības sistēma	Halles enerģijas monitoringa sistēma un vadība (saldēšana/apkure/sausināšana/ventilācija/u.c.)

Kopā (bez PVN): 960 000 €

Kā arī tiek doti papildus citu investīciju paredzamie apmēri:

- Moderna LED apgaismojuma sistēma ledus halles telpai izmaksā 40 000 – 50 000 € (bez PVN).
- Ledus halles apmales (amortizējošas), aizsargstikls, stiprinājumi 150 000 – 200 000 € (bez PVN).
- Sniega kausēšanas bedre ir rekomendējama ledus hallēm siltākos klimatos vai kad tie darbojas visu gadu, jo tas uzlabo sistēmas energoefektivitāti un sniedz praktisku labumu. Sniega kausēšanas bedres investīcijas svārstās 150 000 – 200 000 € robežās. Iekļauj materiālus un būvdarbus.

7.1 Tehniskās apkopes izmaksas

Tehnisko apkopju izmaksas, kas norādītas Tabulā 14 ir attiecināmas uz tehnoloģijām, kas norādītas Tabulā 13.

Apkopju izmaksas iedala ikgadējās un periodiskajās.

Kā norāda nosaukums, ikgadējās apkopes attiecas uz uzturēšanu un apkalpošanu, kas tiek veikta katru gadu, lai uzturētu sistēmas, lai tās darbotos, kā paredzēts. Aplēstā cena ietver arī kļūdu novēršanu, kas nozīmē, ka tiek ievērtētas gan paredzētās, gan neparedzētās apkopes, ņemot vērā iekrāto pieredzi.

Periodiskās apkopes attiecas uz pakalpojumu, kas tiek veikts ar noteiktu intervālu, piemēram, ik pēc 5-10 gadiem, un parasti ar ievērojamāku cenu individuālajai apkopei salīdzinājumā ar ikgadējo apkopi. Piemēri šeit ir kompresora nomainīšana, gaisa sausinātāja sorbcijas riteņu nomainīšana utt. Periodiskais pakalpojums ir pārrēķināts ekvivalenti 1 gada vērtībai.

Tabula 14. CO2 saldēšanas sistēmas tehnisko apkopju izmaksas

Apkopes veids	Izdevumi ekvivalenti 1 gadam
Ikgadējā apkope	6 000 €
Periodiskā apkope	3 500 €
Kopā: 9 500 €	

8 Izmaksu kopsavilkums

Tabula 15. Investīciju aplēses ledus halles tehnoloģiju budžetam.

Nr. p.k.	Sadaļa	Komentāri	Cena (materiāli + būvdarbi), EUR
1	Saldēšanas sistēma, CO2 netiešā ar amonjaka hidroksīdu sekundārajā lokā	Čillēris, gāzes dzesētājs, iztvaikotājs, sūkņi	960 000
2	Ledus laukuma grīda	Grunts apsildes caurules, siltumizolācija, betons, aukstumnesēja caurules (plastmasa)	
3	Siltuma rekuperācijas sistēma - sagatavota pieslēgšanai pie ēkas patērētājiem	SR siltummaiņi, akumulācijas tvertnes, caurules, sūkņi, u.c.	
4	Halles gaisa sausināšanas sistēma	Iekārta, sadales gaisa vadi	
5	Halles ventilācijas un gaisa apsildes sistēma	Iekārta, gaisa vadi, sadales sistēma virs tribīnēm	
6	Vadības un monitoringa sistēma	Halles enerģijas monitoringa sistēma un vadība (saldēšana/apkure/sausināšana/ventilācija/u.c.)	
7	LED apgaismojums ledus hallei	Moderna apgaismojuma sistēma	40 000 - 50 000
8	Ledus halles apmales	Amortizējošās apmales, aizsargstikls, stiprinājumi, u.c.	150 000 - 200 000
9	Sniega kausēšanas bedre	Nav obligāta, bet ir praktiski un energoefektivitātes ieguvumi	150 000 - 200 000
10	Ģeotermālā siltuma krātuve	Siltuma rekuperācija nosedz 93% patēriņu. Viens no iespējamajiem papildu siltumavotiem ir ģeotermālā krātuve. Šajā projekta stadijā nav iespējams noteikt precīzu izmēru/cenu, tā ir indikatīva – 10-14 urbumi pa 200m dziļumā	50 000 – 70 000

Pieņemtie tarifi, kas izmantoti ikgadējo izmaksu apkopojumam.

- Elektroenerģijas tarifs – 0.12 EUR/kWh (tarifs lielajiem patērētājiem Talsos nākotnes perspektīvā)
- Ūdensapgādes tarifs – 1.18 EUR/m³ (SIA Talsu ūdens)
- Kanalizācijas tarifs - 1.89 EUR/m³ (SIA Talsu ūdens)

Tabula 16. Ikgadējo izdevumu apkopojums.

Sadaļa	Izdevumi gadā [EUR]	Komentāri
Enerģija (visai būvei)	101 990	Balstīts uz aprēķina modeli
Ūdens (ledus halle)	5 039	
Kanalizācija (ledus halle)	8 071	
Tehnisko sistēmu apkopes (ledus halle)	9 500	Attiecināms uz 15. tabulas sadaļām 1. - 6.
Ūdens (peldbaseins)	8 968	*Balstīts uz vidējās statistiskās vērtības
Kanalizācija (peldbaseins)	14 364	
Kopā	149 028	

*Aprēķinos pieņemtais ūdens patēriņš peldbaseina telpu grupā 7000 m³. Kā atsauce kalpo - Somijas īpatnējais rādītājs attiecināts uz grīdas platību..

9 Diskusija

Šī sadaļa ir veltīta rezultātu apspriešanai, daži no izmantoto metožu ierobežojumiem, to kā interpretēt ziņojuma saturu, un rekomendācijas turpmākajiem projekta soļiem. 1

9.1 Izmantotās metodes un to ierobežojumi

Aprēķinus, kas attiecas uz enerģijas patēriņu un nepieciešamajām jaudām, šajā ziņojumā var iedalīt šādās grupās: ledus halles telpu grupa un peldbaseina telpu grupa. EKA gadu gaitā ir apkopojusi un analizējusi datus, kas saistīti ar ledus hallēm un sporta centriem, tostarp projektēšanu un uzstādīšanu CO₂ enerģijas centru sistēmām. Mērķis ir bijis iegūt izpratni par to, kā šīs sistēmas darbojas ne tikai teorētiski, bet arī realitātē tieši šāda tipa būvēs. Aprēķinu metodes ir pārbaudītas akadēmiskajās aprindās un starp nozares ekspertiem, turklāt iekrātie dati ir veiksmīgi izmantoti vairāku ledus halles vai sporta centru projektu agrīnās izpētes procesos. Tāpēc enerģijas un jaudas vērtības šajā ziņā ir ar relatīvi augstu uzticamības pakāpi. Tomēr šajā pētījumā enerģijas rezultātus būtiski ietekmē peldbaseina telpu grupas aprēķina metodes vienkāršošana, un būtu jāvērs uzmanība uz nenoteiktības līmeni.

Peldbaseina telpu grupas enerģijas patēriņam tika izmantots Dānijas peldbaseinu īpatnējais rādītājs, kas ir statistisks. Tas nozīmē, ka peldbaseina rezultāti var tikt pakļauti būtiskai rezultātu starpībai šajā izpētē un dabā. Lai saprastu, kā šie dati izskatās pret citu valstu rādītājiem, tie tika salīdzināti ar Zviedrijas un Norvēģijas un abos gadījumos Dānijas rādītājs ir energoefektīvāks, no kā izriet, ka tiek pieņemts moderns risinājums arī Talsos. Raugoties iespējamajā kļūdas lielumā, tad salīdzinot šo valstu rādītājus, var secināt, ka starpība nav būtiska, kas ļauj uzlabot ticamību rezultātiem.

Iekārtu jaudas visām sistēmām ierosinātajā energosistēmu risinājumā ir balstītas uz saprātīgiem "sliktākā gadījuma" scenārijiem, kas šajā izpētē noteikti, analizējot jaudas profilu katrai stundai gadā. Šīs jaudas prasības tika izmantotas investīciju aprēķina modelī, ko EKA ir apkopojusi gadu gaitā strādājot šajā industrijā. Šeit jāuzsver, ka dati nāk galvenokārt no Zviedrijas, bet daži "pielāgojumi" Latvijas apstākļiem ir veikti, un novērtēšanas instruments parasti ir ar +/-10% kļūdu robežu (vienlaikus cenšoties būt konservatīviem pieņēmumos arī šeit).

9.2 Izpētes rezultāti

Šajā pētījumā ir analizēts plānotais Talsu multifunkcionālais sporta un rekreācijas komplekss, kura plānoto sezonu 12 mēneši, kā arī citiem pieņēmumiem, kas balstīti uz klienta sniegto informāciju, EKA pieredzi šajā jomā, ASHRAE vadlīnijas, utt.

Atsaucoties uz galvenajiem rezultātiem, kas aprakstīti nodaļā 6.2, kopējais enerģijas apjoms gadā ir 850 MWh visam kompleksam, kas ir tikai elektroenerģija. Šādas aplēses ir veiktas pie nosacījuma, ka tehnisko sistēmu projektēšana tiks veikta ar visaptverošu pieeju, pārdomāti integrējot siltuma rekuperāciju no saldēšanas sistēmas visam kompleksam, respektējot temperatūras līmeņus dažādiem patērētājiem, izmantojot siltuma akumulāciju, u.c. svarīgas nianšes, kam jābūt ņemtām vērā pietiekoši augstā kompetencē, lai būtu sasniedzams praksē. Salīdzinot ar līdzīgām būvēm, Talsu kompleksa rezultāti ir uztverami kā modernai būvei ar augstu energoefektivitāti.

Ziņojumā tika analizētas arī Talsu ledus halles enerģijas sistēmām nepieciešamās investīcijas. Jāņem vērā, ka tā ka dažas no šīm sistēmām mijiedarbojas ar pārējo kompleksu, tad tās ir daļēji attiecināmas uz visu būvi.

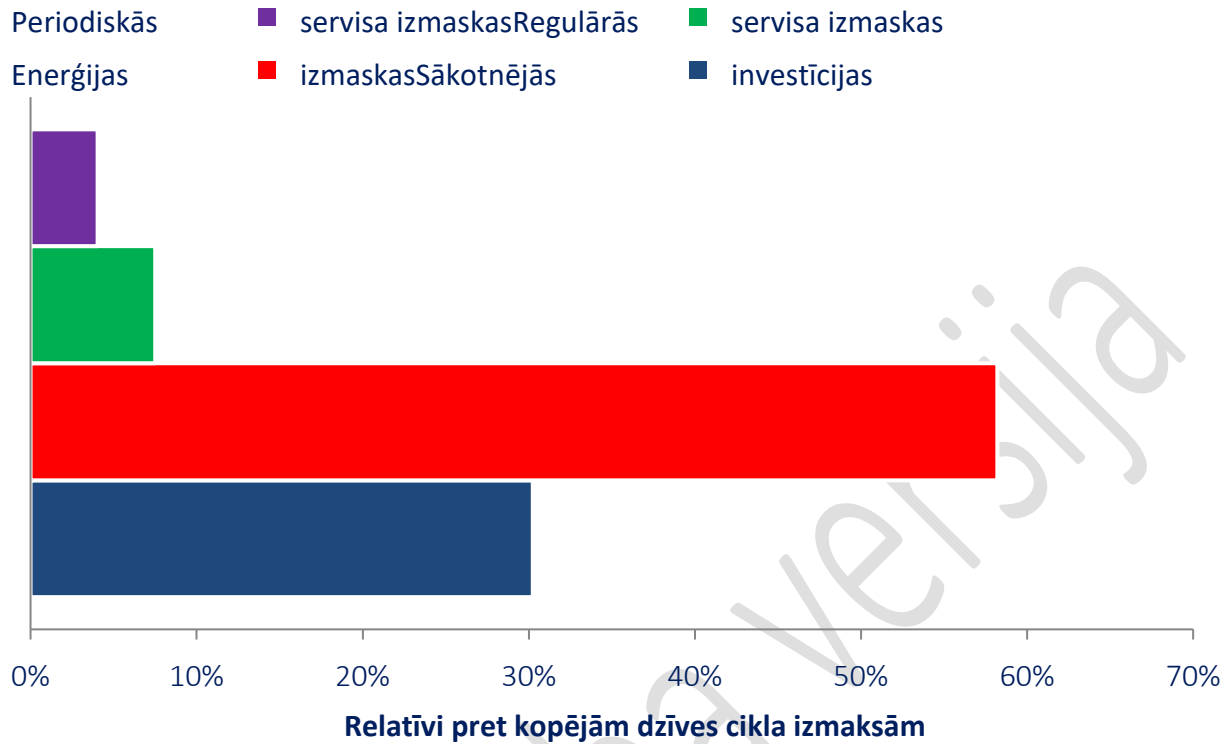
Summārās investīcijas 960 000 eiro (bez PVN) apmērā ir nepieciešamas nodaļā 7 iekļautajām sistēmām. Papildus tam, to uzturēšanai ir nepieciešami ikgadējie uzturēšanas maksājumi 9500 eiro.

9.3 Tālāka izpēte

Šīs izpētes ietvaros nav paredzēta dažādu scenāriju salīdzināšana, taču tas ir ļoti rekomendējams tālākajā projekta posmā, konkrētāk, pēc tam, kad būs zināms arhitektūras risinājums, lai salīdzinājums būtu precīzāks. Pirmkārt, ir iespējams salīdzināt vairākus kompleksa lietošanas intensitātes scenārijus, atkarībā no sezonas garuma, apmeklētāju skaita ledus hallē un peldbaseinā, temperatūras hallē.

Otrkārt, ir jāsalīdzina dažādi tehnoloģiskie risinājumi no dzīves cikla izmaksu viedokļa, rēķinot tos ekonomiskā mūža garumā (parasti tie ir 20 gadi). Tādā veidā var objektīvi salīdzināt dažādus risinājumus un iekļaut bildē ne tikai investīcijas, bet arī to atdevi ilgtermiņā. Šajā aprēķinā iekļauj investīcijas, enerģijas izmaksas un tehnisko apkopju izdevumus, un kā redzams piemērā Attēls 10 no cita ledus halles projekta, tad ilgtermiņā enerģijas izdevumi sastāda gandrīz divas reizes lielāku daļu nekā investīcijas. Jāievēro, ka būtiska ietekme uz rezultātiem ir enerģijas tarifam un diskonta likmei, tādēļ katrs konkrētais gadījums jāvērtē individuāli, lai objektīvi izvēlētos optimālākās tehnoloģijas – ja relatīvi augsta diskonta likme, tad vēlamais risinājums ar pēc iespējas īsu atmaksāšanās laiku, ja tā nav augsta, tad ir vērtīgāk raudzīties ilgtermiņa starpībā.

Piemērs - dzīves cikla izmaksas tehnoloģijām

Attēls 10. Piemērs ledus halles 20 gadu izmaksu relatīvajam sadalījumam saldēšanas sistēmai ar siltuma rekuperāciju. Elektroenerģijas tarifs 100 eur/MWh, siltumenerģija 100% nosepta.

Ir iespējamas dažādas tehnoloģiju kombinācijas, kuru ienesību var salīdzināt no dzīves cikla izmaksu perspektīvas. Konkrētāk, jau šobrīd var ieteikt vairākas iespējamās opcijas, kas parādīts Tabula 17.

Tabula 17. Dažādas iespējamās tālākās opcijas, kuras ir vērts salīdzināt būves dzīves cikla kontekstā.

Saldēšana	Siltuma rekuperācija	Papildus siltuma avots	Saules PV
<ul style="list-style-type: none"> • CO2 tiešā • CO2 netiešā • Amonjaks netiešā 	<ul style="list-style-type: none"> • Bez • Daļēji • Maksimāla 	<ul style="list-style-type: none"> • Centralizētais siltums • Ģeotermālais siltums • Elektriskais katls 	<ul style="list-style-type: none"> • Dažāda izmēra

9.4 Rekomendācijas projektu vadībai

Veiksmīgai projekta īstenošanai ir svarīgi definēt optimālākos risinājumus jau sākuma posmos. Šajā agrīnajā projekta stadijā tika veikts novērtējums, galvenokārt, FEA izstrādes vajadzībām, bet ir arī svarīgi ņemt vērā, ka šīs izpētes stadijā pieejama ierobežota informācija par būvi.

Ir ļoti ieteicams veikt rūpīgāku analīzi, kad objekta arhitektūra būs nodefinēta. Un tad, pamatojoties uz šīs precīzākās analīzes rezultātiem, ir jā sagatavo labi definēta iepirkuma dokumentācija tehniskajām sistēmām. Dokumentācija sastāv no tehniskajām specifikācijām un principiāliem rasējumiem. Šajā dokumentācijā jāapraksta būtiskās sistēmas – to funkcionālās prasības, kas liek pretendentiem ievērot tās, un tādējādi piedāvātajām cenām jāatbilst norādītajai funkcionalitātei.

Ir rekomendējams sagatavot kvalitatīvu iepirkuma dokumentāciju (vismaz) šīm ledus halles sistēmām:

- Norobežošās konstrukcijas
- Saldēšana
- Siltuma rekuperācija no saldēšanas
- Apkure
- Ledus laukuma grīda
- Ventilācija
- Gaisa sausināšana
- Apgaismojums
- Vadība un monitorings
- Sniega kausēšanas bedre
- Laukuma apmales